

המצע המלא

מצע מפלגת "יש עתיד"

ינואר 2013

תוכן העניינים

עמדים	פרק
3-10	כלכלה וחברה
11-15	תכנית שירות שווה לכולם
16-20	שינוי שיטת הממשל
20-25	מהפיכת הדירור
26-34	תכנית לצמיחת החינוך בישראל
35-45	תכנית "יש עתיד" לעידוד עסקים זעירים, קטנים ובינוניים
46-50	המצע המדיני בטחוני
51-55	תכנית לחיזוק מערך ההסברה הישראלית
56-62	תכנית "יש עתיד" לקידום הפריפריה
63-69	יש עתיד עם נשים
70-74	יש עתיד בספורט
75-76	יש עתיד למען הקהילה הגאה
77-81	באנו לשנות למען הבריאות
82-89	איכות הסביבה וקיימות
90-95	רווחה
96-101	אזרחים ותיקים
102-104	תכנית "יש עתיד" לשילוב אנשים עם מוגבלויות בחברה
105-110	התכנית לביטחון אישי ובטחון פנים
111-117	התחבורה הציבורית בישראל
118-123	אמנת צעירים

כלכלה וחברה

תפיסתה הכלכלית-חברתית של "יש עתיד" חרתה על דיגלה שילוב נכון בין שוק חופשי הפועל בתנאים התחרותיים של הזירה הגלובאלית, לבין הצורך להגן על החלש ולבנות חברת מופת שמאמינה בערבות הדדית. כדי להגשים מטרות אלה מציגה "יש עתיד" את תוכנית 9 הנקודות לשינוי המשק הישראלי ולשיפור מצבו של מעמד הביניים המשרת והעובד אשר אינו גומר את החדש.

הויכוח המתנהל בימים אלה בישראל בין הניאו-ליברליזם הקפיטליסטי שאותו מייצג הליכוד, לבין העמדות הסוציאליסטיות המובהקות שמציגה מפלגת העבודה, הוא לתפיסתנו ויכוח עקר בין תפיסות דוגמטיות ומיושנות. במאה ה-21 כלכלה אינה יכולה להתנהל לפי אף תפיסה של "הכל או כלום", אשר טוענת לעליונותה של תיאוריה אחת על פני האחרת. על הכלכלה הישראלית להתאים לד.נ.א. הישראלי, המחייב מחד שילוב נכון בין קפיטליזם המעורר יזמות, חדשנות ומגזר עיסקי תוסס שאינו נחסם בידי בירוקרטיה ממשלתית, ומאידך רגולציה מאוזנת השומרת על כלל החברה מפני דורסנותם וחמדנותם של יחידים ומפני גופים מסחריים שאינם מכירים באחריותם החברתית.

הליברליזציה של הסחר והליברליזציה של שוק ההון בשני העשורים האחרונים מחייבים את ישראל לגמישות כלכלית ופיננסית. ככל שחולפות השנים כלכלתה של המדינה נשענת יותר-ויותר על תעשיות ההיי-טק, על יכולות ייצור שאינן תלויות בכוח-אדם זול. תעשיות אלה (כמו גם התעשיות המסורתיות יותר) תלויות ביכולתן לפעול בשווקים הבינלאומיים ללא הגבלות של ועדים מונופוליסטיים או של מכסי מגן הבאים להגן על התוצר המקומי אך יוצרים במקביל יוקר מחיה שהציבור אינו יכול לעמוד בו.

לכאורה, הדבר מחייב לנתק את השוק החופשי מכבלי הממשלה שהיא מטבעה מקומית ולאומית, אולם אסור לנו לשכוח שההון-האנושי המוביל את הכלכלה הישראלית הוא תוצר של המדינה: של מערכת החינוך, של ההכשרה המוענקת לרבים במסגרת שירותם הצבאי, של תשתיות שאותן יודעת רק המדינה לבנות ולתפעל, של השאפתנות והערנות שהם תוצר תרבותי מקומי של חברת מהגרים תוססת.

בנוסף לכך קידוש התחרות החופשית אינו משחרר את המדינה מחובתה המוסרית לדאוג לשיוויון הזדמנויות לשכבות החלשות, לספק לכל אדם מזון ומחסה, טיפול רפואי וחינוך, חיי תרבות והזדמנות להגשים את זכותו לאושר ולביטוי עצמי.

השילוב הנכון בין שתי הגישות אינו נקבע במחי החלטה או חוק, אלא נרקם בזהירות ובקפידה אל תוך שמיכת הטלאים של החיים האמיתיים. עלינו לזכור שמבחנה העליון של כלכלה מודרנית הוא ביכולתה להטיב עם הרבים. כדי להגיע לכך עליה ליצור צמיחה כלכלית עקבית, ובמקביל לחתור לחלוקה הוגנת של פירות הצמיחה.

מטרתה של "תוכנית 9 הנקודות" לשינוי עומק כלכלי-חברתי במדינת ישראל – אותה מציגה "יש עתיד" – היא הגדרה מחדש של סדר העדיפויות הלאומי, הורדת יוקר המחיה ושיפור משמעותי בחיי היום יום של אזרחי ישראל ובראשם מעמד הביניים, שהוא התורם המשמעותי ביותר לכלכלת ישראל.

התוכנית תשמור על מסגרת התקציב, תוך צמצום הדרגתי של יחס החוב-תוצר ומלחמה חסרת פשרות בהון השחור. מסי אמת הם שטר הערבות ההדדית בין האזרח למדינה ועל מערכת המיסים להיות פשוטה, בהירה ושווה לכל נפש.

"תכנית 9 הנקודות" תשנה את סדר העדיפויות במדינה ותעמיד במרכז החברה את האדם היוצר, העובד, החי בכבוד ומכבד את האחר:

1. העלאת שיעור ההשתתפות בשוק העבודה

שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בישראל עומד על 66.2% בלבד (נכון לחורף 2012), בין השאר בגלל מדיניות קיצבאות המונעת משיקולים פוליטיים זרים. על המדינה לעודד אזרחים בכל דרך לעבוד ולמצות את כושר ההשתכרות שלהם.

"יש עתיד" תפעל בכנסת ובמשלה כדי לשנות את החוק המאפשר תשלומי העברה במנותק ממיצוי כושר השתכרות. כל אדם - חרדי או חילוני, יהודי או ערבי - שלא ימצה את כל אפשרויות העבודה המונחות בפניו, לא יוכל לקבל קצבאות מן המדינה למעט ביטוח לאומי. יינתן דגש מיוחד על לימודי ליבה, לימודים גבוהים והכוונה לתעסוקה בקרב האוכלוסיה החרדית כדי ששיעור ההשתתפות בכוח העבודה של ציבור זה יהיה דומה לציבור הכללי.

כמו כן תופעל תוכנית לאומית להעלאת שיעור ההשתתפות בשוק העבודה של כל מגזרי האוכלוסיה. תכנית זו תכלול, בין השאר, את האלמנטים הבאים:

- הרחבת הסובסידיה לשכר (מס הכנסה שלילי).
- סבסוד מעונות יום לנשים והכרה במטפלת כהוצאה לצרכי מס (ראה/י מצע הנשים).
- שיפור ההכשרה התעסוקתית (ראה/י מצע החינוך ומצע עסקים קטנים).
- כינונו מחדש של החינוך הטכנולוגי בישראל (ראה/י מצע החינוך).
- הקמת מרכזי תעסוקה בפריפריה (ראה/י מצע הפריפריה).
- התמקדות בשיפור התשתית התחבורתית לפריפריה (ראה/י מצע הפריפריה ומצע התחבורה).

תכנית זו חיונית להמשך צמיחת המשק לאורך זמן ולהוצאתם של מגזרים כמו גברים חרדים ונשים ערביות ממעגל העוני.

2. תוכנית דיור לאומית

"יש עתיד" תקדם תוכנית לאומית לבניית 150,000 דירות להשכרה, ב-10 מרכזים עירוניים ברחבי ישראל, עפ"י "מודל כביש 6".

הקרקע תישאר בבעלות המדינה (עלות-0), המימון יבוצע על ידי המשקיעים המוסדיים באמצעות קופות הגמל וקרנות הפנסיה (המחפשים גם כך אפיקי השקעה בטוחים אל מול נכסים מניבים). זכיינים פרטיים יבצעו את הבניה והאחזקה בפיקוחה של המדינה. 75% מן הדירות יוקצו לשוק החופשי.

20% מן הדירות יוקצו מראש לבעלי מקצועות מועדפים: שוטרים, אחיות, מורים ואנשי מערכת הבטחון.

5% מן הדירות יוקצו לדיור הציבורי.

"יש עתיד" תפעל להחזרת הקריטריון "מצוי כושר השתכרות" כתנאי סף לזכאות לדיור ציבורי ולביטול הקריטריון השערורייתי של "ותק בנישואין".

יישומה של תכנית יבוצע תוך שמירה על חוסנם של הבנקים למשכנתאות ויביא להורדת מחירי הדירות לקניה לרמה של 2007, ולירידה של 35% במחירי השכירות. (ראה/י מצע הדיור).

3. תוכנית לאומית לסיוע לעסקים קטנים

"יש עתיד" מאמינה שעסקים קטנים הם המפתח להחזרת הצמיחה למשק. לפי תוכנית "יש עתיד" תינתן ערבות מדינה של עד 50% להלוואות הקמה והרחבה לעסקים קטנים, שתאפשר להם הלוואות בתנאים מועדפים ובריבית מחלת ומבלי שיצטרכו להתחייב לבנקים לתקופות ממושכות או לשעבד את רכושם הפרטי.

בנוסף תהפוך הסוכנות לעסקים קטנים במשרד התמ"ת ל-One-stop-shop לסיוע וליווי לעסקים קטנים ותספק להם ליווי עסקי, משפטי ושירותי ראיית חשבון במחיר סימלי. (ראה/י מצע עסקים קטנים).

4. שיפור התחרותיות במשק

"יש עתיד" תומכת במסקנות ועדת הריכוזיות וקוראת לקיצור ההליך להפרדת הנכסים הריאליים מן הנכסים הפיננסיים בחברות הפירמידה. כמו כן אנו מביעים תמיכה ב"חוק התספורות" וב"חוק הקלון הכלכלי" המונחים על שולחן הכנסת.

שיפור התחרותיות יכלול את הפעולות הבאות:

- הגברת התחרותיות במגזר הבנקאי והוזלת העמלות לצרכן, תוך הקפדה על חוסנם של הבנקים הישראליים.
- הגברת התחרות במגזר העיסקי וצימצום הממשק בין המערכת השלטונית לבעלי ההון.
- הקטנת כוחם של הוועדים במונופולים הממשלתיים הגדולים דוגמת נמלי הים או חברת החשמל, הגורמים לעליה עקבית של יוקר המחיה (דוגמת מחירי החשמל).
- ביטול מכסים על מוצרי מזון תוך הקפדה על חוסנו של המגזר החקלאי בישראל.
- אימוץ תקנים בינלאומיים אחידים בתחומים טכנולוגיים שונים - כדוגמת חלפי הרכב - כדי להביא להוזלת המחירים לצרכן.

5. צמצום הממשלה

"יש עתיד" תפעל לשינוי החוק שיביא לצמצום הממשלה ל-18 משרדים לכל היותר. מבנה הממשלה הבזבזני הקיים היום יוצר תרבות של שחיתות ואי אימון כלפי המגזר הציבורי.

"יש עתיד" תפעל לביטולם בין היתר של: המשרד לעניינים איסטרטגיים, משרד ההסברה והתפוצות (יאוחד עם אגף ההסברה במשרד החוץ), המשרד לפיתוח הנגב והגליל, המשרד לענייני גמלאים, המשרד לשיתוף פעולה איזורי, המשרד לענייני מודיעין, משרד המדע והטכנולוגיה, ואחרים.

ביטול המשרדים המיותרים יביא לחסכון ישיר במאות מיליוני שקלים. חשוב מכך, הוא יביא להגברת היעילות השלטונית ולחסכון נוסף הנובע מכפל משרדים הגורם לחסמים בירוקרטיים שתוקעים את גלגלי המשק.

מעבר לכך, העובדה שגודל הממשלה נקבע משיקולים פוליטיים זרים, יוצרת תרבות כלכלית מושחתת ומנציחה את הרעיון שהמדינה אינה מחוייבת לטוהר מידות ולנקיון כפיים. קריסתן הכלכלית של מדינות כמו יוון או איסלנד הוכיחה לנו בעבר שתרבות כלכלית שאינה מקפידה על שקיפות ואחריות הדדית בין האזרח לשלטון היא הרת אסון. תפקידה של הממשלה הוא לשרת את הציבור, לא לשמש כסידור עבודה לפונקציונרים פוליטיים ולמפלגות מגזריות (ראה/י מצע שיטת הממשל).

שינוי ארגוני

בנוסף, נפעל לשינוי המבנה האירגוני של משרדי הממשלה – ובעיקר משרד האוצר – שלא השתנו מאז שנות ה-70. השינוי נועד לחזק את יכולת התכנון והמדיניות, להגביר את יכולת הביצוע והגמישות הניהולית של הממשלה. השינוי יבוא בין היתר מחיזוק הסמכויות הניהוליות של המנכ"ל"ים במשרדי הממשלה. יש לפעול למתן אוטונומיה למשרדי הממשלה באופן שיוכלו לקבוע את סדר העדיפויות הפנים משרדיות במסגרת מגבלות התקציב, זאת על מנת שיוכלו ליישם החלטות ולנהל את ביצוע התכניות בצורה הטובה והמקצועית ביותר. יינתנו להם סמכויות לגייס עובדים מוכשרים ולבצע שינויים ארגוניים.

6. מלחמה בכלכלה השחורה וייעול מנגנוני הגביה

גם לפי ההערכות הזehירות ביותר מפסידה מדינת ישראל עשרות מיליארדי שקלים להון השחור. כספים אלה יכולים היו לשנות את תקציב המדינה ואת חלוקת המשאבים בה. נפעל לתגבור כוח העובדים ברשות המיסים, להקמת "משטרה כלכלית" שתיאבק בכלכלה השחורה בישראל, לתוספת שופטים בתחום המיסוי, ולשילוב בין משרדי להעמקת הגביה בהון השחור ובעיקר בתיכנוני המס האגרסיביים. עפ"י מסקנות ועדת ארכלי שילוב נכון של גורמי הגבייה יוכלו להעשיר את קופת המדינה בלמעלה מ-2 מיליארד שקלים בשנה. (ראה/י מצע בטחון פנים).

7. רווחה

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי התעלמות או הזנחה של צורכי אוכלוסיות אלה פוגעת לא רק בהן, כי אם בחוסנה החברתי של החברה הישראלית כולה. על מדינת ישראל מוטלת אחריות חברתית ומחויבות מוסרית להבטיח להן מענה מיטבי, לצמצם את הפערים החברתיים בין קבוצות שונות במדינה ולקדם שוויון ההזדמנויות ונגישות לשירותי הרווחה. (ראה/י מצע רווחה)

מצבן הכלכלי של משפחות המשתייכות למעמד הביניים העובד הולך ומתדרדר והוא קרוב יותר מאי פעם למעמד הנמוך. מנתוני המוסד לביטוח הלאומי, משנת 2010, עולה כי חלקן

של המשפחות העובדות בכלל המשפחות העניות עולה בהדרגה ועומד על מעל 50%. עומק העוני וחומרתו בקרב המשפחות העובדות עולה אף הוא בהדרגה.

כיום, כל משפחה חמישית בישראל רשומה במחלקות לשירותים חברתיים ובן משפחה אחד או יותר מתוכה מטופלים בשירותי הרווחה.

תכנית "יש עתיד" לשיקום מערך הרווחה בישראל מבוססת על העקרונות הבאים:

- חקיקת חוק שירותי רווחה אשר יקבע את סל השירותים והזכויות הבסיסיים להם יהיה זכאי כל אזרח, ללא תלות בחוסנה הכלכלי של הרשות המקומית אליה הוא שייך.
- הגדרת תחומי האחריות, הסמכויות ויחסי הגומלין בין המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות לבין משרד הרווחה.
- חיזוק מנגנון הפיקוח, לבחינת פעילויות האגפים השונים במשרד הרווחה, ולסנכרון ותיאום בין שרותי הרווחה.
- הפיכת המחלקות לשירותים חברתיים לגורם הבלעדי (ONE-STOP-SHOP) המקשר בין האזרח ובין השלטון המרכזי וכל משרדי הממשלה הרלוונטיים לטיפול בענייניו.
- ניהול המחלקות ומתן השירותים על ידי עובדים סוציאליים מיומנים ומקצועיים המתוגמלים באמצעות שכר הוגן.
- קביעת מדיניות להבטחת טיבם של השירותים החברתיים המופרטים, הכפפתם לפיקוח וביקורת של המדינה, והגנה על תנאי העסקתם של נותני השירותים במסגרות המופרטות.
- גיבוש מתווה ארוך טווח לצמצום ממדי העוני, ומתן מענה מערכתי לשיפור איכות חייהם של החיים בעוני, בשיתוף כל משרדי הממשלה וארגוני המגזר השלישי.
- תגבור מערך הרווחה הלאומי באמצעות שילובם של מתגייסי השירות האזרחי בהתאם למודל השירות של "יש עתיד".

8. עידוד השקעות זרות:

בניגוד לאווירה הציבורית השוררת בימים אלה "יש עתיד" תפעל ככל שביכולתה למשוך ולעודד כניסת מפעלים וחברות בינלאומיות באמצעות תמריצי ממשלה (דוגמת "אינטל קרית גת"). בשוק גלובלי עתידה של ישראל תלוי ביכולתה למשוך השקעות זרות ולעודד הקמת מפעלים ומרכזי פיתוח אשר מספקים תעסוקה והתקדמות טכנולוגית לעשרות אלפי אנשים.

9. חקיקת חוק מס הכנסה חדש

יחוקק חוק מס הכנסה חדש שיהיה פשוט ושקוף במבנהו. יבוטלו מרבית החריגים. חוק מס הכנסה במבנהו כיום מאפשר לאלה שיכולים להרשות לעצמם לשכור את מיטב יועצי המס, לייצר מבני מס מתוחכמים המביאים לכך שדווקא חברות הענק ואנשי המאיון העליון משלמים מס מופחת.

"יש עתיד" תפעל לאיחוד מנגנוני הגביה של מס-הכנסה והביטוח הלאומי. אין שום היגיון - כלכלי או חברתי - בפעילות נפרדת של שני המנגנונים ויש לפעול לאיחודם למנגנון אחד.

אנו מאמינים כי "תוכנית 9 הנקודות" תוביל לשנוי סדר העדיפויות במדינה, תבטיח את צמיחתו של המשק הישראלי לאורך זמן תוך חלוקה הוגנת של פירות הצמיחה ותשפר באופן משמעותי את חיי היום יום של אזרחי ישראל. יישומה של התוכנית תסייע במיוחד למעמד הביניים, הנושא על גבו את כל המשק וקורס אט אט תחת יוקר המחיה והצורך לממן את המגזרים האחרים של החברה הישראלית.

תכנית שירות שווה לכולם

חוזרים לצבא העם - שירות לכולם.

מגולני עד לבית החולים הסיעודי, מהסיירת עד לביתם של ניצולי השואה.

כל אזרח בן 18 יגויס לשירות צבאי או אזרחי, הלוחמים ישרתו שלוש שנים ויקבלו החל מהשנה השנייה משכורת ומלגה מלאה ללימודים בתי החולים, מד"א, המשטרה, בתי הספר, הגנים, מערכי הרווחה והסיעוד יתוגברו בכוח עזר של כ-60,000 צעירים שישנו את פני המדינה.

עשרות אלפי תלמידי ישיבות יוכלו להשתלב בשוק העבודה, והחשוב מכל: יופסק אי השוויון הקורע מבפנים את החברה הישראלית.

המדל הנוכחי נכשל

מודל השירות הקיים היום במדינת ישראל עוצב בשנותיה הראשונות של המדינה ואינו מתאים עוד לצרכי הביטחון, החברה והכלכלה של ישראל. יתרה מזאת, השינויים שחלו בו עם השנים ובעיקר היתרי הפטור הגורפים שניתנו לציבורים שלמים בשלהי שנות השבעים, מכרסמים כיום בעצם יסודות חיינו המשותפים ובשאיפתנו להיות חברה בריאה וצודקת. באם ימשך המצב הקיים, הוא מאיים על עצם יכולת הקיום הכלכלית של מדינת ישראל.

כישלוננו של "חוק טל" אינו נובע רק מסיבות מעשיות, אלא גם מהיותו חוק בלתי מוסרי שהנציח מצב של "שווים ושווים יותר" לפיו עשרות-אלפי צעירים חרדים משוחררים מן השירות הצבאי בעוד בני גילם החילונים והדתיים נקראים לשירות המדינה. לא לכך התכוונו בן גוריון ומייסדי המדינה בעת שאישרו את הסדר "תורתו אמונתו". גם התפשטותה של תופעת ההשתמטות הראויה לכל גנאי מושפעת מאד ממצב בלתי טבעי זה, שכן צעירים חילונים רבים

חשים שאם המדינה נוהגת בכפל לשון לגבי חובת הגיוס, אין סיבה שהם יראו בשירות הצבאי חובה קדושה.

פסיקת בג"ץ בנושא "חוק טל", כמו גם המציאות הדמוגרפית המשתנה, מחייבת מודל שירות חדש והוגן, אשר יכיר בכך שהמצב הקיים אינו יכול להמשך עוד, יתאים לצרכי הביטחון האמתיים של ישראל, יונחל לציבור הרחב תוך דיאלוג עם כל חלקי החברה הישראלית, ובה-בעת לא יירתע מחובתה של המדינה להתנהג כריבון אל מול אזרחיה.

עקרונות תכנית לפיד לשירות שווה לכולם

התוכנית מבוססת על שני עקרונות יסוד:

- א. **כולם משרתים:** כל אזרח בישראל יגויס לשירות צבאי או אזרחי שיימשך שנתיים עד שלוש שנים.
- ב. **מודל שירות גמיש:** מודל הגיוס ינוהל בהתאמה לצרכי הבטחון והחברה הישראלית ולא באופן שרירותי.

תכנית זו תונחל בשני שלבים:

1. שלב מעבר - שיימשך חמש שנים, ובמהלכו יוכנו יסודות המודל החדש.
2. שלב הקבע - המודל החדש.

שלב המעבר

שלב זה, שיהיה זמני על פי חוק וישמש רק להכנת שלב הקבע, יימשך חמש שנים, בהן יינתן לבני הישיבות בישראל פטור מצה"ל החל מגיל 18 והם יוכלו לצאת מיד לעבודה. ההערכה המקובלת - גם בצבא וגם על ידי מנהיגים חרדיים - היא שלמעלה מ-50% מבני הישיבות יעזבו את עולם הישיבות וייכנסו למעגל העבודה, חלקם יבחר במציאות שכזו להתגייס באופן מידי לשורות צה"ל ואחרים יעשו זאת לאחר שיעברו שנים מספר בשוק העבודה. הדבר יביא לחיסכון של למעלה מ-1.5 מיליארד שקלים בשנה בתגמולים להם ולישיבותיהם ומתומתם

לתל"ג. סכום זה יוקצה בלבדית לשיפור שכר המשרתים בצה"ל ולמלגות לימודים לחיילים (ראה כאן, **המודל הקבוע**). במהלך תקופה זו תוקם רשות לאומית לשירות אזרחי ויבוצעו ההכנות לקליטת אלפי מועמדים-לשירות שימשו ככוח עזר בכל שדרות החיים.

במקביל תינתן לראשי הישיבות גמישות שתאפשר להם בתוך סכום ההקצאה הקבוע לחלק את ההקצבות ללומדים תוך העדפה של העילוויים על פני הבטלנים. הדבר יגרום ללחץ פנימי על חלק מהתלמידים לצאת החוצה מהישיבות ולפנות לא רק את כסאם אלא גם את קצבתם.

לא בלב קל אנו מציעים הצעה זו, שכן ההגיון והצדק הטבעי מחייבים גיוס מידי לכל ללא פשרות. אולם לראייתנו במצב הדברים הנוכחי מדינת ישראל מקבלת את הרע שבכל העולמות: עשרות אלפי צעירים חרדים אינם מתגייסים, ואינם יוצאים לעבודה, בעוד אלה הנושאים בנטל אינם מתוגמלים כראוי. מצב דברים זה מנציח תרבות של השתמטות ופילוג, עוני מחריף והקצנה דתית ופוליטית הולכת וגוברת. במהלך חמש השנים של שלב המעבר יפסיק צה"ל לשמש כסוהר הכולא אזרחים צעירים בתוך עולם הישיבות והמשק הישראלי לא יצטרך לפרנס אותם עוד.

במהלך חמש השנים הללו תוקם רשות לאומית לשירות אזרחי אשר תגדיר את הצרכים השונים במשק ובקהילה ותנהל את מיונם, קליטתם והפעלתם של מגוייסי השירות האזרחי. הרשות הלאומית לשירות אזרחי תעקוב במהלך תקופת המעבר אחר קליטתם של בני הישיבות בשוק העבודה ותפעל אל מול משרדי הממשלה השונים כדי לקיים מעקב אחרי חלוקת התקציבים בהתאם למספר הריאלי של הלומדים.

לאחר חמש השנים הללו ייכנס לתוקפו המודל החדש שיעוגן כחוק מדינה:

המודל הקבוע

1. כל אזרח או אזרחית אשר הגיעו לגיל 18 יופנו למאגר השירות אשר יפנה אותם אל השירות הצבאי או האזרחי.

2. לצה"ל תינתן עדיפות במיון, והוא יוכל לגייס כל צעיר או צעירה אשר יימצאו מתאימים לצרכיו. יחד עם זאת יינתן משקל לשאלה מאיזה רקע בא המלש"ב והאם שירותו מחייב את הצבא להיערכות מיוחדת.
3. גודלו של הצבא לא ייקבע על פי התפיסה של "גיוס לכל" – אשר מכתיבה למעשה לצה"ל את גודלו באופן שרירותי – אלא על פי תכנון רב-שנתי המותאם לצרכי הבטחון האמיתיים של ישראל.
- הממשלה, שהיא המפקד העליון של הצבא על פי חוק, תקבע את גודלם של הצבא הסדיר וצבא המילואים בהתאם להערכותיהם של גורמי הבטחון.
4. השירות הצבאי יימשך שלוש שנים ללוחמים ולחיילים תומכי לחימה ביחידות שהצבא מעוניין בהן.
5. חיילים שישרתו שלוש שנים יקבלו החל מן השנה השניה משכורת מינימום במשק ובעת שחרורם מצה"ל יקבלו מלגת לימודים מלאה לתואר ראשון.
6. הצבא יעצב קריטריונים ברורים לגיוס של שלוש שנים כדי שהמשרתים שירות מלא יבואו מכל שדרות החברה.
7. חיילים שאינם לוחמים ולא נדרשו לשירות של שלוש שנים בידי צה"ל ישוחררו לאחר שנתיים עפ"י שיקול דעתו של הצבא (בהתאם להמלצות ועדת ברודט ו-ועדת בן בסט).
8. מלש"בים שלא יגויסו בידי צה"ל יופנו לשירות האזרחי וישובצו ככוח עזר במסגרות קהילתיות שונות: בתי חולים ומסגרות סיעודיות, סיורי אבטחה בישובים (בפיקוח המשטרה), מד"א, מסגרות החינוך המיוחד, טיפול בקשישים וכד'.
9. השירות האזרחי יימשך שנתיים.
10. מי שיסרב לשרת יופעלו נגדו כל האמצעים הקבועים בחוק, וישללו זכויותיו לקצבאות לימודים או מחיה מלבד קצבת ביטוח לאומי. תיקבע מכסה מצומצמת של תלמידי ישיבה שיוכלו להמשיך בלימודים מלאים.
11. כל הסדרי השירות הפרטניים ייבחנו מחדש.
12. יוגבר הפיקוח על הרשומים בישיבות.
13. יעוצב מודל מילואים חדש במסגרתו ייקבע מי ישרת במילואים, מהם תנאי הגיל ומשך השירות השנתי ומהו הגמול החומרי הראוי למשרתי המילואים.

מודל השירות החדש המוצע כאן ישנה מן היסוד את תפיסת הסולידריות והערבות ההדדית של החברה הישראלית, ייצור מתאם בין מספר המתגייסים לצרכי הביטחון האמתיים של צה"ל וייצור "מהפיכת שירות" בתחומים הסובלים מהזנחה ממשלתית מתמשכת כמו סיעוד גריאטרי, סיעוד לאחיות בבית החולים, שיטור מקומי, מד"א, סיעוד לאוכלוסיות מיוחדות וכיו"ב. כניסתם של עשרות-אלפי צעירים ככוח-עזר בתחומים אלה לא רק תשנה את מודל היחסים בין החברה החרדית לכלל החברה הישראלית, אלא גם תשפר באופן דרמטי את תחומי הרווחה, הבריאות והשיטור בישראל.

מודל השירות החדש יכלול כמובן השגחה קפדנית על זכויות העובדים המקצועיים בתחומים המדוברים, ואינו בא להחליפם אלא לסייע להם.

הציבור הערבי

מודל השירות האזרחי יכול וצריך לכלול גם את הציבור הערבי במדינת ישראל, ויש לדאוג לכך שבחמש השנים של שלב המעבר יופנו תקנים שיאפשרו קליטת יותר ויותר צעירים וצעירות ערבים בתוך המודל. צעירים כאלה יזכו לאותן העדפות שמקבלים יוצאי צבא במשכנתאות, עבודה בשירות הציבורי, מלגות לימודים ושאר הטבות. יחד עם זאת מקובלות עלינו מסקנות ועדת עברי שהמליצו שהשירות בציבור הערבי יהיה התנדבותי.

שינוי שיטת הממשל

מפלגת "יש עתיד" מאמינה ששיטת המשטר הנוכחית בישראל אינה מאפשרת משילות נאותה, מהווה "דלת פרוצה" לסחטנות קואליציונית, מונעת יציבות והמשכיות שלטונית, ומעניקה כוח להשחית למפלגות סקטוריאליות.

אנו נפעל לשינוי שיטת המשטר בשלושה שלבים:

1. שינוי מידי בשיטת בחירת הכנסת והממשלה.
2. הגבלת גודל הממשלה בחוק.
3. כתיבת חוקה לישראל.

שינוי שיטת הבחירה

בעולם שיטות בחירה רבות, שמספרן כמעט כמספר הדמוקרטיות השונות ולכל מדינה שיטה המתאימה לה. בעבר, נעשו ניסיונות לשנות את שיטת הבחירה בישראל וניסיון אחד - "חוק הבחירה הישירה" שפיצל את ההצבעה בין שני פתקים, אחד לראשות הממשלה והשני למפלגה - אף עבר בחקיקה ב-1996, אך בוטל ב-2001 בעקבות כישלוננו. מאז, בחנו את השיטה הקיימת גופים רבים וביניהם "ועדת מגידור", "המכון הישראלי לדמוקרטיה", "המכון לאסטרטגיה ציונית" ועמותת "יש סיכוי".

כמעט כל הגופים תמימי דעים לגבי העובדה שהשיטה הנוכחית פשטה את הרגל, אך חלוקים ביניהם בשאלה מהי האלטרנטיבה העדיפה ומהו האיזון הנדרש בין משילות ובין ייצוגיות, המתאים למדינה רבת-פנים כמו

ישראל. כך, למשל, מתנהל דיון ארוך האם מתאימה לישראל שיטת בחירות אזורית, חצי-אזורית או יחסית, והאם ראוי שההצבעה למועמדים לכנסת תהיה צמודה להצבעה לכנסת, כמקובל במדינות אחדות בעולם.

בעוד הגופים השונים מתווכחים ביניהם, הולך ומידרדר מצב המשילות. המפלגות הגדולות נחלשות, רק לעתים נדירות משלימה הממשלה קדנציה מלאה, בישראל תחלופה גבוהה

במיוחד של שרים הפוגעת בתפקוד המשרדים, בשל ריבוי השרים וסגני השרים נפגעת עבודת הכנסת, ראש הממשלה אינו יכול לבחור את השרים המתאימים לו.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לשינוי מידי בשיטת המשטר, בשלושה פרמטרים מרכזיים ופשוטים, שיכולים לעבור בחקיקה מיידית:

1. על ראש המפלגה הגדולה ביותר תוטל באופן אוטומטי הרכבת הממשלה.

מטרתו של שינוי זה היא לגרום לאנשים להצביע למפלגות גדולות ולא למפלגות קטנות המהוות חלק מ"הגוש". במצב הקיים כיום, יכול אדם להצביע, למעשה, ב"שני פתקים" וירטואליים: הצבעה אחת למפלגה סקטוריאלית של שניים או שלושה מנדטים, והצבעה שנייה לגוש הימין או השמאל.

כך נוצר מצב שבו מפלגת השלטון היא "בת ערובה" בידי שותפותיה הקואליציוניות ונאלצת לשלם שוחד תמידי - כלכלי או אחר - כדי להמשיך ולשלוט. השינוי בחוק יכריח מפלגות קטנות להתמזג עם מפלגות גדולות (שהן בדרך הטבע מתונות וממלכתיות יותר) ויגדיל את המשילות של מפלגות השלטון.

בנוסף, יחסוך שינוי זה את "סבב הסחטנות" שבו המפלגות תובעות אתנן פוליטי או כלכלי תמורת זאת שימליצו לנשיא על מועמד מסוים כמי שירכיב את הממשלה.

2. אחוז החסימה יועלה ל-6%.

מיום הקמת הכנסת, מעולם לא היו בה פחות מעשר מפלגות ובדרך כלל, הרבה יותר. מצב זה, בו רסיסי מפלגות מתחרים ביניהם על ליבו של אותו ציבור, גורם במקרים רבים להקצנה, למאבקים פנימיים, לראייה לא-ממלכתית של תפקידי הכנסת והממשלה, ויש לו חלק בהקמתן של ממשלות רחבות ובזבזניות בשל הצורך לחלק נתחי שלטון למפלגות רבות. העלאה משמעותית של אחוז החסימה תגרום למפלגות קטנות המייצגות ציבור מסוים (כדוגמת הציבור הערבי או החרדי) להתאחד ביניהן או להתמזג לתוך מפלגות גדולות, מה שיאפשר להן לשרת את הציבור שלהן מתוך הכרה אמיתית בצרכיו, במקום מתוך תחרות פנימית הגורמת בהכרח להקצנה.

3. לא ניתן יהיה להפיל את הממשלה, אלא בהצעת אי-אמון קונסטרוקטיבית וברוב של 70 חברי כנסת.

העובדה שמפלגות סקטוראליות אוחזות בכוח שלטוני העולה מעל-ומעבר לכוחן הריאלי, היא תוצר של האיום המתמיד בחירה לאופוזיציה ובהפלת הממשלה בהצבעת אי-אמון.

במקום למשול, מפלגת השלטון נאלצת להמשיך ולקנות שקט קואליציוני באמצעים כלכליים, או להימנע מיישומה של מדיניות המתאימה לדעת הרוב. כדי למנוע את המצב שבו מפלגת השלטון היא "בת ערובה" בידי שותפותיה, יש לצמצם עד למינימום האפשרי את יכולתה של הכנסת להפיל את הממשלה. הדבר יבטיח יציבות שלטונית וימנע בזבוזי כספים ואת המצב הלא בריא של ממשלות שאינן מוציאות את ימיהן.

הגבלת גודל הממשלה

ממשלת ישראל ההקודמת מנתה 36 שרים וסגני שרים. רק לשם ההשוואה, בגרמניה יש 15 שרים ובשוויץ 7 שרים. גודלה של הממשלה בישראל אינו מוכתב בידי צרכיה האמיתיים של המדינה, אלא בידי שיקולים קואליציוניים צרים היוצרים תופעות מגונות כמו שרים ללא-תיק, או תיקים תפורים כמו "השר לעניינים אסטרטגיים" (כשברור לכל אזרח במדינה שאין ולא יכולים להיות לישראל "עניינים אסטרטגיים" שאינם בסמכות משרד הביטחון).

מפלגת "יש עתיד" מתחייבת בפני בוחריה שלא תסכים שבין שריה יהיו שרים ללא-תיק, שכן מדובר בתופעה מגונה ובלתי מוסרית. כשהאזרח רואה את ממשלתו מבזבזת מאות מיליוני שקלים על כיבודים ותפקידים שאינם נחוצים, הדבר פוגם באופן מהותי בתחושות הסולידריות והאחריות שהן בסיס הקשר בין אזרח למדינה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להחזרתם של הסעיפים הבאים מתוך התיקון לחוק יסוד הממשלה 1992, סעיף 33א' (*), בו נאמר:

1. מספר חברי הממשלה, לרבות ראש הממשלה, לא יעלה על שמונה עשר ולא יפחת משמונה.
2. לפחות מחצית השרים יהיו חברי הכנסת.

3. שר יהיה ממונה על משרד (* סעיף ששונה מהחוק המקורי, שכן החוק המקורי אפשר את קיומם של שרים ללא תיק).
4. ראש הממשלה יכול שיכהן גם כשר הממונה על משרד.

כתיבת חוקה לישראל

מפלגת "יש עתיד" תיצור צוות של אנשי רוח ומשפט ישראלים, שיכתוב הצעת חוקה לישראל, אשר תובא בפני הכנסת ובפני הציבור.

מדינת מהגרים מגוונת כמו ישראל זקוקה לחוקה כדי שתוכל להתכנס סביבה. התפישות הרב-תרבותיות שפשטו בישראל בשנים האחרונות מונעות מכלל החברה הישראלית להתייבב מאחורי אתוס מחייב, אשר בלעדיו אין לנו קיום משותף. חוקה כזו, שתכתב לאור חזונו של נביאי ישראל מחד, ומתוך תפישות ליברליות בנות זמננו מאידך, תגדיר את כל מושגי היסוד הישראליים ותתמודד בכנות ובאומץ עם הבעייתיות שיש בשאלות כמו "דת ומדינה" – המתח ההכרחי בין הגדרתה של ישראל כמדינה יהודית והגדרתה כמדינה דמוקרטית, היחס למיעוטים בישראל, החופש לכל אדם לחיות את חייו ולעומתו, המחויבות לקהילה ולכלל.

מהפכת הדיור של מפלגת "יש עתיד"

מפלגת "יש עתיד" מאמינה שבמדינה מתוקנת דיור נאות במחיר סביר הוא זכות בסיסית של כל אזרח. בתנאים הנוכחיים, המדינה - שהיא הבעלים של 93% מהקרקעות ולפיכך, יש לה שליטה על מחירי הדיור - משתמטת מחובתה לאפשר דיור במחירים סבירים, למכירה או להשכרה, אשר ייתן מענה אמיתי לצרכיה של האוכלוסייה, עם דגש על מעמד הביניים הישראלי ועל צעירים אשר יוצאים מבית הוריהם לראשונה. מפלגת "יש עתיד" תיזום ותפעיל תכנית דיור שתשנה את המצב, ותענה למגוון רחב של צרכי אוכלוסייה בהיבטים של מחיר, מיקום והתאמה לצרכי המשפחה והתעסוקה.

בבסיסה של תוכנית הדיור של "יש עתיד", פרויקט שבו ייבנו במהלך 10 השנים הקרובות 150,000 דירות להשכרה, ב-10 ערים מרכזיות בישראל. פרויקט זה ימומן בכספי המוסדיים וייבנה על קרקע ממשלתית שתינתן בעלות-0 (הקרקע תישאר בבעלות המדינה).

פרויקט זה יאפשר מגורים בשכירות לצעירים ולזוגות צעירים ב-35% מתחת לשכר הדירה הממוצע בשוק, יוריד באופן דרמטי את מחירי הדירות לקנייה בערים ויאפשר הטבות לאוכלוסיות מועדפות שיוגדרו בחוק, כדוגמת שוטרים ומורים, אנשי מערכת הביטחון, כבאים, אחיות ועובדים סוציאליים.

בנוסף, תיאבק "יש עתיד" להחזרת הקריטריון של "מיצוי כושר ההשתכרות" כתנאי ראשוני לסיוע בדיור ממשלתי.

במהלך השנים האחרונות הפך נושא הדיור לאחת הבעיות המרכזיות של מעמד הביניים הישראלי בפרט ושל הכלכלה הישראלית, בכלל. דו"ח "ועדת טרכטנברג" קבע את הדברים הבאים:

"משנת 2007 ועד לרבעון הראשון של שנת 2011 עלו מחירי הדיור בכ-50% (בערכים נומינליים) (ובכ-30% בערכים ריאליים)... מחירי שכר הדירה עלו מאז שנת 2007 בשיעור נומינלי של 32% ובכ-20% (ריאלי)... עליית המחירים גרמה לגידול ניכר בנטל הוצאות הדיור של משקי הבית בישראל, והקשתה באופן משמעותי את יכולתם לרכוש דירות... לשם

ההמחשה: מספר המשכורות הממוצעות (ברוטו) לשכיר הדרושות לרכישת דירה עלה מכ-99 משכורות בשנת 2007 לכ-130 בשנת 2011... עליית המחירים הינה תוצאה של מחסור חמור בהיצע הדירות ושל עלייה חדה בביקוש לדיוור... המחסור בהיצע הדירות, הנאמד כיום על סך מצטבר לאורך עשור של כ-65,000 יחידות דיוור הינו תולדה של חסמים רבים לאורך שרשרת ייצור הדירה, משלב התכנון ועד לגמר הבנייה."

הדו"ח הציע סדרה של הצעות שמטרתן הפיכת הדיוור בישראל לבר-השגה, בעיקר למעמד הביניים היצרני והעובד. הדו"ח אומץ במהרה בידי ממשלת ישראל, אולם בהגיעו לשלב הביצוע הוצא ממנו הקריטריון המרכזי של "מיצוי כושר השתכרות" (כלומר היות רוכשי הדירות אנשים עובדים), שהוחלף בידי שר השיכון בקריטריון הזר והמוזר "ותק בנישואין", שאין לו אח ורע בשום מקום אחר בעולם ובא רק לאפשר דיוור מוזל לאוכלוסייה ספציפית ה"קרובה לצלחת". מפלגת "יש עתיד" שמה לה למטרה לבטל את השינוי בקריטריונים ולדאוג לכך שמסקנות הוועדה יאומצו כלשונן. יחד עם זאת, לתפישתנו, גם שינוי זה אינו מספיק שכן מחירי הדירות - גם לקנייה וגם לשכירות - הם עדיין מהגבוהים בעולם ואינם מאפשרים דיוור בר-השגה לדור הבא.

מפלגת "יש עתיד" תחתור לשינוי בשוק הדיוור ובמדיניות הדיוור, ותפעל להשגת המטרות הבאות:

1. שיפור היכולת של מעמד הביניים והציבור היצרני בישראל לרכוש דירה.
2. יצירת שוק אמיתי להשכרה ארוכת טווח, כולל תשתית תכנונית, מימונית ותפעולית. שוק זה יהווה חלופה אמיתית למצב הנוכחי, החסרה כיום במשק. יצירת שוק בנייה להשכרה תאפשר לצעירים ולמשפחות שהכנסתן אינה מאפשרת רכישת דירה, דיוור בתנאים נאותים לטווח הארוך.
3. ייעול מערכות התכנון והרישוי, והסרת חסמים תכנוניים.
4. החזרתו המיידית של קריטריון "מיצוי כושר ההשתכרות" כקריטריון המרכזי בזכאות לדיוור.
5. יצירת עדיפות בשכירות ובקנייה לרשימת מקצועות שיוגדרו כמועדפים, כלומר בעלי מקצוע החשובים לקהילה, אך שכרם אינו מאפשר להם מגורים בקהילה בה הם

- עובדים או בסמוך לה, כדוגמת שוטרים, מורים, רופאים מתמחים, אחיות, עובדים סוציאליים, משרתי קבע צעירים ועוד.
6. הקצאת 5% מהדיור להשכרה לטובת הדיור הציבורי.
7. הפיכת הדיור להשכרה לאפיק השקעה בטוח וארוך-טווח לחסכון פנסיוני - חלופה עדיפה על אג"ח קונצרני.

יחד עם זאת, תעמוד תוכנית הדיור של מפלגת "יש עתיד" במגבלות הבאות:

1. הימנעות מפריצת מסגרת התקציב.
2. ייעול מערכת התכנון והרישוי, אך ללא הצגת "תכניות חירום" ריקות מתוכן ו"סופר-טנקרים" פזיזים שעלולים לגרום לנזקים תכנוניים ואורבניים חמורים, ומהווים פעמים רבות פתח לשחיתות מקומית.

בנייה לשכירות לטווח ארוך בישראל

המפתח העיקרי למהפכת הדיור שמציעה מפלגת "יש עתיד" הוא פיתוחו של שוק שכירות לטווח ארוך בישראל. כיום, כמעט כל אדם ששוכר דירה בישראל, שוכר אותה מבעל-בית פרטי, אשר עלול להוציא אותו מהדירה מכל סיבה שהיא. הדבר מעורר חוסר ביטחון, אינו מאפשר תכנון כלכלי לטווח הארוך ומקשה על זוגות צעירים אשר רושמים את ילדיהם לבתי ספר אזוריים.

שוק שכירות לטווח ארוך יאפשר לצעירי מעמד הביניים בישראל מגורים נאותים באזורים הרצויים להם ובמקביל, יוריד את מחירי הדירות לקנייה בשל השינוי המתחייב בהיצע ובביקוש לדירות. דו"ח "ועדת טרכטנברג" קבע כי: "במדינות רבות קיים שוק מפותח של דיור להשכרה לטווח ארוך, במסגרתו בונים יזמים בנייני מגורים להשכרה לטווח של עשרות שנים, בניינים אלו מנוהלים באמצעות חברות אחזקה ומושכרים לתקופות זמן ממושכות (למעלה מ-5 שנים) לדיירים. היצע דירות מסוג זה מקנה ודאות ויציבות לשוכרים ופוטר אותם מהצורך במעברי דירה תכופים, כפי שמאופיין בשוק ההשכרה הפרטי התלוי במערכת השיקולים והעדפות של בעלי הדירות השונים.

"מתחמי השכרה לטווח ארוך הינם אפיק השקעה בעל פוטנציאל לאטרקטיביות עבור גופים מוסדיים בשוק ההון, בדגש על גופים המנהלים חיסכון פנסיוני, וזאת לאור היותה של

השקעה בנדל"ן למגורים השקעה סולידיה ובעלת אופק השקעה ארוך טווח. עם זאת, עד היום נמנעו הגופים המוסדיים להיכנס לפעילות זו בישראל, על אף העובדה כי חלק גדול מהגופים האמורים, משקיעים בדיור להשכרה למגורים בחוץ לארץ ונהנים מתשואות נאות. מוצע כי הממשלה תפעל לפיתוחו של שוק שכירות לטווח ארוך בישראל. בהתאם, מוצע לנקוט בשורה של צעדים - בתחום הקרקע, התכנון המיסוי ובתחום היחסים שבין השוכר והמשכיר, על מנת להבטיח התפתחותו המהירה של שוק זה בישראל."

הוועדה מציעה צעדים שמטרתם לעודד משקיעים מוסדיים ישראלים ליזום מתחמי דיור להשכרה לטווח ארוך. עיקרי הצעדים שמציעה הוועדה:

- **תכנון:** ייעוד קרקע להשכרה לטווח ארוך (כלומר אסור יהיה למכור את הדירות) ותמהיל הכולל יותר דירות קטנות.
- **הטבות מס** לגופים מוסדיים שישקיעו בבנייה להשכרה.
- **זכויות לשוכר** שיאפשרו שכירות לשנים, ללא חשש מפינוי.

מפלגת "יש עתיד" מסכימה עם ההמלצות הללו, אולם בדעה כי בניית 30,000 דירות להשכרה בסך הכל - כפי שהמליצה הוועדה - לא תגרום לשינוי אמיתי, מכיוון שזו כמות נמוכה מדי ליצירת שוק השכרה לטווח ארוך. **תכניתנו כוללת בנייה של 150,000 יחידות דיור בתקופה של עשר שנים**, במימון (לא ביזמות) של גופים מוסדיים.

יחידות הדיור ייבנו בערים הבאות: תל-אביב, ירושלים, חיפה, באר-שבע, אשקלון, אשדוד, נתניה, צפת, כפר-סבא, חולון (עם אפשרות להרחבת הפרויקט לערים נוספות).

ב - 5 השנים הראשונות יבנו 75 אלף יחידות דיור.

ב - 5 השנים הבאות הפרויקטים יכפילו את עצמם, תוך ניתוח, למידה והפקת לקחים.

בניינים אלה, שייעודו מראש להשכרה, ייבנו במקבצים של 300 דירות לפחות כדי להקל על ניהולם. כמו כן, ייבנו מינימום סוגי דירות ומפרטים בכל מבנה, דבר המוזיל מאד את עלויות הבנייה ומאפשר מערכות קלות לתחזוקה שוטפת (מעליות, חימום וכו'). הדירות להשכרה יוצעו במחירים מפוקחים וברי-השגה, בגדלים שונים (החל מדירות סטודיו של 30-35 מ"ר שטח נטו ועד לדירות 4 חדרים של 80-85 מ"ר).

שכר הדירה ותנאי ההשכרה

- שכר הדירה יהיה עד 65% משכר הדירה בשוק כיום.
- השכר ייקבע לכל דירה מראש, לפי גודלה ומיקומה, ויעלה בכל שנה לפי מדד יוקר המחירים לצרכן. כמקובל בהשכרת דירות, השוכר ישלם חשבונות ארנונה, חשמל, מים וכו'.
- השכרת 95% מהדירות תתבצע לפי קריטריונים ברורים ומוגדרים, ועם קדימות לבעלי מקצועות מועדפים. 5% מהדירות יוקצו לטובת הדיור הציבורי.
- חוזי שכירות לטווח ארוך (3 או 5 שנים + אופציה של השוכר להאריך). לשוכר תהיה זכות לסיים את החוזה בהתראה מראש של 4 חודשים.
- המדינה תחוקק חוקים אשר יאפשרו לזוכים בזיכיון לפנות את הדיירים בהתראה הולמת על מספר מצומצם של הפרות (פיגור של 3 חודשי שכר דירה, גרימת נזק לדירה וסירוב לתקן ו/או לשלם עבור הנזק, והשכרת משנה ללא אישור הזכיון).

בנייה ומימון

- קרקע ממשלתית תוקצה לבנייה להשכרה, ללא תשלום (אך הממשלה תישאר בעלת הקרקע). הממשלה תגבה חלק משמעותי משווי הקרקע בחזרה, באופן מיידי (באמצעות מיסוי).
- ההקמה והבנייה של דירות להשכרה לטווח הארוך, תבוצע על ידי חברות בנייה ישראליות מובילות. היקפי הבנייה הגדולים יחסכו בעלות הבנייה.
- עלות ההקמה (ללא קרקע) תמומן באמצעות אג"ח ארוך-טווח מגופים מוסדיים. האג"ח ישולם מתוך תשלומי השכירות ולא ידרוש כל הוצאה תקציבית.
- המוצר יהיה מאד אטרקטיבי לקרנות פנסיה, מהסיבות הבאות:
  1. תזרים יציב מאד וברמת ודאות גבוהה: מכיוון ששכר הדירה נמוך משמעותית משכר הדירה הממוצע בשוק, יש לדייר אינטרס כלכלי ברור לשלם ולא להיות מפונה.
  2. הצמדה מלאה למדד.
  3. בטחונות: בנוסף לתזרים, הקרקע והמבנה משמשים בטחונות להחזר האג"ח.
  4. האג"ח לטווח ארוך יותר מהקיים בשוק: אטרקטיבי במיוחד לגופים המנהלים חיסכון פנסיוני.

• לאחר תהליך מכרז ייבחרו החברות שייבנו ויפעילו את הפרויקט לפי הקריטריונים הבאים:

1. יכולת כספית מוכחת.

2. יכולת ביצוע וניסיון בפרויקטים בהיקף נרחב.

3. יכולות ניהוליות לטווח ארוך.

החברה או החברות שיזכו במכרז, יהיו בעלות הזיכיון לניהולו לתקופה שלא תעלה על 30 שנה (מודל כביש 6). לאחר מכן, יתקיים הליך מכרזי נוסף. המדינה תפקח ותאשר את הקריטריונים לבנייה.

בעלות וניהול

הדירות להשכרה יוחזקו בבעלות חברות ניהול פרטיות, בפיקוח ממשלתי. יש להקפיד על שקיפות ניהולית שתמנע מגורמים פוליטיים השתלטות על חברות הניהול.

לחברה המנהלת יוגדרו באופן ברור קריטריונים להפעלה ולניהול - כולל שמירה על רמה פיזית נאותה של המתחמים, כאשר שמירה על הכללים תיאכף על-ידי גוף מפקח.

תכנון

הממשלה תקבע את הסטנדרטים לתכנון ולבנייה לפי המודלים החדשניים ביותר ותוך שימת דגש על איכות הדיור. הצלחת הפרויקט אינו רק בהוזלת המחירים, אלא גם ביצירת תנאי מגורים אטרקטיביים, תחרותיים, המקפידים על הסטנדרטים הגבוהים ביותר של תכנון מודרני ו"ירוק" של מגדלי דירות למשפחות מעמד הביניים.

הדירות צריכות להיות פונקציונליות, מוארות, ולעמוד בתווי התקן הקפדניים ביותר של איכות הסביבה, בתחומים כמו איסוף אשפה, מקורות אנרגיה וביוב מתוכנן.

כחלק מהפרויקט ייבנו:

מגרשי משחקים, גני ילדים, מרכז מסחרי, מלונית קטנה לאורחים (במתחם שבו מעל 1,000 יחידות דיור), חדרי כושר, חדרי כביסה, חדרי תרבות וכנסים עבור הדיירים, ומשרדים נגישים של חברת הניהול.

"יש עתיד" לחינוך – תכנית לצמיחת החינוך בישראל

אנו מבקשים להכריז על "עשור של חינוך".

בעשר השנים הקרובות תציב מדינת ישראל את החינוך בראש מעייניה, כתוכנית לאומית שכל מרכיבי החברה יהיו מחויבים לה.

בעשר השנים הקרובות תחזור מדינת ישראל למקומה הטבעי – בין עשר המדינות המובילות בעולם בחינוך.

בעשר השנים הקרובות תחרוט מערכת החינוך על דגלה את צמצום הפערים החברתיים ותדאג לתת הזדמנות שווה לכל הבאים בשעריה.

בעשר השנים הקרובות נחזיר את החינוך הממלכתי למרכז מערכת החינוך ונדאג לכך שכל ילדי ישראל ילמדו לפי אותם עקרונות יסוד.

בעשר השנים הקרובות נהפוך את המורים והמנהלים לגיבורי התרבות שלנו, שכן בלעדיהם לא תתכן חברת מופת. נדאג לכך שהכבוד והכרת התודה שאנו רוחשים להם יתבטאו בכל תחום: משכורתם, מעמדם החברתי, חופש הפעולה שיינתן להם בכיתה ובבתי הספר.

בעשר השנים הקרובות נעביר את החינוך הישראלי לחזית העולמית במדעים ובשילוב הטכנולוגי כדי להכין את ילדינו לעידן חדש של תחרות גלובלית.

בעשר השנים הקרובות נהפוך את מערכת החינוך הישראלית למקום שממנו תצא הבשורה של שיח ישראלי חדש: דמוקרטי, מכבד את האחר, ערכי ודאג לחלש.

- מערכת החינוך לא עומדת במרכז סדר היום של ממשלת ישראל. החינוך הציבורי הולך ונחלש.
- הפערים במערכת החינוך הולכים וגדלים. מדינת ישראל נמנית על המדינות המובילות בעולם בפערים שבין תלמידיה.
- הידלדלות החינוך לערכים, למידות טובות ולסולידריות חברתית.
- תלמידי ישראל נמצאים בתחתית טבלת מדינות ה-OECD, כולל פגיעה הולכת וגדלה ברמתם של התלמידים המצטיינים. בשישה מבחנים בינלאומיים בתחום רמת החינוך, שנערכו ב-25 המדינות המפותחות בעשור האחרון, ילדי ישראל, לא כולל ילדים חרדים, הגיעו למקום האחרון – למעט שנה אחת, בה הוצבו שני מקומות לפני הסוף.

- מערכת החינוך בישראל רוויה תהליכי מדידה והערכה בלתי פוסקים, הפוגעים באיכות החינוך.
- פגיעה הולכת וגדלה באיכות המורים וההוראה בישראל.
- תכניות הלימודים לא מתאימות למאה ה-21.
- מערכת החינוך נעדרת סמכות ואחריות.
- מבנה מערכת החינוך בישראל מסורבל וקיים בזבוז משווע של משאבים.

ממשלות ישראל לדורותיהן, מעולם לא הגדירו מה צריך תלמיד לקבל ממערכת החינוך, מהם התכנים, הערכים והכלים הנדרשים לבוגר מערכת החינוך במאה ה-21.

מערכת החינוך במתכונתה הנוכחית מהווה איום אסטרטגי על עתידה של ישראל.

מפלגת "יש עתיד" מבקשת להחזיר את ישראל למקומה הטבעי, בצמרת המדינות המובילות את החינוך בעולם. במהלך "עשור החינוך" תופעל תכנית ארוכת טווח לשינוי ולצמיחת החינוך בישראל.

תכנית "יש עתיד" לשיפור החינוך בישראל כוללת את היעדים הבאים:

מועצה/רשות לאומית לחינוך:

מערכת החינוך הישראלית סובלת מטלטלות גדולות. חילופים רבים של שרי חינוך ומנכ"לים במשרד, הובילו להחלפתן של רפורמות ושינויים תכופים במטרות וביעדי המשרד.

מפלגת "יש עתיד" קוראת להקמת **מועצה לאומית לחינוך**, שתשחרר את הזיקה הפסולה שבין חינוך לפוליטיקה ותבטיח גיבושן של תכניות מקצועיות ארוכות טווח.

המועצה הלאומית לחינוך תורכב מאנשי המקצוע הטובים בישראל בתחום החינוך, מנציגי ארגוני המורים, המנהלים, ההורים והרשויות המקומיות. בראש המועצה יעמוד שר החינוך. המועצה תגדיר את סל החינוך האישי לכל ילד בישראל.

אחריות המדינה לחינוך:

על מדינת ישראל מוטלת האחריות להעניק לכל אחד מהילדים חינוך איכותי, זמין ונגיש.

מפלגת "יש עתיד" תתמוך בהצעות חוק שיעגנו את חובתה ואחריותה של מדינת ישראל בנושאי החינוך ותפעל להעניק לרשויות המקומיות ולמנהלי בתי הספר סמכויות ניהול, בפקוח מלא של המדינה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לגיבושו של "סל החינוך", הכולל את התכנים והכלים להם זכאי כל ילד בישראל.

מערכת החינוך תפעיל תכנית חינוכית מתאימה להעמקת החינוך לערכים, לרכישת ידע נרחב הכולל: הפנמתם של אוצרות התרבות של העם היהודי והמסורת היהודית, הערכים האוניברסאליים העוסקים בכבוד האדם ובחירותו, האחריות החברתית והנשיאה בנטל.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לחיזוק החינוך הציבורי ולהפחתה משמעותית של תקצוב מוסדות חינוך ממיינים, המשתמטים מאחריותם לכלל ילדי ישראל. המפלגה תפעל לביטולם, או לכל הפחות לצמצומם, של מוסדות חינוך פרטיים ומוכרים שאינם רשמיים. על משלם המסים הישראלי לתמוך רק בבתי ספר ציבוריים הפתוחים לכל ומחנכים על פי עקרונות היסוד של מדינת ישראל.

לימודי יסוד במערכת החינוך:

על מדינת ישראל להגדיר את לימודי היסוד במערכת החינוך, כחלק מסל החינוך שיוגדר לכל ילד. מקצועות היסוד מבטיחים הכשרה בסיסית ומובילות חברתית לבוגרי המערכת. לימודי הליבה מהווים חלק מהותי ביצירת מרקם חברתי משותף.

העדרם של לימודי הליבה פוגע בעתידם של הבוגרים ובעתידה של המדינה. בתי ספר בהם לא יילמדו לימודי הליבה, לא יזכו לתקציב מהמדינה.

למידה, מדידה והערכה, ובחינות בגרות:

במדינת ישראל התפתחה מערכת אימתנית של מדידה והערכה. ריבוי מסגרות ההערכה מביא לידי ביטוי את חוסר האמון של משרד החינוך במחנכים ובתלמידים. כך הופכת הלמידה מחוויה מעוררת סקרנות והשראה, ללמידה מוכוונת בחינות. תופעת המדידה הפסולה מקיפה את כל שלבי הגיל במערכת החינוך. כמו כן, התפישה הפדגוגית של ישראל הינה ארכאית ומיושנת. זו הסיבה המרכזית לכישלונם של תלמידי ישראל במבחנים בינלאומיים רבים.

בחינות בגרות - ישראל מובילה את העולם המערבי במספר בחינות הבגרות הנהוגות בה - מספרן העצום של בחינות הבגרות פוגע באיכות הלמידה וביכולת לנהל תהליכי למידה והפנמה ראויים, ובנוסף, גורר את מערכת החינוך להוצאת משאבים גדולה למימון תעשיית בחינות הבגרות, במטרה להעלות את מספר הזכאים לבגרות.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לצמצום מספר בחינות הבגרות לכדי **ארבע בחינות חיצוניות בלבד: שפה (עברית/ערבית, הבנת הנקרא), מתמטיקה, אנגלית ומקצוע בחירה אחד**, תוך הרחבת הסמכויות והאמון בבתי הספר. כמובן, שתכנית הלימודים תכלול את לימודי התנ"ך, המורשת, ההיסטוריה, המדעים ועוד. אלה, יערכו על ידי מורי בית הספר ויהיו חלק מתעודת הבגרות. אנו מבקשים להחזיר את הרוח לבתי הספר, את הסקרנות ללמידה משמעותית, את השיח החינוכי והדיאלוג המעצים. צמצום הבחינות והחזרת הלמידה המשמעותית למרכז הכיתה, מהווים יעד מרכזי בתכנית "יש עתיד".

על מדינת ישראל לגבש תכנית לימודים ההולמת את צרכי התלמידים במאה ה-21. לצד פיתוחם של אמצעי לימוד חדשניים (דוגמת טאבלטים) והטמעת מהפכת התקשוב במערכת החינוך, יש לפעול לגיבוש תכנית לימודים המציבה את מיומנויות הלמידה העצמאיות, כוח הניתוח והביקורתיות - על חשבון השינון והלמידה בעל-פה.

העמקת השוויון במערכת החינוך:

פערים:

מערכת החינוך הישראלית מנציחה את הפערים ההולכים וגדלים בין תושבי המרכז לפריפריה הגיאוגרפית והחברתית. רשויות מקומיות חזקות והורים בעלי אמצעים, משקיעים משאבי כסף זמן רבים בעוד שרבות ממערכות החינוך בפריפריה סובלות ממחסור חמור במשאבים ובכוח אדם איכותי. כל אלה מובילים לפערים קשים הבאים לידי ביטוי באחוזי זכאות לבגרות, ברמת הנגישות לאקדמיה, בשוק העבודה ולעתים אף באחוזי הגיוס לשירות איכותי בצה"ל. החוק מאפשר (לכמעט) כל אחד לפתוח בית ספר פרטי במימון ציבורי, על אף שתנאי הרישוי אינם מחייבים את בית הספר להיות נאמן לערכי השוויון והצדק. כל אלה, מובילים להתפשטות של תופעות כמו אפליה, גזענות והדרה על בסיס עדתי, מגזרי, הישגים לימודיים, או מצב כלכלי של ההורים.

על מערכת החינוך להוות מסגרת המאפשרת לכל תלמיד עתיד מבטיח.

תקצוב דיפרנציאלי – מפלגת "יש עתיד" תפעל ליישומו של מנגנון **תקצוב דיפרנציאלי** עם פער אפקטיבי של לפחות 26% בתקציב, כמקובל ברוב המדינות המערביות.

שוויון בבתי הספר – על המדינה לגבש תנאים ברורים לרישוי בתי הספר, הכוללים פיקוח הדוק הנוגע למניעת אפליה, גזענות והדרה מכל סוג שהוא. מי שלא יעמוד בדרישות אלה, יישלל רישיונו ללמד.

מערכת חינוך טכנולוגית – מספר הזכאים לתעודת בגרות עומד בשנים האחרונות על פחות ממחצית מקרב בני המחזור. מסלול הבגרות העיונית אינו מתאים לכל אחד, אך בעולם המעריך ידע ומקצועיות, היעדר תעודות בולם את אפשרויות הקידום ומעמיק את הפערים החברתיים. בתי הספר הטכנולוגיים הם אמצעי חיוני לסגירת פערים ולמתן אפשרות שוויונית לכל ילד ללמוד בהתאם ליכולותיו. מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמת בתי ספר טכנולוגיים המותאמים למאה ה-21, אשר יהוו מחצית ממספר בתי הספר בארץ ויאפשרו גם לתלמידים שאינם ניגשים לבחינות בגרות עיוניות, לזכות בעתיד מקצועי ובמסלולי קידום. כמו כן, תפעל המפלגה להעברת האחריות הבלעדית על החינוך הטכנולוגי לסמכותו של משרד החינוך.

מורים ומנהלים:

מורים ומחנכים הם מקור להשראה. מסירותם להבטחת עתידו של כל ילד ותפקידם – להנחיל רוח גדולה וערכים לצד ידע וכלים להשתלבות עתידית במרחב המודרני – אמורים לחזק את מעמדם בחברה.

לצערנו, מעמד המורים בישראל הולך ונשחק, ואיכות ההוראה נפגמת באופן שיטתי. שכרו ההתחלתי של מורה בבית ספר יסודי נמוך באופן משמעותי מאשר במדינות המפותחות, וגם המורים הוותיקים ביותר מרוויחים פחות ממורים במעמד מקביל במדינות ה-OECD. שכרם הנמוך של המורים מבטא את יחסה של הממשלה למעמד ולתפקיד המורים בישראל. בנוסף, מאז שנת 2006 זינק מספר "מורי הקבלן" פי שבעה.

על מנת לחזק את מקצוע ההוראה, מפלגת "יש עתיד" תפעל להעלאת שכר המורים בהתאם לשכר הממוצע במשק; העלאת רף הקבלה באוניברסיטאות ובמכללות להוראה, על מנת לחזק את ההערכה למקצוע ואת איכות הפונים אליו; שינוי תפישת אחריות המורה על תלמידיו, על ידי הרחבת האוטונומיה של המורה בכיתה; שינוי דרמטי במשקל הערכת המורה בשקלול ציוני הסיום; מתן חופש פעולה למורה בבחירת חלק מחומרי הלימוד; שינוי מערכת היחסים בין המורה לתלמיד, תוך הרחבת סמכות המורים; העסקה ישירה של כל המורים בישראל (ביטול "מורי קבלן").

מדינת ישראל מחויבת להעצים את מעמד המנהלים, על ידי הענקת סמכויות רבות בנוגע לתכני הלימודים, להחלטות תקציביות ולאחריות על צוות המורים. עלינו להתייחס לניהול בית ספר כפרופסיה יוקרתית ולהעלות את שכר המנהלים בהתאם.

הגיל הרך:

הבנק העולמי מצא כי: "באמצעות כל דולר שמושקע בגיל הרך, ניתן לחסוך שבעה דולרים שיידרשו לתיקון הנזקים בשלבים המאוחרים יותר". נכון להיום, מערכת החינוך של הגיל הרך (גילאי 0-3) נמצאת באחריות פדגוגית ותקציבית של משרד התמ"ת ולא של משרד החינוך, וזאת על אף החשיבות הידועה של הרצף החינוכי. את המחיר משלמים המדינה וההורים.

בנוסף, יום הלימודים בגנים ובבתי הספר מסתיים בשעה 14:00 ואינו חופף לשוק העבודה בישראל, דבר הגורם להורים לממן פער שעות זה מכיסם, תמורת סכומי עתק. החלטת הממשלה מ-2012 לשינוי המצב, בעקבות דו"ח ועדת טרכטנברג, אינה מיושמת במקרים רבים ומיושמת באופן חלקי בלבד במקרים אחרים.

על מנת לייצר מערכת חינוך לגיל הרך התואמת את צרכי הילדים והוריהם, מפלגת "יש עתיד" תפעל להעברת הבעלות על החינוך בגיל הרך למשרד החינוך ובכך, יפוקחו תכני הלימודים ומחירים; לבניית מעונות מסובסדים נוספים; להתאמת יום הלימודים, בכל מערכת החינוך, לשעות המקובלות בשוק העבודה בישראל, וזאת על ידי סיום הלימודים החל מהשעה 16:00 ואילך, תוך ניצול שעות הצהריים לפעילויות העשרה.

חוק לימוד חובה חינוך - בחינם!

על אף "חוק לימוד חובה חינוך", מערכת החינוך בישראל גובה מההורים סכומי כסף גדולים. תשלומי ההורים הולכים ותופחים, ומשפחות במצב סוציו-אקונומי בינוני ומטה לא עומדות בהיקף התשלומים. תלמידים רבים בישראל נזקקים לשיעורים פרטיים, אין הסדרה של עלות ספרי הלימוד, בתי ספר מוצאים נתיבים רבים להגדלת סכומי הכסף המושטים על ההורים. סל החינוך שתגדיר המועצה הלאומית לחינוך יצמצם את התשלומים להם נדרשים היום ההורים. מפלגת "יש עתיד" תפעל ליישום מלא של "חוק לימוד חובה חינוך".

שילוב ילדים וסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים:

חינוך שוויוני, הוגן ומוסרי מהווה בסיס לדמותה של מערכת החינוך בישראל. סל החינוך שיוגדר, יכלול שרותים נדרשים לילדים וסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים. מפלגת "יש עתיד" תדאג לפיתוחן של מערכות חינוך משלבות, המאפשרות לילדים ולסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים ללמוד בחברת כלל תלמידי ישראל, ולוודא שמערכת החינוך כולה, מגן הילדים ועד הפקולטה, תהיה נגישה לבעלי צרכים מיוחדים.

חינוך בלתי פורמאלי:

40% מזמנם של בני הנוער מוקדש לפעילות פנאי, ובהיעדר מסגרות פנאי מסודרות להפעלתם, כגון מתנ"סים, תנועות נוער וחוגים, הם עלולים למצוא את עצמם מסתבכים בהתנהגויות מסוכנות. הגורם הציבורי המרכזי המעניק שירותי פנאי וחינוך בלתי פורמלי לילדים ולבני-נוער הוא הרשויות המקומיות. מאחר ונושא זה אינו מוסדר במלואו בחוק, קיימים הבדלים ניכרים בין הרשויות המקומיות, באשר למידת מעורבותן והשקעתן התקציבית בחינוך הבלתי פורמאלי בתחומן.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי הן כלי יעיל להטמעת ערכים, פיתוח כישורי חיים ומיומנויות חברתיות, ותפעל להתוויית מדיניות מסודרת בתחום זה על ידי משרד החינוך. נפעל לחיזוק תנועות הנוער ולהגדלת התקנים לבוגרי בתי ספר תיכון היוצאים לשנת השירות (ש"ש).

השכלה גבוהה:

ההשכלה הגבוהה מהווה כלי מוכח למוביליות סוציו-אקונומית. בעלי השכלה גבוהה זוכים, סטטיסטית, לחיים ארוכים, מאושרים ומועשרים יותר.

במשך עשור קוצצו תקציבי מערכת ההשכלה הגבוהה באופן שהותיר בה נזקים חמורים. גם התכנית השש-שנתית שהעבירה הממשלה להגדלת תקציב המערכת צפויה לספוג קיצוצים נרחבים במסגרת הגזירות הכלכליות החדשות. אנו עדים לבעיות נוספות במערכת ההשכלה הגבוהה, שהתכנית הרב-שנתית מנציחה אותן, או שאינה מטפלת בהן, וביניהן: תהליך דה-הנגשה של המערכת; "בריחת מוחות" בשל חוסר אטרקטיביות לחוקרים בעלי שם; מספר רב של סטודנטים המתקשים בתשלום הוצאות הלימודים; הפרטה פנימית במוסדות המתקצבים, הכוללת שימוש בתכניות פרטיות השואבות את התקציב הציבורי.

על מנת לשפר את מצב ההשכלה הגבוהה, מתוך ההבנה שהיא גורם מרכזי בהצלחת מדינת ישראל בשוק העולמי, אנו נפעל להסדרת כללי המועצה להשכלה גבוהה בחוק, תוך הקשחת גבולות הגזרה והסמכויות בין המערכת הציבורית לזו הפרטית; למתן אפשרות לגמישות ניהולית של המוסדות; לנתינת מענקים נרחבים לאקדמאים שיבחרו לחזור לארץ ולסגל מצטיין; למתן מלגות לסטודנטים נזקקים ולהקמת מעונות נוספים לסטודנטים כל אלו ייקבעו בתכניות רב-שנתיות ותוך הקמת "שולחן עגול" של כלל הגורמים במערכת, במטרה לפתור ביחד את הבעיות במשותף.

על ממשלת ישראל לקבוע יעדים ומקצועות מועדפים (כמו מקצועות המדעים וההנדסה), אותם תעודד לרכוש, תוך מתן תמריצים נאותים והמשך טיפוח המקצועות האחרים. כמו כן, על הממשלה לחזק את ההשכלה הגבוהה, אולם מבלי שהשקעה זו תגרע מטיפוח המקצועות ההנדסאים.

מערכת ההשכלה הגבוהה צריכה להציע נגישות גבוהה, לצד פיתוח וטיפוח מצוינות מחקרית.

מבנה מערכת החינוך:

מבנה מערכת החינוך בישראל הוא ארכאי, בזבזני, לא יעיל וללא הגדרות בהירות של סמכות ובקרה.

רק בישראל משמש משרד החינוך הן כמעצב המדיניות, הן כמבצעה והן כמפקח על הביצוע. כל אלה גורמים לסרבול, לחוסר בהירות, וגם לבזבוז כספים רבים. חלוקת הסמכויות בין השלטון המקומי לשלטון המרכזי לא ברורה ולכן, היא מובילה לבזבוז גדול של משאבים יקרים למימון תקורות הנובעות ממנגנוני ניהול עודפים, משיקולים פוליטיים, מבתי ספר קטנים ועוד. מפלגת "יש עתיד" תפעל להגדרה מחדש של הסמכות והאחריות במערכת החינוך, להעצמת תפקידה של המדינה כמעצבת מדיניות החינוך וכמפקחת על קיומה, ולהעברת סמכויות הביצוע לשלטון המקומי, לתאגידי חינוך ולבתי הספר.

תכנית "יש עתיד" לעידוד עסקים זעירים, קטנים ובינוניים

עסקים זעירים, קטנים ובינוניים (להלן: עסקים קטנים) הם עמוד השדרה של כלכלה בריאה והכלי המרכזי ליצירת מקומות עבודה, לקידום שוויון בחלוקת הכנסות ולמיגור העוני. העסקים הקטנים מהווים 99% מכלל העסקים במדינת ישראל, תורמים כ-50% מהתוצר המקומי הגולמי ומספקים מקומות עבודה ליותר ממחצית מציבור העובדים.

למרות חשיבותם העצומה לכלכלת המדינה, סובלים העסקים הללו, לאורך שנים, ממדיניות מפלה המעודדת את העסקים הגדולים בלבד. אחוז ניכר מהעסקים הקטנים נסגרים תוך פחות משנה מיום הקמתם, בשל מצוקת אשראי, עומס בירוקרטיה וקשיי ניהול.

במדדים בינלאומיים, המדרגים מדינות על פי המידה בה הן מעודדות עסקים קטנים, נמצאת ישראל הרחק מאחור.

מתוך הכרה בחשיבותם המכרעת לשגשוג כלכלת המדינה ובנחיצותם לצמצום הפערים החברתיים, מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי על המדינה מוטלת האחריות לתמוך בעסקים הקטנים ולפעול למען שגשוגם.

לשם כך תפעל המפלגה ליישומה של תכנית אשר תתמוך בעסקים הקטנים, באמצעות מהפכה בנושא האשראי, ליווי ותמיכה בחסות המדינה, ופישוט הליכים בירוקרטיים.

- יישום התכנית יעלה את שיעור ההישרדות של עסקים קטנים בעשרות אחוזים ויביא אותו לרמה הגבוהה המקובלת במדינות צפון אירופה.
- יישום התכנית יביא לפתיחתם של עסקים חדשים ולשיפור משמעותי בפריון של מגזר העסקים הקטנים, שיתבטא בעלייה בתוצר המשקי.
- יישום התכנית ולפיכך, הגידול בצמיחה הכלכלית, לא ילווה בעלייה באי-השוויון, מאחר ובניגוד לצמיחה שמקורה בעסקים גדולים, שעיקר הנהנים ממנה מרוכז בעשירון העליון, בעליהם של עסקים קטנים נמנים על כל שכבות האוכלוסייה, לרבות המעמד הבינוני הרחב.

עסקים זעירים

1% מכ-450 אלף העסקים הפועלים כיום בישראל, הם עסקים גדולים, עם למעלה מ-100 עובדים ומחזור עסקאות הגדול מ-100 מיליון שקלים בשנה. אלה מעסיקים כ-45% מהעובדים במשק, ותורמים מעט יותר ממחצית התוצר המקומי הגולמי.

יתר 99% העסקים בישראל הם עסקים זעירים (5-1 עובדים, מחזור עד 10 מיליון שקלים בשנה), עסקים קטנים (עד 50 עובדים ומחזור עד 25 מיליון שקלים בשנה) ועסקים בינוניים (עד 100 עובדים ומחזור עד 100 מיליון שקלים בשנה). עסקים אלה מעסיקים כ-55% מהעובדים במשק ותורמים מעט פחות ממחצית התמ"ג.

מפלגת "יש עתיד" תפעל על מנת ליצור תת-קטגוריה נוספת ל"עסקים זעירים": עסקים שהיקף הפעילות בהם לא יעלה על מיליון שקלים לשנה. קטגוריה זו אינה מקובלת במדינות ה-OECD, אך מאחר ו-78% מהעסקים בישראל עונים על ההגדרה, מפלגת "יש עתיד" מייחדת לקטגוריה זו חשיבות מכרעת בתכנית לעידוד עסקים קטנים.

תרומתם של עסקים זעירים לצמצום אי השוויון בהכנסות ולמיגור העוני היא הגדולה ביותר ביחס לשאר הקטגוריות. עסקים אלה מספקים מקומות תעסוקה עבור כלל העובדים, לרבות עובדים בעלי השכלה נמוכה, שאינם מוצאים בקלות עבודה כשכירים בעסקים גדולים יותר. עסקים זעירים מאפשרים לבעליהם להתגבר על אילוצים כגון הקושי לעבוד מחוץ לבית, הצורך בגמישות בשעות התעסוקה בשל הטיפול בילדים או קשיי תחבורה. עסקים מסוג זה מאפשרים לאנשים לבטא באופן ייחודי את כישוריהם.

למרות חשיבותו, המדינה מזניחה לחלוטין מגזר זה, גם בתכניותיה לעתיד. סיכוייהם של עסקים קטנים לשרוד ללא התערבות המדינה, נמוכים ביותר.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי תפקידה של המדינה לדאוג לרווחת תושביה, הכוללת הבטחת תעסוקה. עסקים קטנים מהווים אמצעי לשילוב אנשים בגילאי העבודה בשוק העבודה, ועל המדינה לעשות ככל שביכולתה כדי לעודד אותם ולהבטיח הישרדותם.

הקשיים העומדים בדרכם של עסקים קטנים:

1. מצוקת האשראי

שוק הבנקאות בישראל אינו תחרותי. על פי מדדים מקובלים (כגון מדד "הרפינדל") ריכוזיות האשראי בישראל גבוהה בהרבה מהמקובל בארצות המערב, כך שמרבית האשראי במשק ניתנת למספר קטן של לווים. הנפגעים העיקריים מכך הם עסקים קטנים, המקבלים רק כ-30% מהאשראי הבנקאי במשק.

בניסיונה לספק מענה לכשלים בשוק זה, הקימה המדינה שתי קרנות אשראי - קרן לעסקים קטנים (בשנת 2003) וקרן לעסקים בינוניים (בשנת 2009). על פי התכנית, פורסם מכרז לבחירת הבנקים, אשר בתוספת ערבות מדינה לצורך הקטנת הסיכון, יעניקו אשראי לעסקים מסוג זה. התכנית כשלה מהסיבות הבאות:

א. הליך המכרז המורכב גרם לרוב הבנקים הגדולים להימנע מלהגיש מועמדות ובכך נשללו יתרונות התחרות.

ב. המדינה הציעה ערבות נמוכה ביחס לסיכון הגבוה (היא הציעה אמנם ערבות של 70% להלוואה יחידה, אבל הגבילה את השתתפותה בתיק ההלוואות הכולל של הקרן, כך שלמעשה הציעה לבנקים השתתפות נמוכה מ-20% בהלוואות).

ג. קשיי גבייה: על פי תנאי המכרז, הבנק נדרש למצות את הליכי גביית החוב מהלקוח - לרבות הבאתו לידי פשיטת רגל - בטרם יוכל לגבות את ערבות המדינה. משמעות הדבר היא הוצאות משפטיות ניכרות ועיכוב של כשש שנים ויותר מיום אי תשלום החוב ועד קבלה סופית של הכסף מהמדינה.

ד. הבנקים ספגו עלויות אדמיניסטרטיביות גבוהות, אשר אילצו אותם לקבוע תנאים מחמירים מאוד לסינון הלווים.

ה. היעדר תחרות: הדרישה לרישום שעבוד שוטף לטובת הבנק יצרה הסדר כבילה, המקשה על הלווה לעבור בנק ומקטין את התחרות במערכת הבנקאית.

התוצאה היא שהבנקים מעניקים אשראי לעסקים קטנים ובינוניים בהיקפים נמוכים משמעותית מההיקף הראוי על פי שיקולים של רווחת תושבי המדינה.

בתחום העסקים הזעירים המצב אף גרוע יותר:

גם עסקים זעירים תלויים בבנקים לקבלת אשראי, והבנקים מקשים עליהם באופן מיוחד: סכום ההלוואה הנמוך, יחסית, אינו מצדיק את ההוצאות הקבועות של הבנק על ניהול תיק לקוח. לעסקים זעירים אין בדרך כלל יכולת להעמיד ביטחונות להלוואות, והבנקים מסווגים אותם כלוויים בסיכון גבוה. בנוסף, הבנקים דורשים שלווים תהא היסטוריית אשראי נקייה. לכחצי מיליון אנשים בישראל, יש לפחות חשבון מוגבל אחד וסיכוייהם לקבל הלוואה קלושים עד לא קיימים.

התוצאה היא שעסקים זעירים סובלים ממצוקת אשראי חריפה, הפוגעת בצמיחה הכלכלית של המשק ומונעת צמצום אי השוויון בהכנסות ומיגור העוני.

2. בירוקרטיה

ישראל מדורגת במקומות נמוכים במדדים בינלאומיים הבוחנים את רמת ידידותה לעסקים. לדירוג נמוך במיוחד היא זוכה בנושאי רישוי עסקים, רישום נכסי עסקים וסגירת עסק. על פי דו"ח מבקר המדינה, הוצאת רישיון לעסק בישראל נמשכת בממוצע 72 ימים יותר מהמקובל במדינות מפותחות. בשנת 2010 תוקן חוק רישוי עסקים באופן שהוסיף מסלול מהיר לקבלת רישיון. היו הצעות נוספות לשיפורים שונים שלא במסגרת חקיקה, אולם עד כה לא הותקנו תקנות, המשרדים הממשלתיים השונים מערימים קשיים, נוקטים בסחבת והמצב נותר חמור כשהיה.

בפועל, כ-30% מהעסקים פועלים כיום ללא רישיון. רבים מבעלי הרישיון השיגו אותו באמצעות "מאכער" – מתווך פרטי, שבתמורה לכסף מקצר הליכים בירוקרטיים. הדבר משחית את המנהל הציבורי, מדדר את הנורמות החברתיות ופוגע בשוויון בין התושבים. בנוסף, עודף הבירוקרטיה גורם לבזבז משאבים.

3. קשיים בניהול

המכשול המשמעותי ביותר העומד בדרכם של עסקים קטנים הוא הקושי בהתמודדות עם הדרישות המקצועיות הרבות והמגוונות הכרוכות בניהול עסק; כגון אספקת השירות או ייצור המוצר, פרסום ושיווק, הנהלת חשבונות ומסים, טיפול משפטי בהשגת רישיונות וחוזים, תחבורה, מחקר ופיתוח. לעומתם, עסקים גדולים יותר נהנים מיתרונות: חלק מעובדי העסק

מתמחים בהנהלת חשבונות, חלקם מתמחה בייצור, חלקם בשיווק, ואחרים בשאר פעילויות העסק.

אין ביכולתו של אדם אחד, או קבוצה קטנה של אנשים, להתמחות בתחומים כה רבים ושונים, ולכן בלא תמיכה ממשלתית שיעורי ההישרדות של עסקים אלה נמוכים מאד.

תכנית "יש עתיד" לעידוד עסקים קטנים:

בבסיס התכנית עומדים חמישה רעיונות מרכזיים:

• מהפיכת אשראי:

הענקת ערבות מדינה ישירות לעסקים עצמם (ולא לבנק) בסכום שלא יפחת מ-50% מסכום ההלוואה ועד 100,000 ש"ח. פעילותה של "הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים", הקיימת במשרד התמ"ת (להלן: הסוכנות לעסקים קטנים), תורחב לניהול בקשות לאשראי.

זהו שינוי מהפכני באופן בו מתערבת המדינה בשוק האשראי. במקום לתת ערבות מדינה לבנקים המעניקים אשראי לעסקים קטנים, כפי שנעשה כיום, בקנה מידה קטן ובהצלחה מועטה בלבד, תוענק ערבות המדינה ישירות לעסק.

הסוכנות לעסקים קטנים תעסיק אנשים בעלי מומחיות וניסיון בתחום הבנקאות, ואליה ייפנו בעלי העסקים בבקשות לקבלת ערבויות להלוואות. הסוכנות תבחן את סיכויי ההצלחה של העסק ותעניק לבעליו ערבות מדינה בסכום שלא יפחת מ-50%

מסכום ההלוואה הנדרש, עד 100,000 ש"ח, בהתאם למטרת ההשקעה ומאפייניה המקצועיים. סכום ההלוואה ישמש בחלקו הגדול לרכישת מלאי או ציוד ולכן, מומלץ להתנות את הערבות בכך שהבנק יסתפק בשעבודו ולא ידרוש ערבויות נוספות, ובוודאי לא שעבוד שוטף.

ערבות המדינה על 50% מסכום ההלוואה תהא בטוחה מלאה לכל בנק שיעמיד אשראי ללווה. בעל העסק יוכל לנהל מו"מ מעמדת כוח, מול הבנקים השונים, על היקף האשראי שיקבל ועל מחירו. הדבר יגביר את התחרות בין הבנקים וישפר את תנאי ההלוואה שיוצעו לעסקים הקטנים, הלקוחות.

במקרה של אי תשלום החוב, הבנק יוכל לממש את ערבות המדינה, והמדינה היא שתגבה את החוב מהלווה. הדבר יגדיל משמעותית את נכונות הבנק להעניק הלוואות ויעלה את היקפי העסקים הקטנים המקבלים אשראי לרמה הראויה. היות המדינה גובת החוב, תאפשר לה להפעיל את מידת הרחמים הראויה ואף הגנה מסוימת לרכושו של בעל העסק (כמו דירת מגורים), תוך איזון בין שיקולי הרתעה לבין תמריצים ללקיחת סיכון.

הכדאיות אף גדולה יותר, אם מביאים בחשבון את החיסכון בתשלומי אבטלה, הבטחת הכנסה ושאר תשלומי העברה על חשבון משלם המסים, לאוכלוסייה, שהודות לעסקים שייפתחו, יתאפשר לה לכלכל את עצמה מעבודה.

• ליווי ותמיכה, בחסות המדינה:

העובדה שאנשים מתקשים להתמודד עם הבירוקרטיה, אין בה כדי להעיד שלא יצליחו בעסקיהם. אנשים יכולים להיות טובים מאד בתחום עיסוקם, ועדיין, להיות חסרי יכולת התמודדות עם החסמים הבירוקרטיים, ולהיות חסרי הכשרה בתחומים רבים נוספים ההכרחיים להצלחת העסק, כגון תכנון, ניהול ספרים, שיווק, או ידע בשפות זרות הנדרש לצורך מיצוי אפשרויות יצוא. זהו אינטרס מובהק של מדינת ישראל לאפשר להם להגשים את הפוטנציאל הגלום בהם וברעיונותיהם.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמתו של מערך ליווי צמוד, במסגרת הסוכנות לעסקים קטנים, אשר ילווה את העסקים תמורת תשלום סמלי, תוך מתן מענה למכלול הצרכים: הכנת תכנית עסקית, התקשרויות חוזיות עם ספקים ולקוחות, ליווי השתתפות במכרזים ממשלתיים, התנהלות מול רשות המסים וביטוח לאומי, ועוד. הדבר חשוב בעיקר לעסקים זעירים.

בנוסף, תפעל מפלגת "יש עתיד" לפשט משמעותית את הליכי הרישוי והדיווח לעסקים קטנים, ובעיקר, להקצות כוח אדם מקצועי שיספק באופן מרוכז תמיכה בהתמודדות עם בירוקרטיה, ובכך יפצה את העסקים הקטנים על היעדר יתרונות גודל ברמת העסק הבודד.

יש להפוך את הסוכנות לעסקים קטנים לגוף המרכז את הטיפול בנושא (One-Stop Shop).

"מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי על המדינה להקצות משאבים למימון ליווי על ידי אנשי מקצוע, שכן ההשקעה הממשלתית תשתלם ברמה המשקית, מאחר ותאפשר צמצום אי שוויון בהכנסותיהם של תושבי המדינה, תקטין את שיעורי העוני, תצמצם פערים בין פריפריה למרכז, ותחסוך בצורך לשלם דמי אבטלה, הבטחת הכנסה ושאר תשלומי העברה.

ניתן להפחית את ההוצאה התקציבית הכרוכה באספקת ליווי אישי מקצועי, מבלי לפגוע באפקטיביות הליווי, על ידי שימוש בשיחות באמצעות מחשב. מי שאינו יודע להשתמש במחשב יקבל הדרכה בנושא בתחילת העבודה המשותפת, מאחר וזהו ידע הנדרש לביצוע פעולות ניהול בסיסיות ולשיווק.

מעורבות המדינה תאפשר לעסקים זעירים לשתף פעולה בהקשרים מתאימים, על מנת ליהנות מיתרונות לגודל (לחלק ביניהם את מרכיב ההוצאות הקבועות). בנוסף, הסוכנות תעודד בעלי עסקים שנהנו משירותי הליווי הצמוד ושהצליחו בעסקיהם, לתרום מניסיונם לטובתם של בעלי עסקים בתחילת דרכם.

הליווי יוענק על ידי אנשי מקצוע, בין השאר, בנושאים הבאים:

הכנת תכנית עסקית; פנייה לבנק לצורך קבלת אשראי (לרבות הערכת הסיכון של העסק הזעיר כלוהו, שתשמש את הבנק בקביעת הריבית על ההלוואה); סיוע בהקמת העסק במובן הפיסי; במובן המשפטי; פרסום ושיווק; ניהול ספרים לצרכים חשבונאיים; ניהול ספרים לצורכי מס; דיווח ותשלום מסים; התמודדות עם תביעות משפטיות; יצוא; מחקר ופיתוח (יצירתיות).

בנוסף:

- **אספקת מידע בנושא הטבות.** אחת הבעיות המוכרות והחמורות בתחום זה, בארץ ובעולם, היא **בעיית המימון** – רק חלק קטן מתוך אוכלוסיית הזכאים ליהנות מהטבה ממשלתית מממש את זכותו. הדבר נובע בעיקר מאי ידיעה בדבר התכנית והטבותיה, ומחוסר יכולת להתמודד עם הבירוקרטיה. **בעלי עסקים זעירים, מעוטי יכולת, זקוקים לעזרה שוטפת באופן מיוחד.** אנשי המקצוע יודאו שהעסק הזעיר ימצא את ההטבות שהמדינה מציעה לו, כגון אשראי מסובסד, הטבות מס לפועלים בפריפריה או למי שמעסיק עובדים בעלי מוגבלות, ועוד. ליווי הניתן על ידי איש מקצוע, בנקודות זמן קריטיות אלה, יבטיח הצלחה.
- **עזרה ביצוא.** עסקים זעירים או קטנים מתקשים לשווק עצמם בחו"ל. אחת ההטבות החשובות שעל המדינה להציע לעסקים אלה היא קשר עם יבואנים זרים, שבאים מחו"ל במטרה לרכוש מוצרים ושירותים ישראלים. מפלגת "יש עתיד" תפעל לכך שהמדינה, באמצעות הסוכנות לעסקים קטנים, תארגן מפגשים אליהם יבואו נציגי הלקוחות הפוטנציאליים, ובמסגרתם תינתן לכל בעל עסק הזדמנות להציג את מוצריו או שירותיו. **שירות נוסף, תומך ייצוא, הוא תרגום מאנגלית.** אנשי המקצוע שתעמיד המדינה יעבירו לידיעתם של בעלי העסקים מידע רלוונטי שאין הם מודעים לו בשל היותו באנגלית, ויסייעו בידם ביצירת הקשר עם הלקוחות הזרים.
- **השתתפות במכרזים ממשלתיים.** מאחר והעסקים הקטנים פועלים בעיקר בשוק המקומי, הם מסתמכים על לקוחות מוסדיים אף יותר מעסקים גדולים. כחלק מפעילות הליווי ייבחנו מכרזים ממשלתיים, יבוטלו סעיפים המגבילים את יכולת הזכייה של עסקים קטנים, הן כחלק מהעדפה מתקנת, בהיותם כלי לצמצום אי-שוויון בהכנסות, והן בגלל שיתכן וחלק מסעיפים אלה מהווים חסמי כניסה בלתי יעילים.
- **התנהלות מול רשות המסים וביטוח לאומי.** אחד הנושאים הכאובים בחייהם של מרבית בעלי העסקים הזעירים והקטנים הוא המגע עם רשויות המס. מחד, ניהול הספרים לצורכי מס מצריך מומחיות, ומאידך, רשות המסים נוקטת גישה חשדנית כלפי עסקים זעירים – הנחת המוצא היא כי העסק מנסה להעלים מס. **מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי ליווי צמוד יפתור את רוב החיכוכים בין רשויות המס לעסק.** אנשי המקצוע המלווים יסייעו בניהול הספרים לצורכי מס מההתחלה, באופן שוטף, תוך הקפדה על דיוק בדיווחים, ובכך יחסכו זמן רב ויגבירו את האמון של אנשי רשות המס באמינות

הדיווח. יש גם מקום לשקול פישוט והקלה בפרמיות המשולמות על ידי עסקים קטנים לביטוח לאומי.

בנוסף, כחלק מיוזמת "יש עתיד" וכחלק מהרצון לבנות בישראל חברת-מופת שערבות הדדית היא אחד ממרכיביה, כל בעל עסק קטן אשר יקבל ליווי וסיוע מהסוכנות לעסקים קטנים, יתחייב להפוך אחרי תקופה של 24 חודשים (שהיא תקופת המינימום לאיזון וייצוב העסק שלו) לחלק ממערך הליווי לעסקים אחרים. היזם שפתח נגריה באופקים יקבל את הטלפון והאי-מייל של הנגר הוותיק מקרית שמונה, הקוסמטיקאית הצעירה מרמת השרון תקבל את הטלפון והאי-מייל של הקוסמטיקאית הוותיקה מראשל"צ, וכן הלאה. בעלי עסקים קטנים יתבקשו לחלוק את הידע ואת הניסיון הנצבר שלהם עם עמיתיהם, ולסייע להם בתקופות של הקמה או משבר. אנו מאמינים שמלבד הערך החברתי המובהק שיש למהלך זה, איש אינו מבין את קשיי ההתמחדות של העסקים הקטנים טוב יותר מבעלי העסקים הקטנים עצמם, ושתרומתם לעמיתיהם תיצור שינוי ערכי וכלכלי במשק הישראלי.

• קיצוץ בבירוקרטיה:

עלות מנגנון רישוי העסקים למדינה נאמדת בכ-1.5 מיליארד שקלים בשנה, בין השאר, כתוצאה מהיעדרו של גוף אחד המרכז את הבדיקות הנדרשות בנושא. שימוש בסוכנות לעסקים קטנים לשם ריכוז כל הפעילות הממשלתית בתחום זה - בחינה וייעול הרגולציה, טיפול בתלונות של עסקים קטנים, ייצוגם של עסקים קטנים בכל הפורומים העוסקים בפיתוח מדיניות ותקציב, ובפני המחוקק - ימלא חלל זה ויוביל לצמצום הבירוקרטיה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל בנחישות לקדם את הרפורמה בנושא רישוי עסקים, ה"תקועה" כבר שנים. במסגרתה, יודגשו הדברים הבאים:

- **אחידות בדרישות לאישור עסקים.** לא תהיה אפשרות לנותני האישורים להוסיף דרישות באמצעות תנאים ברישיון.
- **הקמה מיידית של אתר אינטרנט בנושא רישוי עסקים,** אשר יכלול את מלוא המידע ביחס לדרישות לקבלת רישיון, הן ברמה הארצית והן ברמת הרשות המקומית. כך למשל, יכלול האתר את דרישותיהם של גופים כגון כיבוי אש, משרדי הפנים (בעיקר

תכנון ובנייה), הבריאות, איכות הסביבה, החקלאות והמשטרה. באתר יימצאו כל המסמכים הנדרשים, ויפורט נוהל בהיר ומדויק להשגת הרישיון.

- **רישום עסק וקבלת רישיון באמצעות האתר.** כפי שעסקים מדווחים לרשות המס על הכנסתם החייבת במס ונטל הבדיקה מוטל על רשות המסים, כך ייעשה גם ביחס לרישיון עסק. הבעלים של העסק יבצע רישום, יגיש את המסמכים שיפורטו באתר, ויקבל רישיון. על הרשות תוטל החובה לבדוק אותו, תוך זמן סביר. היה ויימצא כי התרשל או שיקר, ישלם קנס מנהלי ובמקרים חמורים אף יועמד לדין פלילי. היפוך נטל ההוכחה, יאפשר השגת רישיון תוך זמן קצר.

- **אחידות ושקיפות בארנונה לעסקים;** פיצוי לעסקים שנאלצו להיסגר זמנית בשל עבודות ציבוריות (כגון סלילת כביש או הנחת פסי רכבת קלה); מתן אפשרות לבעלי עסקים הגרים בעיר שונה מזו בה פועל העסק שלהם, לבחור בין הצבעה בבחירות לשלטון המקומי בעיר מגוריהם לבין העיר בה נמצא העסק, וקבלת תו חניה אזורי בעיר בה ממוקם עסקם.

- **תבחן האפשרות למס חברות מדורג.**

- **אובדן הזכאות להבטחת הכנסה:**

זהו חסם הרלוונטי רק לעסקים זעירים מעוטי יכולת. עסקים זעירים רבים נמנעים מדיווח לרשויות המס ולביטוח לאומי, מתוך רצון למנוע את אבדן הגמלה להבטחת הכנסה להם זכאים כל עוד הכנסותיהם נמוכות מסף שנקבע. מפלגת "יש עתיד" תפעל לפיתוח נוהל, כמוצע באירופה המערבית, לפיו אבדן הזכאות לא יהיה מידי, אלא תינתן לעסק הזעיר המתחיל תקופת ניסיון של שנתיים, בה יוכל לבסס את פעילותו מבלי שבעליו יאבד את גמלת הבטחת ההכנסה. רק בסופה של התקופה, לאחר שהבעלים של העסק רכש בטחון ביכולתו של העסק לקיימו, תיפסק גמלת הבטחת ההכנסה בהדרגה. הדבר יביא לכך שהעסק יפעל באופן חוקי כבר מיום הקמתו וידווח לרשויות המדינה על פעילותו. הדבר יאפשר גביית מסים כחוק ואספקת ביטוח ותנאים סוציאליים, שאחרת היו נמנעים מבעליו של העסק ומעובדיו.

- **ביטול "קנס נישואין":**

פקודת מס הכנסה מאפשרת לזוגות נשואים, שהכנסותיהם אינן תלויות זו בזו, לדווח עליהן בנפרד כאילו לא היו נשואים, וליהנות ממדרגות מס נמוכות עבור כל אחת מההכנסות. כ-60% מהעסקים הקטנים הם עסק משפחתי שבו עובדים שני בני הזוג. הכנסותיהם נחשבות

תלויות זו בזו והם אינם מורשים לדווח עליהן בנפרד וליהנות ממדרגות המס הנמוכות. החריג לכלל זה, מאפשר לבני זוג שעובדים באותו עסק לדווח בנפרד למס הכנסה רק אם הכנסות אחד מבני הזוג נמוכות מאד והוא עבד 36 שעות בשבוע.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לשנות הסדר חוקי זה, מאחר והוא פוגע באופן בלתי מידתי במגזר עסקים שחשיבותו לצמיחה הכלכלית, ובמיוחד לצמצום אי השוויון והעוני בישראל, רבה במיוחד.

המצע המדיני בטחוני

לפתחה של מדינת ישראל רובצים איומים רבים:

האיום שיוצרת תכנית הגרעין האיראנית; ביטול הברית האסטרטגית עם תורכיה; עליית התנועות האסלאמיות במצרים ובמדינות אחרות בעקבות מה שמכונה "האביב הערבי"; מלחמת האזרחים המתמשכת בסוריה; טרור הסייבר; וכמובן הטרור האסלאמי ועליית תנועת החמאס בעזה. על כך יש להוסיף את מסע הדה-לגיטימציה המחריד המתנהל נגד ישראל באירופה ובארה"ב בידי ברית בלתי קדושה של אנשי אקדמיה המועלים בתפקידם האינטלקטואלי, תנועות רדיקליות מימין ומשמאל ואנטישמים מן הסוג הישן והרע, כשכל אלה ממומנים בכספי הנפט האסלאמי.

יחד עם זאת גם ידידינו הטובים בעולם, דוגמת הממשל האמריקאי וגורמים באיחוד האירופי, קוראים לישראל לחזור ולנהל משא ומתן לשלום עם הרשות הפלשתינית ולתת מענה – ולו גם מענה ראשוני שיאפשר תחילתו של דיאלוג – ליוזמת השלום הכלל-ערבית מ-2002 ("היזמה הסעודית").

מפלגת "יש עתיד" אינה שותפה למסע ההאשמה-העצמית שמנהל חלק מהציבור הישראלי והיהודי בשאלת השלום. אנו מאמינים שהפלשתינים, כאמרתו המפורסמת של אבא אבן, "מעולם לא החמיצו הזדמנות להחמיץ הזדמנות", ודחו פעם אחר פעם את ידה המושטת לשלום של ישראל. כך באינתיפאדה הראשונה והשנייה; כך לאחר ההתנתקות, כשבמקום לבנות בשטחי גוש-קטיף בתי חולים ובתי ספר העדיפו לירות אלפי קסאמים ופצמ"רים על אוכלוסיה אזרחית; כך כשסירבו לענות להצעותיה מרחיקות הלכת של ממשלת אולמרט.

אולם, כל אלה אינם פוטרים אותנו מהצורך להמשיך ולחפש פתרונות של שלום אזורי אמתי ובר-קיימא, שכן השלום הוא המענה היעיל ביותר לכל האיומים המזכרים לעיל והדרך היחידה לצמצם אותם באופן משמעותי ולטווח הארוך. העובדה שממשלת ישראל הנוכחית משתמטת באופן עקבי מן הצורך לחזור לשולחן המו"מ היא בעינינו חוסר אחריות לאומית משווע ומשמעותה היחידה היא שאנו משאירים את הבעיה הכואבת והמדממת הזו לילדינו.

השלום הוא גם התשובה הסבירה היחידה לאיום הדמוגרפי ולרעיון העוועים של "מדינת כל אזרחיה" אותו מנסים לקדם קיצונים מימין ומשמאל. אנו מאמינים שרעיון זה אינו ציוני ויש להלחם בו בכל האמצעים האפשריים. **ישראל נוסדה כמדינת הלאום של העם היהודי, ועליה להישאר מדינה שבה רוב יהודי עם גבולות ברי הגנה.**

כדי לקדם רעיון זה אנו מכירים בעובדה - שבה הכירו גם ממשלות ישראל בעבר - שהדילמה בין החזקת שטחי ארץ ישראל לבין שאלת הרוב היהודי, מחייבת אותנו לוותר על חלק משטחי ישראל. **הפתרון של "שתי מדינות לשני עמים"** - בו הכירו גם כל ראשי הממשלות בישראל בשלושים השנים האחרונות, מיצחק רבין ועד לבנימין נתניהו - הוא הפתרון היחיד שיכול להבטיח קיום ובטחון לישראל. לא קל הוא בעינינו הוויתור על שטחי מולדת הנובע מפתרון זה. שיבת ציון לתפיסתנו לא היתה לרעננה או לכפר סבא, אלא למחוזות כיסופיו של העם היהודי כמו בית-אל, חברון ושילה. בנוסף לכך אנו רואים במתנחלים החיים במחוזות אלה ציונים אמתיים ובלב נשבר אנו נאלצים לבקש מחלק מהם להקריב את מפעל חייהם למען שלמותה של המדינה וקיומה. עלינו להבהיר להם שהוויתור על חלק משטחי ארץ ישראל ההיסטורית הוא חלק הכרחי מהמלחמה על קיומה של מדינה יהודית בארץ ישראל שלה רוב יהודי והשוכנת בגבולות בטוחים ומוכרים.

עקרונות המשא ומתן המדיני

- ישראל והרשות הפלשתינית יחזרו לשולחן המו"מ מתוך רצון טוב ושאיפה להגיע להסכם כולל.
- מטרת ההסכם היא להגיע למצב של שתי מדינות לאום עם גבולות בינלאומיים מוכרים, שאין להן דרישות זו מזו.
- גבולות אלה יתחשבו בשיקולי הביטחון של ישראל וגם במציאות שנוצרה בשטח מאז 1967. שני הצדדים יכירו בכך שזהו אינטרס משותף להשאיר את גושי ההתיישבות בידיה של ישראל. במידה ויהיה בכך צורך יתנהל מו"מ על חילופי שטחים.
- שאלת הפליטים תיושב בתחומי המדינה הפלשתינית העתידית.
- ירושלים היא בירת ישראל הנצחית ואחדותה היא סמל לאומי מן המעלה הראשונה. ירושלים אינה רק מקום או עיר, אלא גם מרכזו של האתוס היהודי-ישראלי והמקום

הקדוש אליו נשאו יהודים את עיניהם בכל הדורות. שאלת ירושלים לא תעלה לדיון בתחילת המו"מ אלא בסופו ולאחר שיסוכמו כל הסעיפים האחרים.

- הפסקתה המוחלטת של ההסתה נגד ישראל במערכת החינוך הפלשתינית תהיה חלק מכל הסכם עתידי.
- ישראל לא תקיים מו"מ עם החמאס כל עוד לא ישנה את אמנתו ויכיר במדינת ישראל ובזכות הקיום של העם היהודי בארצו.
- המלחמה בטרור תימשך בכל עת ובלי שום קשר למשא ומתן. ישראל שומרת לעצמה את הזכות לפעול למען בטחונה גם בשטחי המדינה הפלשתינית העתידית ככל שתידרש.
- אומות העולם יתנו ערבויות לקיום ההסכם העתידי עם סנקציות ברורות ונוקשות במקרה של הפרות סעיפים בהסכם.

האיום האיראני

ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה איראן גרעינית, אשר תגרור את האזור כולו למירוץ חימוש שיעמיד את המזרח התיכון בסכנה קיומית. יחד עם זאת עלינו לזכור שאחד מנכסיה הביטחוניים הגדולים ביותר של המדינה היא הברית האסטרטגית עם ארה"ב ויש לעשות כל מאמץ לשמור על ברית זו המאפשרת לישראל יתרון איכותי וטכנולוגי על אויביה. תקיפה ישראלית של מתקני הגרעין באיראן הנה אופציה הנמצאת "על השולחן", אולם רק כאמצעי אחרון בהחלט ולאחר שמוצו כל האפשרויות לשיתוף עם הקהילה הבינלאומית. על ישראל לחתור לפעולה בינלאומית משולבת - הן צבאית והן בהידוק הסנקציות - שתעצור את תכנית הגרעין האיראנית לפני שתעבור את נקודת האל-חזור. ישראל שומרת לעצמה את הזכות לשימוש באמצעים אחרים כדי לבלום את תכנית הגרעין האיראנית. מפלגת "יש עתיד" קוראת לכל הגורמים בישראל להפגין ריסון תקשורת בנושא זה.

שלטון החמאס בעזה

ישראל תשאף להקל על הסגר על עזה מטעמים הומניטריים תוך שהיא אינה מוותרת על צרכי הביטחון שלה ואף "מעלה את הרף" במאבק נגד חוליות הקסאם והפצמ"רים שהופכים את חיי תושבי הדרום לסיוט מתמשך ובלתי נסבל. אף מדינה בעולם אינה יכולה להתעלם מירי טילים

על אזרחים שלווים ולישראל שמורה הזכות להגיב בכוח ואף לנהל מבצעים קרקעיים רחבי היקף כנגד המשגרים ושולחיהם.

העימותים בין החמאס לרשות הפלשתינית הם בעיה פנים-פלשתינית שאין לישראל צורך או רצון להתערב בה. יחד עם זאת ישראל לא תשתף פעולה או תקיים דיאלוג ישיר עם שלטון החמאס בעזה כל עוד שלטון זה אינו מכיר בקיומה של ישראל, דוחה את עקרונות הקוורטט שעיקרם הימנעות מאלימות ומטרור והכרה בהסכמים קודמים, וממשיך לחרות על דגלו אנטישמיות מן הסוג הגרוע ביותר. מבחינת ישראל הרשות הפלשתינית היא הגוף המייצג היחיד של הפלשתינים ורק אתו ניתן לקיים מ"מ לשלום.

האיום הצפוני

ישראל שואפת לשלום עם סוריה בדיוק כפי שהיא שואפת לשלום עם כל מדינות ערב. יחד עם זאת אירועי "האביב הערבי" ומלחמת האזרחים המתמשכת בסוריה הוכיחו שבשלב זה אין בגבולנו הצפוני אף משטר יציב שאתו ניתן לנהל משא ומתן ולכן שאלת רמת-הגולן אינה עומדת על הפרק בעתיד הנראה לעין.

בשלב הנוכחי מטרתה של ישראל בזירה הצפונית היא לנתק את סוריה מ"ציר הרשע" האיראני, לקיים כלפיה לחץ בינלאומי כלכלי ואחר כדי שתפסיק לסייע ולארח את ארגוני הטרור, ולדאוג לכך שהעולם יבין שסוריה מחמשת את עצמה בנשק כימי וביולוגי ולא זנחה את הרעיון שתקים תכנית גרעין משל עצמה.

במקביל על ישראל להבהיר לממשלת לבנון - באמצעות האו"ם וביצירת לחץ בינלאומי מקיף - שעליה לפרק את ארגון החיזבאללה מנשקו, וששמורה לישראל הזכות להגיב בכוח ואף לפלוש ללבנון על כל מקרה של ירי טילים על אזרחי ישראל.

יחסי החוץ של ישראל

יחסי החוץ של ישראל ובעיקר מעמדה הבינלאומי נמצאים בשפל שקשה לזכור כמותו. בכל רחבי העולם המערבי מתנהל כנגד ישראל מסע נמרץ של דה-לגיטימציה שמחלחל מארגונים אנטי-ישראליים אל הציבור הרחב גם במקומות שבאופן מסורתי היו אוהדי ישראל כמו צפון

אמריקה או מדינות אירופאיות כדוגמת הולנד וגרמניה. אין זה נכון שהיחס הזה הוא גזירת גורל. בשנות ה-90 היה מעמדה של ישראל בעולם בשיא חסר תקדים ואפילו ב-2009, בימי מבצע "עופרת יצוקה", היו הפגנות תמיכה בישראל באירופה ובארה"ב, קבוצה גדולה של מנהיגי העולם החופשי בראשות ראשי הטרויקה האירופית הגיעו לביקור הזדהות בישראל, ונשיא ארה"ב כינס מסיבת עיתונאים כדי לתמוך בישראל.

המפתח העיקרי לשיפור מעמדה הבינלאומי של ישראל הוא החזרה לשולחן המו"מ וחדוש תהליך השלום, אבל במקביל יש לרכז את מאמצי ההסברה של ישראל ולהפוך אותם למקצועיים יותר. כיום מפוצלת ההסברה הישראלית בין שורה של גופים (משרד ההסברה, מחלקת ההסברה של משרד החוץ, מרכז ההסברה במשרד ראש הממשלה, דובר צה"ל) שאינם מתואמים זה עם זה ואינם פועלים על פי מדיניות קוהרנטית. יש לאחד את ההסברה הישראלית האזרחית במסגרת אגף מיוחד במשרד החוץ שיתוקצב בהתאם וידאג לתיאום עם דובר צה"ל ומערכת הביטחון. ישראל צריכה להכיר בכך שמעמדה הבינלאומי הוא אינטרס לאומי מן המדרגה הראשונה ולהבדיל מן המצב היום ההסברה הישראלית צריכה להתנהל ביעילות ובמקצועיות ומתוך הבנה של התקשורת המודרנית המחייבת תיבת מסרים אחידה לכל הדוברים השונים. ישראל אינה יכולה להמשיך לשתוק למול הפצת השקרים של אויבינו. על ההסברה להיעזר ביהדות העולם כדי להיאבק במסע הדה-לגיטימציה המנוהל כנגד המדינה.

תכנית לחיזוק מערך ההסברה הישראלית

מפלגת "יש עתיד" שמה לה ליעד לעצור את הכשל המתמשך בתחום ההסברה ולבנות במדינת ישראל מערך הסברה סדור, מאורגן, יוזם ומקצועי. אנו מאמינים, כי בניית מערך זה תהווה אבן דרך קריטית בשיפור מעמדה של ישראל בעולם, בשיפור ממשי של יחסי החוץ שלה ובחיזוק יכולת התמודדותה עם האתגרים העומדים לפתחה בשנים הקרובות.

הרקע למהלך

לאורך שנים מדורגת מדינת ישראל, מדינה יהודית ערכית ודמוקרטית, כאחת מן המדינות בעלות ההשפעה השלילית ביותר בעולם. בסקר האחרון שפורסם ע"י ה-BBC בתחילת השנה הנוכחית, דורגו ישראל וצפון קוריאה במקום השלישי בין המדינות המשפיעות לרעה על העולם כאשר אחריהן - בהפרשים קטנים בלבד - רק פקיסטן ואיראן.

מציאות זו נובעת ברובה מהתנהלות רשלנית מתמשכת בכל הנוגע לאופן הטיפול הישראלי בהסברה - זאת, אל מול השקעה והתקדמות ניכרת בתחום זה ע"י מדינות וגופים אנטי ישראלים.

סקרי דעת הקהל הללו מהווים ביטוי לבעיה מהותית יותר המשפיעה ישירות על יחסי החוץ של ישראל ועל מעמדה בעולם. כך, למשל, הנסיבות הבין-לאומיות ומגמת הדה-לגיטימציה המתחזקת בעולם מקשות על ישראל בהתמודדות מול טרור ובגיבוש תמיכה וגיבוי בינלאומיים למהלכים מבצעיים ומדיניים.

דו"ח מבקר המדינה משנת 2007 קבע, כי "היעדר תפיסת הסברה ממלכתית כוללת וחוסר תיאום נאות בין גורמי ההסברה, הנובע מהיעדר הכוונה ממשלתית באמצעות גורם-על קבוע המנחה והמתאם, גרמו לכשל הסברתי מתמשך של ממשלות ישראל".

על אף שההסברה לכשעצמה אינה יכולה לשמש תחליף למדיניות גרועה או להיעדר מדיניות - היא בהחלט מהווה גורם משמעותי ביותר במקרה של מדיניות שקולה והגיונית הניתנת להסבר.

הטיפול בתחום ההסברה

בעקבות המלצות מבקר המדינה וממצאי הנתונים על תדמית ישראל בעולם, עשתה ממשלת ישראל בשנים האחרונות ניסיונות לשינוי ולשיפור מערך ההסברה הישראלי. בחודש יולי 2007 החליטה הממשלה על הקמת מערך הסברה

לאומי תחת משרד ראש הממשלה ועל הענקת סמכויות ותפקידים למערך זה. על אף שחלקים מהחלטה זו יושמו בהדרגה, ההחלטה במלואה מעולם לא יושמה.

ב-13 ביוני 2012 פורסם דו"ח מבקר המדינה שעסק, בין היתר, בהתנהלות מערך ההסברה הלאומי בעניין משט "המרמרה". דו"ח זה קבע "כי לצד תיקונים ושיפורים חשובים שנעשו בשנים האחרונות במערך ההסברה בכלל והקמת מערך הסברה לאומי בפרט, הרי שנותרו ולעתים אף גברו ליקויים בסיסיים, ומהם כאלה שלא באו לידי תיקון זה זמן רב. זאת, למרות הצהרות ואף החלטות שהתקבלו על הצורך לתקן ליקויים אלה".

נכון להיום, עדיין לא יושמו חלקים משמעותיים מהחלטת הממשלה ומהמלצות מבקר המדינה. יתרה מכך, במדינת ישראל ממשיכים להתקיים מספר רב של גופים מקבילים בעלי סמכויות בתחום ההסברה, ללא הגדרה ברורה של גורם אחראי ובכך – ללא יכולת ליצירת מדיניות הסברה עקבית וללא השקעה אמיתית בבניית יכולות הסברה מקצועיות ועדכניות. ניתן להזכיר בהקשר זה של 'כפילות הסברתית' את אגף ההסברה במשרד החוץ, מטה ההסברה במשרד ראש הממשלה, משרד ההסברה והתפוצות, דובר צה"ל, לשכת הפרסום הממשלתית, דוברי המשרדים השונים וארגונים אזרחיים רבים.

תכנית "יש עתיד" לשיפור ההסברה הישראלית מציעה שני תיקונים מרכזיים בתפיסת מערך ההסברה במדינת ישראל וניהולו. תיקונים אלה מתבססים על החלטת הממשלה תוך התאמות הנובעות מממצאי מבקר המדינה ומהמציאות המשתנה בארץ ובעולם.

1. העלאת נושא ההסברה על סדר היום הממשלתי

על פי התכנית המוצעת תקבע הממשלה, אחת לשנה, את יעדי ההסברה של מדינת ישראל.

מצב דברים זה יחייב את הממשלה לדון לא רק בהסברה תגובתית ושוטפת אלא גם להציב יעדים קצרי טווח וארוכי טווח לקידום תדמיתה של ישראל בעולם, להתמקצעות ולטיפול בסוגיות ממוקדות.

בנוסף, ידווח אגף ההסברה לממשלת ישראל, אחת לשישה חודשים, על אופן יישומם של יעדי ההסברה ועל הישגי מדיניות ההסברה השוטפת.

2. ייעול מבנה מערך ההסברה הישראלית תחת אחריות משרד החוץ

- הגדרת גורם אחראי על תחום ההסברה - אגף ההסברה במשרד החוץ

נוכח היותו של משרד החוץ הגורם הרשמי האמון על בניית תדמיתה של ישראל בעולם ועל יחסי החוץ שלה ובשל יכולתו להשקיע את היקף המשאבים הנדרש לטיפול אמיתי בסוגיה חשובה זו, יוגדר אגף ההסברה במשרד החוץ כגורם הממשלתי האחראי על ההסברה הישראלית, זאת באמצעות החלטת ממשלה. סמכויותיו של אגף ההסברה יורחבו כך שיהיה ביכולתו לתאם את כלל גופי ההסברה בישראל באופן מקצועי ומרכזי.

במקביל יבוטל משרד ההסברה וכן הרשות להסברה לאומית במשרד ראש הממשלה. איחוד הנושא תחת קורת גג אחת יחסל את הכפילויות היוצרות בירוקרטיה, בזבוז משאבים ופוגעות בתיבת המסרים האחידה שהיא הבסיס של הסברה מודרנית.

בהחלטתה, תציב הממשלה גבולות ברורים להתנהלות תקשורתית והסברתית של משרדי ממשלה, והם יונחו לתאם ולאשר מסרים רשמיים עם אגף ההסברה. החלטת הממשלה תחייב עוד כי בראש אגף ההסברה יוצב אדם בעל ניסיון והכשרה מתאימים בתחום זה. ראש אגף ההסברה ייקח חלק, ככלל, בוועדות שרים ובישיבות ממשלה והקבינט הביטחוני הרלבנטיות לתפקידו.

- הגדרת תפקידים ברורה לאגף ההסברה בשגרה ובחירום

הממשלה תפרט בהחלטתה הגדרות ברורות לתפקידיו של אגף ההסברה, בשגרה ובחירום.

בין היתר יכללו תפקידיו של האגף בניית תכנית עבודה שנתית בהתאם ליעדים שהציבה הממשלה, הובלה וניהול של ההסברה השוטפת, בניית יכולות מקצועיות והקמת מנגנון בעל יכולת תגובה הסברתית למצב חירום (ביטחוני ושאינו ביטחוני) ולאירועים חריגים, אשר יוכל לפעול בכל עת ובאופן מידי, תוך תיאום עם כלל הגופים הרלוונטיים.

- חובות היועצות

על מנת לתת בידיו של אגף ההסברה תמונה כוללת ורחבה של צרכי ההסברה הישראלים ולוודא כי מובאים בחשבון כלל השיקולים הרלוונטיים (ובדומה לקבוע בהחלטת הממשלה), יכנס אגף ההסברה, אחת לשישה חודשים, ועדה בין-משרדית אשר תהווה גורם מייעץ וממליץ לגיבוש מדיניות ההסברה הישראלית ויעדיה.

הוועדה תמליץ, בין היתר, על יעדי ההסברה לטווח הקצר והארוך, תסייע בבניית תכנית העבודה השנתית ובבקרה על מדיניות ההסברה השוטפת.

ועדת ההסברה תכלול נציגים מכלל הגופים הרלוונטיים - לרבות דובר צה"ל, דוברי משרדים שייקבעו, לשכת הפרסום הממשלתי (לפ"מ) ויועץ התקשורת של ראש הממשלה ותהווה כלי משמעותי וחשוב בקביעת מדיניות ההסברה הישראלית.

בנוסף למועדי ההתכנסות הקבועים, יהיה בסמכותם של ראש אגף ההסברה, שר החוץ וראש הממשלה לכנס את הוועדה, או חלקה, ע"פ צורך.

- הסברה בגופי מדיה חדשים

בעידן המידע בו אנו חיים כיום, קיימת לפעילות הסברתית ברשת האינטרנט, על אמצעייה השונים, יכולת חשיפה רחבה ומיידית, אשר באה לידי ביטוי בהשפעה ניכרת על התפיסות הציבוריות ועל דעת הקהל העולמית. מדינת ישראל, מן המובילות בעולם ביכולותיה הטכנולוגיות, מחויבת לשים דגש על יישום יכולות אלו גם בתחום ההסברה באמצעי המדיה, כחלק מן המאמץ החשוב לחיזוק מעמדה בדעת הקהל העולמית.

אגף ההסברה יקים מחלקת מדיה בה יועסקו אנשים בעלי כישורים טכנולוגיים וניסיון מתאים ואשר תהווה גורם מקצועי מוביל ומנחה בתחום זה.

• שמירה על רלוונטיות ושילוב גורמים אזרחיים בעשייה

אחד ממאפייניו הבולטים של תחום ההסברה הינו היותו דינאמי, משתנה, ותלוי יכולות מתחדשות. על מנת לוודא כי הגורם האמון על ההסברה הישראלית שומר על עדכניות ומקצועיות מירביות, יישם אגף ההסברה את האמור בהחלטת הממשלה ויעודד קשר שוטף עם גופים אזרחיים מקצועיים, לטובת קידום יוזמות משותפות ושיפור מתמיד של יכולותיו בתחום.

משמעות המהלך

כפי שצוין, מטרת המהלך הינה בנייתו של מערך הסברה סדור, מאורגן ומקצועי הכשיר להתמודד עם אתגרי ההסברה הקיימים כיום. בכך תושג גם התייעלות ממשלתית וביטול כפילויות בין המשרדים השונים. לפיכך, יישום המהלך יחייב הגדרת נהלי עבודה ברורים בין משרדי הממשלה לבין אגף ההסברה ויביא לסגירתם של גופים מקבילים העוסקים בתחום זה.

נוכח זאת, יישום התכנית המוצעת יוביל לסגירתו של משרד ההסברה והתפוצות.

בנוסף, ייסגר מטה ההסברה במשרד ראה"מ במתכונתו הנוכחית (אשר הוקם בעקבות החלטת הממשלה) ותיאום ההסברה יוכפף ליועץ התקשורת של ראש הממשלה. עם זאת, ראש הממשלה ימשיך ויקבע את מדיניות ההסברה אחת לשנה, כפי שצוין לעיל, וכן יהיה בעל יכולת החלטה ופיקוח על אגף ההסברה, באמצעות חובות הדיווח המפורטות בהצעה זו.

תכנית "יש עתיד" לקידום הפריפריה

ישראל נחלקת ליישובים בעלי רשויות מקומיות חזקות, המעניקות לתושביהן שירותים ציבוריים ברמה גבוהה, וליישובים בעלי רשויות מקומיות חלשות, המתמודדות עם גירעונות בתקציב ומחסור במשאבים למימון שירותים חיוניים. הפערים הכלכליים והחברתיים הללו, שפוגעים במרקם החברתי של המדינה, נובעים משתי סיבות: הקריטריונים לחלוקת הקרקעות בין מועצות אזוריות, ואופן גביית מסי הארנונה.

מפלגת "יש עתיד" רואה בפיתוח הפריפריה צורך לאומי, ומאמינה כי על מדינת ישראל חלה החובה להעניק שירותים ציבוריים באופן שווה וכן לפעול ליצירת שוויון הזדמנויות לאזרחיה, ללא קשר למקום מגוריהם.

פיתוח הרשויות החלשות יביא לצמצום המתחים החברתיים ובנוסף, יוביל למיצוי טוב ונכון יותר של ההון האנושי המצוי בהן, וישפר את חוסנה הלאומי של ישראל.

תכנית "יש עתיד" לפיתוח הפריפריה תפעל להגדרתו של "סל שירותים בסיסי", לו יהיה זכאי כל אזרח. את כל השירותים הכלולים בסל יספקו השלטון המרכזי והמקומי, בשני ערוצים מקבילים ומשלימים.

משאבים וגבולות מוניציפליים

בשנות ה-80 קבעה "תכנית שרון" כי כספי מסי הארנונה יהוו 60% מהכנסותיה העצמיות של כל רשות. סכומי הכסף הגבוהים מגיעים כיום בעיקר מארנונה המשולמת על ידי המפעלים ואזורי התעשייה שבשטח הרשות המקומית, כך שככל שאזורי התעשייה בשטח רבים יותר – סכומי גביית הארנונה מהם היא נהנית גבוהים יותר.

היסטורית, הופנו תשלומי הארנונה ממרבית אזורי התעשייה למועצות האזוריות, שזכו לכלכל את תושביהן המעטים ברווחה בעוד עיירות הפיתוח הסמוכות, שקלטו מספר רב של תושבים, נותרו כמעט ללא מקור הכנסה משמעותי והחלו לצבור גירעונות אשר פגעו ביכולתן לספק שירותים איכותיים לתושביהן.

שתי ועדות ממשלתיות ניסו לספק מענה לבעיית המחסור במשאבים:

- "ועדת סוארי" המליצה לתת לרשויות מענקי איזון לפי גודל הגירעון, אולם נוסחה זו יצרה תמריץ להגדלת הגירעון ברשות, על מנת לזכות בסכומי מענק גבוהים יותר.
- "ועדת גדיש" המליצה לתת לרשויות החלשות מענקי איזון לפי גודל הרשות ומעמדה החברתי-כלכלי, אך במקום שימשו ליצירת מנועי צמיחה כלכלית, נבלעו הכספים שהזרימה המדינה בתוך הגירעונות הגדולים.

שתי הוועדות נכשלו במאמצייהן לפתור את מצוקת הפריפריה משום שלא הגו תכנית פעולה אשר אפשרה לרשויות החלשות למנף את ההון האנושי ולבנות את הבסיס לעתיד כלכלי טוב יותר. תחת זאת, הגירעונות ברשויות נותרו כשהיו, ההזדמנויות הכלכליות הצטמצמו והשירותים הציבוריים לתושבים נשארו הרחק מאחור, ביחס לאזורי המרכז ולמועצות האזוריות החזקות.

כיום, הדרך העומדת בפני רשות לשינוי חלוקת הכנסותיה היא לפנות ל"ועדת חקירת גבולות" של משרד הפנים בדרישה לשינוי גבולותיה המוניציפליים ולחלוקה יעילה והוגנת של כספי הארנונה המגיעים ממפעלים ומנכסי מדינה. מדובר בהליך מסובך ובמאבק הדורש ידע ומשאבים להתמודדות עם מערכות מנהליות ומשפטיות מורכבות. נכון להיום, לא הצליחה ועדה זו להביא לשינוי אמתי.

למרות העיסוק הנרחב בנושא לאורך השנים, לא רק שלא נמצא פתרון לבעיית הגבולות, אלא שבמקרים רבים, תהליכים כלכליים וחברתיים אף החריפו את המצוקה וחידדו את אי השוויון באופן שפגע במרקם החברתי של המדינה.

תכנית "יש עתיד" לקידום הפריפריה

מפלגת "יש עתיד" תפעל להגדרתו של "סל שירותים בסיסי" לו יהיה זכאי כל אזרח. את כל השירותים הכלולים בסל יספקו השלטון המרכזי והמקומי בשני ערוצים מקבילים ומשלימים.

חובות השלטון המרכזי:

- תכנית "יש עתיד" רואה בשלטון המרכזי אחראי לספק לכל אזרח סל שירותים בסיסיים, ובהם:
- מערכת בריאות יעילה, נגישה, זמינה ואיכותית.

- מערכת חינוך מעשירה.
- יצירת מקומות תעסוקה איכותיים.
- הקמת מערכת תחבורה ציבורית מהירה ויעילה, אשר תעלה משמעותית את נגישות יישובי הפריפריה לערים המרכזיות ולמגוון אקדמי ותעסוקתי.
- עידוד עסקים קטנים לצמיחה כלכלית מקומית.
- תמיכה ממשלתית לעידוד התרבות המקומית - הקמת היכלי תרבות, מוזיקה, תאטרון, אירועים מקומיים לשעות הפנאי.

חובות השלטון המקומי:

על פי תכנית "יש עתיד", במקביל לחובות השלטון המרכזי, אחראי השלטון המקומי לספק לתושבים שבתחומו שירותים שונים, שהעיקריים בהם: שירותי רפואה טובים, מערכת חינוך מצוינת וחיי תרבות מפותחים. באופן זה, תגדיל "תכנית הסל" באופן משמעותי את יכולתה של רשות פריפריאלית לצמצם את הפערים הקיימים כיום בינה לבין רשות חזקה יותר, בכל תחומי החיים.

תכנית מפלגת "יש עתיד" לפיתוח הפריפריה מבוססת על ארבעה עקרונות:

- **עקרון השוויון:** מפלגת "יש עתיד" תפעל לגיבוש הקביעה כי כל אזרח בישראל זכאי לקבל שירותים בסיסיים מהמדינה - באמצעות הרשות המקומית והשלטון המרכזי - ללא קשר למקום מגוריו או למעמדו הכלכלי-חברתי.
- **צמצום הגירעונות:** תכנית הפעולה של מפלגת "יש עתיד" תתמקד בחלוקה הוגנת של משאבים בין הרשויות השונות כדרך לצמצום הפער בין הוצאותיהן להכנסותיהן.
- **סל שירותים לכל תושב:** סל השירותים ישים דגש על שירותי בריאות, חינוך ותרבות, על תחבורה יעילה ועל עידוד עסקים קטנים.
- **הגדלת תקציבי הרשויות החלשות:** מבלי להגדיל את הוצאות המדינה ומבלי לפרוץ את מסגרת התקציב. זאת, באמצעות שלושה מקורות הכנסה: הכנסות עצמיות וארנונה; השתתפות ייעודית והשתתפות בלתי ייעודית של השלטון המרכזי.

הכנסות עצמיות וארנונה

כיום, התשלומים נגבים ישירות מהתושבים ומהעסקים שבתחומי הרשות המקומית, ובכלל זה תשלומים על שימוש בשירותים עירוניים, תקבולים מחוקי עזר, אגרות והיטלים שונים, קנסות חנייה והכנסות מדמי שימוש בנכסי הרשות.

על מנת להגדיל את מקור ההכנסות של הרשויות תפעל מפלגת "יש עתיד" להעביר את "ועדת חקירת הגבולות" מאחריותו של משרד הפנים לאחריותו של משרד רה"מ, ובהחלטת ממשלה להרחיב את סמכויותיה ולהגדירה כ"ועדת גבולות והכנסות". הוועדה תבחן את אופן הקצאת ההכנסות בהסתכלות אזורית ותפעל לתקן חלוקה שאינה צודקת, על מנת להגדיל את ההכנסות ברשויות החלשות. יודגש, תכנית מפלגת "יש עתיד" לא תפגע ברמת החיים של היישובים והמועצות החזקים, אלא תחתור לחלוקה הוגנת של משאבים, שגם לאחר שתבוצע תותיר די כסף בידיהם לנהל ברווחה את השירותים הניתנים לתושבים שבתחומם.

כך ניתן להעמיד לזכותן של רשויות חלשות משאבים נוספים, שיובילו לשינוי מהותי, מבלי להשית הוצאות נוספות על הממשלה ולפרוץ את מסגרת התקציב. הוועדה תקבע את החלוקה מחדש תוך התייחסות לקריטריונים הבאים:

- אפשרות לשינוי גבולות שטחי השיפוט של הרשויות.
- אפשרות הקמת "מנהלת תעשייה אזורית", אשר תהיה אחראית על פיתוח אזורי תעסוקה ברשות, בחינת אפשרות שימוש באזורי תעסוקה משותפים לאשכולי יישובים, וחלוקת ההכנסות ביניהם.
- מספר האנשים המתגוררים בשטח השיפוט של הרשות.
- דירוג נמוך של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המתייחס למצב הסוציו-אקונומי של הרשות, יצדיק הקצאה גבוהה יותר של הכנסות.
- יישום מנגנון הבדיקה הקיים במשרד הפנים לאכיפת גביית ארנונה וקיומה של תכנית אכיפת מסי ארנונה אפקטיבית יותר.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לשינוי מידי של טבלת מחירי הקרקעות וביטול המצב הקיים, לפיו מחירי הקרקעות בחלק מן הרשויות החלשות גבוהים משמעותית מאלו שביישובים סמוכים וחזקים כלכלית. לדוגמא: עלות פיתוח לדונם ביישובים כמו דימונה (69,235 שקלים) וירוחם

(85,819 שקלים), ערד (93,447 שקלים), ערוער (70,129 שקלים), גבוהה הרבה יותר מעלות פיתוח לדונם בלהבים, למשל (37,630 שקלים).

השתתפות ייעודית של הממשלה

אלו כספים המועברים מתקציבי משרדי ממשלה, לצורך מימון שירותים ממלכתיים הניתנים על פי חוק, כגון: חינוך, תחבורה, שירותים רפואיים, תרבות ועידוד עסקים.

- **חינוך:** תכנית "יש עתיד" לחינוך מגדירה מהו "סל חינוך אישי" לכל תלמיד, הכולל תקצוב שעות ליבה, לימודי מקצועות אחרים, שעות תרבות, חברה, טיולים ועוד. הסל האישי מהווה בסיס אחיד הניתן לכל תלמידי ישראל. על מנת לצמצם את הפער הקיים בין יישובי המרכז ליישובי הפריפריה, מציעה תכנית "יש עתיד" לחינוך **תוספת של תקצוב דיפרנציאלי בגובה 26% ליישובי הפריפריה, מעבר ל"סל האישי"**. כמו כן, התכנית עוסקת בעידוד בני ובנות 18 לצאת לשנות שירות טרם השירות הצבאי, הקמת כפרי סטודנטים ומענקי מלגות לעידוד לימודי השכלה גבוהה.
  - **עידוד עסקים קטנים ובינוניים:** תכנית מפלגת "יש עתיד" לעידוד עסקים קטנים מציעה מגוון פתרונות מהפכניים לטיפול במצוקת האשראי, הבירוקרטיה ותמיכה ממשלתית בעסקים קטנים, על מנת ליצור **מנופי צמיחה כלכלית בכל רחבי הארץ, שיסייעו במיצוי ההון האנושי ובצמצום הפערים החברתיים**. עסקים אלו מהווים 99% מכלל העסקים במדינת ישראל, תורמים כ-50% מהתוצר הלאומי הגולמי ומספקים מקומות עבודה ליותר ממחצית מציבור העובדים.
  - **תחבורה:** תכנית "יש עתיד" לתחבורה מבוססת על תפישה חדשה, לפיה "תחבורה" אינה עניין של תשתיות בלבד (מסילות רכבת, כבישים, מחלפים ומנהרות), אלא חלק ממערך שלם של שירותים חברתיים, אשר ביכולתו לשנות את התנהלותנו מן היסוד. תכנית זו תאפשר לכל אזרח בישראל לבחור בכלי תחבורה ציבורית מהיר, נגיש וזול, בו ניתנת רמת שירות גבוהה. תכנית זו אף תשנה באופן מהותי את פיזור האוכלוסייה ותתרום רבות לירידת מחירי הדירות,
- לתנופה בפריפריה ולהפחתת זיהום האוויר. תכנית זו מדגישה את הצורך בהקמת מערכי ניהול וסנכרון אזוריים, כצעד מקדים להקמת המערכים העירוניים. יישום התכנית יאפשר מענה אמתי ומקיף לכל התושבים באשר הם.

- **רפואה ובריאות:** תכנית "יש עתיד" לרפואה ובריאות עוסקת, בין השאר, בעידוד רופאים ואחיות לגור בפריפריה באמצעות תוספות שכר, עזרה במציאת מקום עבודה לבני/בנות הזוג והקצאת קרקעות במיזמי הבנייה "בנה ביתך" למתחייבים לגור במקום מעל חמש שנים. כמו כן, התכנית כוללת פיתוח שירותים רפואיים באמצעות העברת חלק מכספי הקפיטציה (המחולקים לרוב לקופות החולים) לרשות ארצית, אשר תקצה משאבים לראשי הרשויות לטובת שירותי לילה, רפואה יועצת ועוד. התכנית עוסקת גם בעידוד סטודנטים לרפואה לעבוד בערי הפריפריה עוד בתקופת לימודיהם, על ידי מתן דיוור ומלגות, מתוך שאיפה כי יישארו לגור במקום עם סיום הלימודים.
- **עידוד תרבות מקומית** - מפלגת "יש עתיד" רואה בהיצע התרבותי חלק בלתי נפרד מאיכות חייו של התושב וכחלק מסל השירותים לו הוא זכאי מהרשות המקומית. על מנת להרחיב את ההיצע התרבותי בפריפריה תפעל "יש עתיד" לפיתוח מוקדי תרבות נוספים ברחבי הארץ, להפיכת יישובי הנגב והגליל למרכזים תרבותיים העומדים בפני עצמם ומעניקים לתושביהם היצע תרבותי שופע ועשיר. זאת, באמצעות הגדלת תקציבי עידוד התרבות בנגב ובגליל ("תקנת הנגב והגליל") ועדכון הקריטריונים לתמיכה במוסדות תרבות, באופן המשקלל את מספר התושבים באזור ומתגמל פתיחת מרכזי תרבות במקומות חדשים.

השתתפות לא ייעודית של הממשלה

הממשלה משתתפת בתקציבי הרשויות גם באמצעות תקציבי איזון, מענקי הבראה, מענקי שר, מענקי פיתוח ואחרים. "ועדת הגבולות וההכנסות" אשר תוקם, צפויה להעלות את הכנסות הרשויות הפריפריאליות ולהקטין את הצורך ב"תקציב איזון" לרשויות החלשות מתוך תקציב הממשלה.

במקרים בהם קיים עדיין צורך במענק תקציבי איזון לרשויות, תפעל מפלגת "יש עתיד" לקביעת קריטריון חדש: הוכחת התייעלות כספית של הרשות וכי ראשי הרשות המקומית פעלו לטובת פיתוח מערכות החינוך, הבריאות והתרבות של תושביהם, באמצעות מנגנון הבדיקה הקיים במשרד הפנים.

מעקב זה יבהיר את התמונה לגבי טיב השירותים הניתנים בכל רשות ויאפשר לממשלה להשלים את החוסרים בשירותים הציבוריים במקומות המתאימים.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי הציונות האמתית באה לידי ביטוי בדאגה של המדינה לקיום בכבוד וברווחה של כלל אזרחיה, לפיתוחן ולקידומן של כל שכבות האוכלוסייה, בכל אזור גיאוגרפי אשר בתחומה. מפלגת "יש עתיד" תפעל לכך שכל אזרח, בכל אזור, יוכל ליהנות ממערכת חינוך טובה, שירותי בריאות מתקדמים וזמינים, תחבורה ציבורית נוחה ויעילה, פעילות תרבותית עשירה ומגוונת, והכל בסמוך למקום מגוריו.

תכנית "יש עתיד" מבוססת על חתירה לשינוי אופן ומבנה קבלת ההחלטות ועל חלוקה הוגנת של תקציבים בין רשויות, מבלי להגדיל את התלות הכספית במענקים מטעם המדינה ומבלי לפרוץ את מסגרת התקציב. הבטחת רמת חיים טובה תהפוך ליישובים הנחשבים כיום לפריפריה חלשה, אטרקטיביים עבור אוכלוסייה צעירה וחזקה. התמהיל האנושי החדש בישובים אלה יביא לצמצום מתחים חברתיים, למיצוי טוב ונכון יותר של ההון האנושי, ולשיפור את חוסנה הלאומי של ישראל.

יש עתיד עם נשים

ערך מרכזי וחשוב בחברה דמוקרטית הוא שוויון בין המינים. מדינת ישראל, אשר העמידה את השוויון כערך בסיסי במגילת העצמאות כבר בערב הקמתה, נחשבת לאחת המדינות המתקדמות בעולם בחקיקה בנושאים הקשורים במעמד האישה. החוק לשיווי זכויות האישה נחקק כבר בשנת 1951 והפעילות בתחום מעמד האישה לאורך השנים מאז, הניבה חקיקה אינטנסיבית ותיקון חוקים רבים הקשורים למעמד האישה, הן בתחום הציבורי והן בתחום הכלכלה, החברה והפוליטיקה בישראל.

אולם, גם כיום קיימים בישראל פערים גדולים בין נשים וגברים, בין היתר בגישה למוקדי כוח וקבלת החלטות, בנושאי תעסוקה ושכר, ונגישות לזכויות בנושאים כמו מעמד אישי, בריאות וחינוך. בנוסף, נשים במדינת ישראל עדיין נתונות תחת איומי אלימות עקב היותן נשים, מחוץ למשפחה ובתוכה.

מפלגת "יש עתיד" רואה במדינה אחראית לקידום מעמד האישה ולהשגת שוויון מלא בין נשים וגברים, מתוך הבנה כי שוויון מגדרי, מלבד היותו מתקן עוולות ומסייע בצמצום אלימות המופנית נגד נשים, יניב תרומה מידית וממשית לחוסנה וקידומה של החברה הישראלית כולה.

תכנית מפלגת "יש עתיד" לקידום מעמד האישה מבוססת על העקרונות הבאים:

- עיגון הזכות הבסיסית לשוויון ועקרון ההעדפה המתקנת במסגרת חוק יסוד.
- קידום מעמד האישה בשוק העבודה, תמיכה במשפחות חד-הוריות ובנשים עובדות.
- קידום זכויות הנשים בתחומי המעמד האישי, הבריאות, החינוך ונשים לאחר לידה.
- מיגור תופעות האלימות נגד נשים והדרתן מהמרחב הציבורי.

שוויון בפני החוק:

עקרון השוויון הוא ערך יסוד של השיטה המשפטית במדינת ישראל, אך אינו מנוי על הזכויות המוגנות על ידי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. מפלגת "יש עתיד" תפעל לעגן בחוק יסוד את הזכות הבסיסית לשוויון בפני החוק ואת עקרון ההעדפה המתקנת, המעניק עדיפות לאוכלוסיות מוחלשות ומסייע בצמצום פערים חברתיים.

נשים בשוק העבודה

נתוני הלמ"ס מלמדים כי שיעור ההשתתפות של נשים בכוח העבודה עולה בהתמדה ובשנת 2010 הגיע ל-52.7%. על אף השינויים המהותיים שחלו במעמדן של נשים בשוק העבודה וההתקדמות בחוקי עבודת נשים, קיימים עדיין פערים בשכר בין גברים ונשים - הכנסתה החודשית הממוצעת של אישה נמוכה ביחס להכנסתו של גבר ומהווה כ-66% ממנה. חלק מהפער בין המינים בהכנסה החודשית נובע מהבדל בין תשומות העבודה של נשים וגברים, אך הנתונים מלמדים כי הכנסת אישה לשעת עבודה נמוכה מהכנסתו של גבר.

למרות ששיעורן של הנשים הלומדות לתארים גבוהים גבוה מזה של גברים, כשהן מתקדמות מקצועית, מתחילים להיווצר חסמים משמעותיים המונעים מהן להיות שותפות מלאות לפעילות הכלכלית ולטפס במעלה סולם התפקידים. רק 34% מהן מאיישות משרות ניהול בדרגי הביניים, ורק 4.5% מהמנכ"לים בישראל הן נשים.

מפלגת "יש עתיד" תעודד ותסייע בידי נשים להגיע אל העמדות החסומות בפניהן, על ידי נקיטת הצעדים הבאים:

- עידוד חקיקה למען ייצוג הולם לנשים במגזר הציבורי, הפוליטי והפרטי.
- אכיפת חוקי שוויון השכר בעבודה.
- אכיפת חוקים נגד אפליה בקבלה לעבודה, בפיטורין, בתנאי העבודה והפרישה.
- עידוד חקיקה שתפעל להעדפה מתקנת של נשים, כדרך למגר את אי השוויון.
- עידוד נשים ממגזרים בהם פחות מקובל לשלבן בשוק העבודה, לקבל הכשרה מקצועית. זאת, במסגרת תכניות מיוחדות, על מנת להפוך את כישוריהן למקור פרנסה המתאים לאורח חייהן.

משפחות חד-הוריות

85% ממשקי הבית המקבלים השלמת הכנסה בישראל הם משקי בית חד - הוריים. בראשם של כ- 90% מתוכם עומדות נשים, אשר לרוב חוות תנאי העסקה חלקיים או פוגעניים.

מפלגת "יש עתיד" מכירה בצורך לתמוך במשפחות חד-הוריות ותפעל על מנת לסייע להן במימוש זכויותיהן. למשל, לאכיפת יום לימודים ארוך הכולל את מפעל ההזנה לתלמידים, על מנת לאפשר להורה היחיד לצאת ולפרנס, תיקון חוקי ביטוח לאומי על מנת לעודד יציאה לעבודה מבלי להפסיד השלמת הכנסה, הכרה בנשים מסורבות גט כחד-הוריות כבר שנה לאחר הבקשה לגט, הכרה בהוצאות הנוגעות לטיפול בילדים ועוד.

סיוע לנשים עובדות

ברוב המשפחות בישראל נדרשים שני בני הזוג לשאת בנטל הפרנסה. כיום, שוק העבודה התחרותי דורש מחויבות כמעט טוטלית, אשר מקשה על האיזון בין העבודה ובין חיי המשפחה. על אף שהקושי פוגע בשני המינים, עיקר הפגיעה היא בנשים. במרבית משקי הבית בישראל הנשים הן אלה אשר לרוב דואגות, במקביל לעבודתן, גם לניהול הבית. התוצאה היא שנשים רבות נאלצות לבלום את הקריירה המקצועית שלהן על מנת לפנות זמן לצרכי המשפחה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לקידום חקיקה מאזנת אשר תרחיב את מעגל המקצועות והתפקידים המתאימים לעבודת נשים, תאפשר למספר רב יותר של נשים להשתלב בשוק העבודה ותעודד בניית מודלים של העסקה מאוזנת שיאפשרו לנשים עובדות לווסת בין עבודתן ובין חייהן האישיים. כל זאת, מתוך הכרה בשאיפותיהן האישיות וברצונם של שני בני הזוג לקחת חלק פעיל בחיי ילדיהם ובגידולם. כמו כן תעודד המפלגה הענקת תגמול למקומות עבודה הפועלים לפי מודלים של עבודה מאוזנת.

על מנת להפוך את מקומות העבודה ידידותיים למשפחה, תקדם המפלגה את הנושאים הבאים:

- הכרה בהוצאות טיפול בילדים לצורכי מס לזוגות עובדים, כולל הוצאות גנים, מעונות ומועדוניות.
- עידוד ותמרוץ מקומות עבודה גדולים לקיים במסגרתם גנים ומעונות יום.
- אכיפת ביצוע חוק חינוך חנם מגיל 3 ובמקביל הטלת פיקוח על מחיריהם של מעונות יום.

- התאמת שעות העבודה במשק לצורכי המשפחה, החל מקיצור חופשות במוסדות החינוך, דרך הרחבת מערך קייטנות עירוניות מסובסדות ועד לעידוד מקומות עבודה להעניק להורה לפחות יום עבודה קצר אחד בשבוע.
- קידום חקיקה המחייבת גמישות בהיקף מוגדר במקומות העבודה, למשל, בכל הקשור לשעות עבודה מהבית.
- אכיפת חוק יום לימודים ארוך, כולל מפעל הזנה לתלמידים, בבתי הספר היסודיים. במסגרת זו ייהנו הילדים מתגבור לימודי ומפעילויות העשרה בזמן שהוריהם פנויים לעבודה.

מעמד אישי

על תחום המעמד האישי במדינת ישראל שולט הדין הדתי, אשר פרשנותו את הדת היהודית מעניקה לגברים, בנושאי אישות, יתרון מתוקף היותם המגרשים הבלעדיים – ללא הסכמת הגבר אין גט. מצב זה גורם לאי שוויון אינהרנטי ולחוסר איזון במשוואה של פירוק הנישואין. כיום, אלפי נשים בישראל הנן "עגונות" ו"מסורבות גט", מציאות שלא הייתה מוכרת בהיקפה בהיסטוריה היהודית, ורבות מהן נאלצות בסופו של דבר לוותר על רכוש, על דמי מזונות ועל זכויות המגיעות להן על פי חוק, בתמורה לגט. נשים אחרות, שגורלן שפר אף פחות, מוצאות עצמן במצב בו אינן יכולות להינשא שוב. המחוקק הישראלי מצידו מתעלם מהעובדה שמחצית מהנדרשים לשירותיהם של בתי הדין הרבניים הנן נשים והוא מדיר את רגליהן ממוקדי כוח הפוליטיים והארגוניים בתחום זה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להשוואת מעמדן של נשים בתחום המעמד האישי ודיני המשפחה במספר אופנים:

- הרחבת מוסד ברית הזוגיות לכלל המעוניינים בכך (בניגוד למצב כיום המייחד אפשרות זו לחסרי דת בלבד).
- קידום הכרה חוקית במנגנון הסכמי קדם נישואין למניעת עגינות.
- תיקון אי השוויון המובנה בדיני המשפחה באמצעות הקצאת משאבים לתרגום הידע האקדמי והמעשי לכדי חקיקה.
- הטלת חובת קידוד ופרסום של פרוטוקולים, החלטות ופסקי דין בבתי הדין הדתיים ובבתי המשפט למשפחה לשם ביקורת, מחקר ופיקוח.

- אכיפת נורמות עבודה והספק בבתי הדין הרבניים שימנעו את הסחבת הקיימת בבתי הדין ויאפשרו לבני הזוג לצאת לדרכם החדשה בלוח זמנים סביר .
- קליטת נשות מקצוע, טוענות רבניות, רשמות, עובדות בדרג המנהלי ומורות הלכה לבית הדין הרבני.
- שריון מקומן של נשים בוועדות למינוי דיינים וקאדים ובאסיפה הבוחרת את הרבנים הראשיים לישראל .
- קידום חקיקה לפתרון מצוקת המתגיירות והמתגיירים.

בריאות

מחקרים רבים חושפים כי מעבר לתחום הגינקולוגיה וסרטן השד, קיימים ענפי רפואה נוספים המתבטאים באופן שונה בגופן של נשים ומחייבים התייחסות מיוחדת הן מבחינת שירותי הרפואה והן מבחינת מאגר התרופות. מפלגת "יש עתיד" תפעל על מנת להבטיח כי החלטות בנוגע לסל התרופות ולגבי הזכאות לטיפולים רפואיים, יביאו בחשבון את צורכיהן הרפואיים המיוחדים של נשים.

חינוך

חברה המעוניינת לקדם ולשמר את השוויון המגדרי בתוכה משקיעה בחינוך שוויוני ומעניקה הזדמנויות שוות לבנים ולבנות כאחד. בעבר מקצועות כגון מדעים ומחשבים נחשבו למקצועות בעלי אופי "גברי" וההתמקצעות בהם שימשה מנוף להתקדמות ולהצלחה בשוק העבודה. על מנת לפתוח את המקצועות הללו גם בפני נשים ולאפשר להן להתברג בכל תחומי התעסוקה על פי שאיפותיהן וכישוריהן, ולטפס במעלה הסולם המקצועי, על מערכת החינוך להטמיע חינוך לשוויון מגדרי החל מהגיל הרך.

- מפלגת "יש עתיד" תפעל לפיתוחן של השתלמויות לאנשי חינוך בנושא חשיבותו של החינוך לשוויון מגדרי ובמקביל, תפעל לכלול בתכניות ללימודי ההוראה והחינוך קורסי חובה בנושא.
- מפלגת "יש עתיד" תפעל לקביעת תכנית עידוד ותמיכה של מערכת החינוך בתלמידות מצטיינות.
- מפלגת "יש עתיד" תפעל להנחות את המורים והצוותים החינוכיים לעודד תלמידות לבחור גם בתחומים מדעיים.

נשים לאחר לידה

"יש עתיד" מאמינה כי יש לתמוך ולסייע לנשים לאחר הלידה ככל שניתן ותפעל:

- להכללת תחליפי החלב והחיתולים ברשימת מוצרי היסוד הנמצאים בפקוח מחירים מטעם המדינה.
- לחייב בחוק הקמת פינות הנקה והחתלה מסודרות בכל המקומות הציבוריים.
- לחייב בחוק הקצאה מיוחדת של מקומות חנייה עבור נשים עם עגלות, בכל החניונים הציבוריים.

עבירות נגד נשים

תופעת האלימות נגד נשים באשר הן, בתוך המשפחה ומחוץ לה, נמצאת במגמת עלייה מדאיגה. במהלך שנת 2011 נרצחו 23 נשים ממגזרים שונים. מדובר בעלייה של 20% ביחס לנתוני השנה הקודמת. על פי נתונים שפרסם איגוד מרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית כ-200 אלף נשים בישראל חיות כיום בפחד ובטרור, וקרוב ל-600 אלף ילדים חיים בצל אלימות. למעלה מ-165,000 נשים בישראל הוטרו מניית במקום עבודתן בשנת 2011 בלבד.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להגנת הנשים מחד, ולנקיטת יד קשה כנגד מפעילי האלימות נגדן מאידך ותשתף פעולה עם ארגוני הנשים במלחמה נגד אלימות:

- בישראל פועלים כיום 13 מקלטים לנשים נפגעות אלימות: 13 מקלטים לנשים מוכות בהם יכולים לשהות בו-זמנית כ-152 נשים וכ-304 ילדים. במהלך שנת 2010 שהו במקלטים 765 נשים ו-1,097 ילדים. כיום, המדינה כמעט ואינה שותפה, והמחסור במקלטים גדול. מפלגת "יש עתיד" תפעל להבטחת מעורבות המדינה בהפעלת מקלטים לנשים נפגעות אלימות ולהקמת מקלטים נוספים, וכן להגברת פיקוח המדינה על מפעילי המקלטים על מנת לוודא את מקצועיותם.
- הוצאת הגברים האלימים מהבית: מפלגת "יש עתיד" תפעל להוצאת הגורם האלים מהבית, בניגוד להוצאת הנשים והילדים, ותעודד תכניות לטיפול בגברים מכים.
- הרחבת שיתוף הפעולה בין גורמי הרווחה ורשויות אכיפת החוק.
- יישום הידע המקצועי הנרחב אשר נאסף על ידי העמותות הנאבקות באלימות נגד נשים, בתכניות ממשלתיות למיגור התופעה.

- סיוע למרכזי טיפול מיוחדים למבוגרים ומבוגרות וכן לקטינים, נפגעי אלימות מינית.
- עידוד פעולות למיגור תופעת הסחר בנשים.
- תמיכה בהצעות חוק תלויות ועומדות להחמרת סעיפי הענישה בכל הקשור בעבירות האלימות והמין.
- קידום חקיקה הקובעת כי הדרת נשים היא עבירה פלילית.
- המפלגה תעודד תכניות לימוד לילדי חטיבה ותיכון, בנושאים של הגדרת פגיעה מינית, היכן ניתן לקבל סיוע ובמקביל, תעודד הכשרות מיוחדות למורים ולהורים.

יש עתיד בספורט

ספורט הוא כלי ראשון במעלה לקיום אורח חיים בריא, לגיבוש חברתי ולהנחלת ערכים של שיתוף פעולה, הזדהות, מצוינות וכיבוד כללי משחק. חברה המרבה בפעילות ספורטיבית היא חברה בריאה יותר, פיסית ונפשית. לפעילות ספורטיבית נודעת תרומה גדולה למספר תחומים חשובים במקביל; לחיסכון במערכת הבריאות, להצלחתה של מערכת החינוך, להכנת צעירים לשירות הצבאי ולגיבושה של זהות מקומית וחברתית.

מפלגת "יש עתיד" קושרת קשר ברור בין **ספורט לאלפים** - הרחבת הפעילות הספורטיבית לכלל החברה באמצעות מערכת החינוך - ובין **ספורט לאלופים**, המתבטא בעידוד ספורטאים מצטיינים ובהישגיהם בארץ ובחו"ל.

מפלגת "יש עתיד" רואה בניסיון המערכות הקיימות לייבא הצלחות באמצעות מתן אזרחות לספורטאים זרים, מנוגד למהותו של הספורט וליצירת תודעה אמתית בקרב הנוער וכלל הציבור. לתפישתנו, הצלחתם של ספורטאים מקצוענים ואולימפיים היא רק קצה הפירמידה, החייב להיבנות על בסיס רחב ואיתן מתוך כלל האוכלוסייה.

"יש עתיד" תפעל:

- לחיזוק ולהרחבת בסיס הפירמידה, על ידי הגדלת מספר הספורטאים הפעילים בישראל.
- להנחלה מסודרת ומקצועית של הספורט במערכת החינוך וליצירת תשתית לפעילותם של ספורטאים חובבים.
- לטיפוחו של הספורט ההישגי בישראל, הסובל כיום מחוליים רבים.

ספורט לאלפים

המטרה:

הרחבת בסיס הפירמידה על ידי הגדלה משמעותית של מספר העוסקים בספורט. בישראל קיימים היום 70 אלף ספורטאים רשומים, המהווים כאחוז מהאוכלוסייה. לשם השוואה, הממוצע במדינות מערב אירופה עומד על כ-30 אחוזים מהאוכלוסייה. כשלב ראשון

בלבד יוצב יעד של הגדלת מספר הספורטאים הפעילים פי חמישה לפחות, והרחבת הפעילות לאזורי פריפריה מוניציפלית וחברתית, הן על ידי השקעות בתשתית ובתודעה, ובעיקר באמצעות מערכת החינוך, שתרכז את הפעילות הזו.

העמקת הפעילות דרך בתי הספר תתרום לשוויון החברתי, מאחר ותקל את הנגישות לפעילות ספורטיבית מאורגנת עבור משפחות אשר אינן מסוגלות לממן חוגים במסגרות פרטיות לילדיהן. בדרך זו גם יתאפשר איתור ספורטאים מוכשרים במיוחד מקרב התלמידים, שמטעמים כלכליים או אחרים אינם פעילים במסגרות פרטיות.

יעדים:

- "יש עתיד תפעל להגדלה משמעותית של מספר שעות החינוך הגופני בבתי הספר. כיום, רוב בתי הספר מקיימים שעתיים שבועיות של חינוך גופני הזאת, לעומת שש שעות ברבות ממדינות המערב. בשלב הראשון יוגדל מספר השעות השבועיות לארבע, ובהמשך תוגדר פעילות גופנית יומיומית במערכת החינוך.
- בשיתוף מפעל הפיס וה"טוטו", תורחב בנייתם של מתקני אתלטיקה, אולמות התעמלות וברכות שחייה, שישרתו את בתי הספר ואת האוכלוסייה בכלל. המתקנים שיוקמו ייוחדו לבתי ספר ספציפיים, שמצידם יתחייבו לקיים בהם אימונים בשעות שייקבעו. דבר זה יעמיק את המקצועיות של האימונים – ריצות יתבצעו על מסלול ובמדידה מדויקת – ויחזיר את מקצועות השדה, כולל קפיצות, לתכנית האימון הספורטיבי. מתקנים אלה ישרתו את כלל האוכלוסייה עם תום יום הלימודים, ויאפשרו לרצים הרבים שהתווספו למעגל החובבים בשנים האחרונות, להתאמן במקום מסודר. רשויות מקומיות יתומצו להסב, בהליך מזורז, את ייעודם של שטחים חקלאיים המצויים בתחומן למתקני ספורט. כדי לסייע בהקמת המתקנים ותפעולם יוגדל גם אחוז השטח המיועד למסחר מ-15% ל-25%.
- "יש עתיד" תפעל להחזרת מקצועות ספורטיביים שנעלמו עם השנים ממערכת החינוך בתחום האתלטיקה הקלה, שחייה, כדורעף ועוד.

- מפלגת "יש עתיד" תפעל למיסודן של נבחרות בבתי הספר ושל תפקיד המאמן: בדומה לשיטה בארה"ב יוכשרו מורים, לאו דווקא מתחום החינוך הגופני, כמאמנים, ואימון הנבחרות השונות של בית הספר יהווה חלק ממשרתם. במקביל, ימוסדו אליפויות בית ספריות, אזוריות וארציות בענפי הספורט השונים. בדומה לארה"ב, לנבחרות בית הספר יהיה תפקיד חברתי ראשון במעלה, כל נער ונערה ישאפו להשתתף בהן, והאליפויות השונות יהיו ימי חג עבור בית הספר כולו.
- "יש עתיד" תפעל להקמת פרויקטים של התמחות ענפית לפי אזורים: למשל, בתי ספר השוכנים בסמוך לחוף הים יעודדו הקמת מסגרות תחרותיות הקשורות לענפי הספורט הימי. פיילוטים אזוריים של ליגה בענפים, שאינם כדורגל או כדורסל, יסייעו בהקמת רשת ארצית של ליגות בבתי הספר.
- "יש עתיד" תפעל למתן תמריצים כספיים לרשויות מקומיות על מנת שישללו בשטחן מסלולי ריצה ואופניים - בטוחים, מוארים, מדודים ומסומנים - לשימוש כלל האוכלוסייה.
- "יש עתיד" תפעל לחייב רשות מקומית המממנת קבוצת ספורט ייצוגית לחלק לתלמידים, נוער ומעוטי יכולת הרשומים ברשות, כרטיסים למשחקה של הקבוצה, באופן שלא יפגע בהכנסותיה אך יתרום לכך שהמשחקים ייערכו בפני אולם או אצטדיון מלא.

ספורט לאלופים

המטרות:

1. שיפור תנאי האימונים של ספורטאי הייצוג הישראלי בכל הענפים.
2. תיקון האווירה המקולקלת האופפת היום ענפי ספורט רבים, תוך יצירת שקיפות ומערכת שפניה אל הספורטאי ולא אל העסקן.

הצעדים:

מפלגת "יש עתיד" תגבש תכנית פעולה להקמת רשות ספורט לאומית אשר תפקידיה יהיו:

- לפקח על המשאבים המוקצים מקופת הציבור ולאכוף על איגודי הספורט, שאמנם אינם כפופים בסמכותם למדינה אך נשענים על מקורות מימון ציבוריים רבים, סטנדרטים ראויים של התנהלות וחתימה למצינות.
- הרשות תאגד את כל המשאבים שמקצה המדינה לספורט ותנהל מעקב אחרי הרשמות פיקטיביות באגודות, שנועדו לנפח תקציבים. כמו כן, תקבע הרשות קריטריונים ברורים ושקופים של ניהול והישגים, לחלוקה מחדש של ההקצבות.
- הרשות תבצע בדק בית בכל איגודי הספורט, כולל הוועד האולימפי. האיגודים יחויבו להציג בפני רשות הספורט את תקציביהם, ולפרט איזה חלק מן המשאבים משרת ישירות את הספורטאי ואיזה חלק משמש לשימור המנגנון בלבד. החלק המיועד לספורטאים יוגדל משמעותית. תקציבים אלה, כולל סעיפי ההוצאות, יפורסמו באינטרנט להגברת השקיפות. האיגודים יעמדו בפני ביקורת חיצונית ובלתי תלויה, בניגוד למצב המתקיים עכשיו.
- הרשות תקיים קשר ישיר ורציף עם ספורטאים מצטיינים, ותטפל בתלונותיהם במהירות וללא מתווכים.

"יש עתיד" תפעל לחייב את איגודי הספורט לחתום על תקנון אתי, להנחיל אותו בענף שבאחריותם ולהגדיל את מספר נציגי הציבור העצמאיים בהנהלות האיגודים.

"יש עתיד" תפעל למיסוד מעמדו של המאמן: המאמן יזכה לשכר הולם, על פי מינימום שייקבע על ידי רשות הספורט, ולתנאים סוציאליים כנהוג. ההשכלה הנדרשת ממאמן בתחום ספורט ספציפי תורחב ותועמק, בעיקר בתחומי הפיזיולוגיה והאימון הגופני; ייקבע שכר מינימום למאמנים באגודות, וכן ייקבעו נורמות ברורות של מספר שעות עבודה. האגודה תפקח על נורמות ההתנהגות של מאמן הנוער ועל הדרך בה הוא מנחיל לספורטאים יסודות אתלטיים ומקצועיים.

"יש עתיד" תפעל להקדמת הפעילות לאיתור מחוננים בענפים השונים ובגיל המתאים. לדוגמה, כיום נערכים מבחני איתור שחיינים מצטיינים בכיתות ד'-ה' בעוד אנשי המקצוע

סבורים כי יש לאתרם כבר בכיתות א'-ב'. כמו כן, יורחבו מסגרות האקדמיה הארצית למצטיינים בענפים השונים.

"יש עתיד" תפעל להרחבת המלחמה בהימורי ספורט בלתי חוקיים ובשאר תופעות שחיתות בספורט, בשיתוף בין רשות הספורט הלאומית למשרד לבטחון פנים.

יש עתיד למען הקהילה הגאה

זוגיות ומשפחה

- מפלגת יש עתיד תפעל לקידום מסגרת נישואין אזרחית ("ברית זוגיות") בישראל, אשר תכלול גם זוגות חד-מיניים, באופן שווה וללא הפליה. זוגות שיבחרו ללכת במסלול האזרחי, יקבלו את זכויותיהן מהן נהנים זוגות הנישואים כדת וכדין.
- נפעל לביטול ההפליה נגד זוגות חד - מיניים בתחום ההורות בישראל, ולבטל את ההפליה באימוץ ילדים כלפי זוגות חד מיניים.
- נפעל לאפשר תהליך פונדקאות עבור זוגות חד מיניים.

חינוך

אנו מאמינים כי החינוך הוא התרופה הטובה ביותר נגד אלימות ודעות קדומות על בסיס נטייה מינית וזהות מגדרית.

- מפלגת יש עתיד תקדם את תחום החינוך המיני, לרבות חינוך למגדר ומיניות, זאת במטרה לקדם בריאות מינית וסובלנות חברתית.
- נפעל לייחד את יום הזכרון לרצח ב"בר נוער" על מנת לקיים דיונים פתוחים בנושא במערכת החינוך. תהליך חינוכי המבוסס על עובדות ומחקר יביא לצמצום דעות קדומות ואלימות על רקע נטייה מינית וזהות מגדרית.

בריאות

- בתחום הבריאות מפלגת יש עתיד תקדם מתן מענה רפואי שוויוני לאוכלוסיית הלהט"ב בהתאם לצרכיה.

תעסוקה

- מפלגת "יש עתיד" תפעל לחוקק את חוק יסוד: השוויון, אשר יאסור פגיעה בזכות חוקתית זו ויקדם את עקרון האפליה המתקנת. בנוסף לאיסור הפליה בתעסוקה על רקע נטייה מינית, מפלגת יש עתיד תפעל לכלול סעיף האוסר על הפליה גם על בסיס זהות מגדרית.

זכויות הילד

- מפלגת יש עתיד תקדם חקיקה אשר תאפשר אימוץ של ילדי בן הזוג בנישואים חד-מיניים, ותגן על זכויות הילד במשפחות חד מיניות.
- נקדם חקיקה לפיה ילדים שנולדו למשפחה חד-מינית יוכרו חוקית כילדי שני ההורים.

קהילה

- מפלגת יש עתיד תפעל למתן תמיכה ממשלתית למוסדות הקהילה הגאה מתוך אמונה כי תמיכה בהם והרחבת פעולתם תקדם שוויון זכויות ותאפשר את מתן המענה הייחודי שקהילת הלהט"ב זקוקה לו. תמיכה זו כוללת פעילות נוער וצעירים, הסברה ותמיכה להורים, וכן פעילות למען אזרחים ותיקים מקרב קהילת הלהט"ב.

באנו לשנות למען הבריאות

מפלגת "יש עתיד" רואה במדינת ישראל אחראית על מתן שירותי בריאות נאותים לכלל אזרחיה, באופן שוויוני, ומציעה תכנית הבראה למערכת הבריאות, הכוללת שינויים מבניים, תקציביים ותפישתיים. השינויים הללו יביאו לשיפור הן בבריאותם של תושבי מדינת ישראל והן בשירותי הבריאות אותם הם מקבלים, תוך יצירת מערכת אשר תהווה מודל לחיקוי בכל העולם. מימוש התכנית יזכה כל מטופל בשירות רפואי מיטבי, זמין ונגיש.

מערכת הבריאות בישראל נחשבת לאחת ממערכות הבריאות הטובות בעולם המערבי, אולם היא נמצאת במשבר עמוק. מול אתגרים של עלייה בתוחלת החיים, עלייה בשיעור הקשישים, עלייה בשיעור החולים הכרוניים ולנוכח מציאות שבה גדל הפער בין היכולת הטכנולוגית המתקדמת ברפואה לבין היכולת התקציבית ההולכת ומצטמקת, עומדת מערכת בריאות חסרת יציבות, הסובלת ממחסור בכוח אדם, תשתיות לקויות והעדר תכנון לטווח ארוך.

כבר כיום, אנו נמצאים בנחיתות מול העולם המערבי בנושאים רבים בהם הצטיינה מערכת הבריאות בעבר: שיעור מיטות לאשפוז כללי לאלף נפש ושיעור האחיות לאלף נפש נמוך מאוד, שיעור הרופאים לאלף נפש צפוי לרדת בשנים הבאות אל מתחת למוצע ה-OECD. ההוצאה הלאומית והציבורית על בריאות בישראל נמוכה ביחס למדינות החברות בארגון.

המצב בו משרד הבריאות הנו הרגולטור של מערכת הבריאות ובו בזמן, הבעלים של בתי החולים הממשלתיים, גורם לחוסר יעילות במערכת הבריאות, לכפל שירותים ולניגוד אינטרסים מובהק.

אנו עדים לעתים קרובות למצב בו האזרח הזקוק לטיפול או לשירות רפואי, נתקל בחוסר שקיפות, בחומות בירוקרטיות ובמערכת מסורבלת, נטולת חמלה, שאיננה מציבה את האדם במרכז.

תכנית "יש עתיד" לשיקום מערכת הבריאות:

1. שינוי מבני ותקציבי במערכת הבריאות

א. מחסור בכוח אדם

אל מול עלייה בתוחלת החיים, בצרכים הרפואיים ובגידול באוכלוסייה, סובלת המערכת מירידה חדה במספר הרופאים, האחיות ובעלי המקצועות הפרה-רפואיים. מפלגת "יש עתיד" תפעל להגדלת מספר הסטודנטים בבתי הספר לרפואה בארץ, תעודד סטודנטים ישראלים הלומדים בחו"ל לחזור לארץ וכמו כן תעודד עלייה של העוסקים במקצועות הרפואה בעולם. במקביל תפעל "יש עתיד" לעידוד הלימודים במקצועות הסיעוד, להעצמת מקצוע הסיעוד, עידוד הלימודים במקצועות הפרה-רפואיים, שיפור תנאי ההעסקה וחיזוק מסלולים דוגמת לימודי מקצוע "סייעת לאחות", "מטפלי בית", "כוחות עזר" וכדומה.

ב. מחסור במיטות אשפוז

במדינת ישראל קיים מחסור חמור במיטות אשפוז וכמו כן, קיים פער גדול בשיעור המיטות בין מרכז הארץ והפריפריה. מפלגת "יש עתיד" תפעל למיפוי כלל המיטות בארץ אל מול הצרכים, להסטת מיטות במקומות בעודף אל מקומות בחסר, להוספת מיטות אשפוז וכוח אדם מיומן, ולחיזוק הרפואה המונעת.

ג. הפער בין מרכז הארץ והפריפריה

בתחום הרפואה בישראל, קיימת פריפריה גיאוגרפית ומקצועית.

פריפריה גיאוגרפית - קיים מחסור ברופאים ובאחיות המעוניינים לעבוד בפריפריה ובאזורי הפיתוח. מפלגת "יש עתיד" תפעל להעניק תמריצים לעבודה בפריפריה ולהתנות התמחות במרכז, בהתחייבות לעבודה בפריפריה עם גמר ההתמחות, למשך מספר שנים.

פריפריה מקצועית - רופאים מעוניינים להתמחות בתחומים יוקרתיים וכך, נוצר מצב בו ישנם תחומי התמחות עם עודף רופאים ותחומי התמחות עם מחסור ברופאים. מפלגת "יש עתיד" תפעל לגשר על פער זה באמצעות תכנון רב-שנתי של צרכי המדינה: נצמצם תקנים בהתמחויות נחשקות הנמצאות בעודף ונעבירם להתמחויות החסרות במתמחים.

ד. הזדקנות האוכלוסייה

תוחלת החיים הממוצעת בישראל היא מהגבוהות בעולם והאוכלוסייה הולכת ומזדקנת.

קשיים במימון טיפול סיעודי: קשישים רבים אינם עומדים בקריטריונים הנוקשים המזכים אדם לסיוע ממשלתי במימון אשפוז סיעודי, אך עדיין נאבקים בקשיים לממנו באופן עצמאי. מפלגת "יש עתיד" תפעל לקיום ביטוח סיעודי ממלכתי לכל אזרח במדינת ישראל.

קשיים בירוקרטיים: בשעת הצורך, קשישים רבים אינם מממשים את זכויותיהם בשל ריבוי מטפלים ועומס בירוקרטי. מפלגת "יש עתיד" תפעל לאיחוד כל הגורמים המטפלים בקשיש במדינת ישראל, במרכז קהילתי אחד.

ה. הטיפול באזרח

נגישות – כיום, אזרח במדינת ישראל איננו יכול לבחור את בית החולים או את ספק השרות בו הוא מעוניין, והוא נתון להחלטות קופת החולים, הנגזרות מהסכמים כלכליים. מפלגת "יש עתיד" תפעל לאפשר לאזרח לבחור לפנות לכל בית חולים בו ירצה על מנת לקבל שירות, ללא תלות במקום מגוריו ובהסכמי קופות החולים.

אמנת שירות – מפלגת "יש עתיד" תפעל לגיבוש וניסוח "אמנת שירות", אשר תקבע, בין היתר, זמני המתנה מקסימליים, מרחק גאוגרפי מקסימלי של המטופל מנותני השירות וסטנדרט שירות המוענק על-ידי הגופים המטפלים בחולים. גוף אשר לא יקיים את תנאי האמנה, ייקנס.

ו. הפרדה בין רגולטור למבצע

בתי החולים הממשלתיים מצויים בבעלותו של משרד הבריאות, אשר מכתב את נהלי העבודה ובו-זמנית מפקח על קיומם. זהו ניגוד עניינים בלתי יעיל, בו המשרד מבקר את עצמו. מפלגת "יש עתיד" תפעל ליצירת הפרדה בין הגוף המפקח ובין הגוף המבצע, באמצעות חלוקת משרד הבריאות לשני תתי-גופים וללא תוספת כוח אדם: תוקם "רשות אשפוז" אשר תהא כפופה ישירות לשר הבריאות, ובאחריותה להפעיל את בתי החולים הממשלתיים ולבצע את הנהלים הקבועים. שאר המשרד, בכפוף למנכ"ל המשרד, יעסוק בהנחיות ובבקרה. הפרדה זו תחזק את משרד הבריאות בתפקידו כמכתב מדיניות הבריאות וכמפקח על ביצוע המדיניות.

ז. מיסוד הרפואה המשלימה

כיום, הולכת וגוברת הפופולריות של הרפואה המשלימה וההכרה בחשיבותה. עם זאת, השוק פרוץ ורבים מהעוסקים בו אינם בעלי הכשרה מקצועית מוכרת. מפלגת "יש עתיד" תפעל להסדרת קריטריונים מקצועיים למתן רישיונות לעסוק ברפואה משלימה ולמיגור השרלטנות בתחום.

ח. שירותי רפואה פרטית (שר"פ)

מפלגת "יש עתיד" מכירה בזכותו של אדם להשתמש בשירותי רפואה פרטית. יחד עם זאת, לתפישתנו, יש לחזק את הרפואה הציבורית כך שהבחירה ברפואה הפרטית תהיה זכות ולא הכרח. מפלגת "יש עתיד" תפעל על מנת לוודא קיומה של הפרדה מוחלטת בין הרפואה הציבורית לשירותי הרפואה הפרטית. מפלגת "יש עתיד" תפעל ליצירת שתי מערכות שכר שונות מהותית - שכר רופא שעובד רק בשירות הציבורי ושכרו של רופא, שחלק מעבודתו ברפואה הפרטית. הרפואה הפרטית תינתן מחוץ למתקני בתי החולים הציבוריים.

ט. תיירות מרפא

תיירות המרפא היא מקור הכנסה לאומי ומקור הכנסה לבתי החולים. יחד עם זאת, לאור מצוקת האשפוז והמחסור החמור במיטות, תפעל מפלגת "יש עתיד" להגבלת הכנסות בתי החולים במרכז הארץ מתיירות המרפא ל-5% מסך ההכנסות, ול-10% מסך הכנסותיהם בפריפריה.

2. שינוי תפישתי במערכת הבריאות

על השינויים המבניים להיעשות במקביל לשינוי כללי בתפישת מערכת הבריאות אל מול האזרח, הכוללת הגדרה מחדש של תפקידה החברתי:

א. שירות אזרחי

מפלגת "יש עתיד" תפעל לשילוב צעירים בשירות האזרחי כנותני עזר למערכת הבריאות (כגון: עוזרי אחיות, עוזרי פיזיותרפיסטים, מזכירות) לתגבור האחיות בבתי חולים ולבניית מערכת בריאות בה לכל רופא משפחה ואחות בקהילה יהיו כפופים מספר משרתים בשירות האזרחי, שיעזרו למטופלים על פי הנחיות רופא המשפחה או האחות. גיוס לשירות אזרחי, ייטיב עם מצב הרפואה הסובלת ממחסור בכוח-אדם ויאפשר למספר רב של צעירים וצעירות שלא יגויסו לשירות צבאי, לרכוש מקצוע ולתרום לחברה.

ב. בריאות ובטיחות ילדים

תאונות בהן מעורבים ילדים במרחב הפרטי והציבורי מהוות גורם התחלואה והתמותה מספר אחד בקרב ילדים בישראל.

בצד הנזק הפיסי והנפשי העצום גובות פגיעות אלה גם מחיר כלכלי כבד מההורים, ממעסיקיהם, מחברות הביטוח וממערכת הבריאות. על פי ההערכות, העלויות הכלכליות למערכות הבריאות והרווחה בגין פגיעות ילדים נאמדות בלמעלה מ- 1.6 מיליארד ש"ח בשנה, המהווים 0.26% מהתוצר הלאומי הגולמי של ישראל.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי שמירה על ביטחונם של ילדי ישראל היא מטרה בעלת חשיבות לאומית ותפעל לצמצם את הפגיעה בהם ככל שניתן.

- "יש עתיד" תפעל ליישום התכנית הלאומית לבטיחות ילדים בהובלת משרד הבריאות.
- "יש עתיד" תעודד פיתוחן של תכניות חינוך למניעה ולבטיחות, ויישומן ברמה המוניציפלית.
- "יש עתיד" תפעל להעלאת הנושא לסדר היום הציבורי בממשלה ובכנסת ותקדם חקיקה רלוונטית.

ג. רפואה מונעת

העלייה בתחלואה נובעת, בחלקה, מחוסר ברפואה מונעת מתאימה ומהיעדר הכוונה והדרכה מתמדת לאורח חיים נכון ובריא. מפלגת "יש עתיד" תפעל להפניית תקציבים ולגיבוש תכניות חינוך לאורח חיים בריא, למתן הטבות לעסקים שמעודדים פעילות בריאה לעובדיהם ולניתוב משרתי שירות אזרחי לפעילות הסברתית בקהילה. כל אלה יקלו את העומס על המערכת.

ד. עדיפות בהשתלות לחותמי כרטיס אד"י

מפלגת "יש עתיד" תפעל למתן קדימות לבוגרים (בני 18 ומעלה) בעלי כרטיס אד"י, בשעת הצורך, בתור הממתינים להשתלה ולהעלאת המודעות הציבורית על חשיבות תרומת האיברים.

איכות הסביבה וקיימות

השמירה על איכות הסביבה היא אחד האתגרים המורכבים ביותר המשחרים לפתח האנושות, לפתחו של המזרח התיכון וכמובן, לפתחה של החברה הישראלית במאה ה-21. איכות הסביבה ואיכות משאבי הטבע - המחצבים הטבעיים, המים, מקורות האנרגיה והמזון - משפיעות על הכלכלה, הביטחון והרווחה של כולנו.

האיומים רבים: מקורות האנרגיה הקיימים מצטמצמים ומתייקרים, ההתחממות הגלובלית מאיימת לגרום לבצורות ולשיטפונות, האוויר שאנחנו נושמים מזוהם, מקורות המים הולכים ומצטמצמים, השטחים הפתוחים מתכווצים, הדלק, החשמל, המים והמזון יקרים מאי פעם והתלות בנפט ובגז מובילה לחוסר יציבות של המשק כולו.

מדינות העולם הכירו בשנים האחרונות במשבר האקלים הגלובלי הנובע מפעילות תעשייתית אנושית. שורה של הסכמים בינלאומיים נחתמו כדי להתמודד עם המשבר ולצמצם הן בצריכת האנרגיה והן בפליטת גזי חממה. בשנת 2003 אימצה ממשלת ישראל החלטה לקידום פיתוח בר-קיימא בעקבות "פסגת יוהנסבורג", אך בפועל, מתעלמת הממשלה מהמדיניות שאומצה ואינה מתקצבת את הצדדים המעשיים שלה.

אלו פני "הפוליטיקה הישנה": ברוב משרדי הממשלה נשאר הנושא ברמה התיאורטית וללא ביטוי תקציבי, חלקם מקדמים מדיניות סותרת והתיאום הבין-משרדי לוקה בחסר.

מפלגת "יש עתיד" רואה בשמירה על איכות הסביבה ובדאגה לקיומה של ישראל, חלק ממחויבותה לדורות הבאים, ולכן תפעל לכך שהמדינה תעמדה בהחלטות אותן יזמה.

"יש עתיד" קושרת סביבה ואקולוגיה עם חברה ורווחה, ומכירה בזיקה שבין סביבה ובין חינוך, תעסוקה, תחבורה, צמצום פערים ויחסי החוץ של ישראל.

תכנית מפלגת "יש עתיד" לשמירה על איכות הסביבה

במסגרת תכניתה, תפעל "יש עתיד":

- לפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים.
  - לשימוש מושכל באנרגיה ולמודעות מתמשכת לסביבה.
  - לשינוי מהותי ביחס לנושאי איכות האוויר והמים.
  - לשינוי תפיסתי בתפקיד הערים.
  - לפיתוח כלכלה ירוקה, לרבות הכנסת שיקולי כלכלה סביבתית בהערכת פרויקטים, כך שהעלות הסביבתית תוכלל בתחשיבי עלות-תועלת של המפעל או הפרויקט, ויוטלו היטלים ומסים שיבטיחו כי "המזהם ישלם".
  - לעידוד המודעות להשפעות הקרינה, הן של השמש והן של כל הגורמים פולטי הקרינה (טלפונים אלחוטיים וניידים, מכשירי חשמל, קווי מתח עליון ועוד).
  - לשמירה על השטחים הירוקים.
  - לשמירה על זכויות בעלי החיים ולאכיפת החוקים האוסרים התעללות בהם.
  - להרחבה משמעותית של תחבורה ציבורית "ירוקה" נגישה ויעילה.
- במקביל תפעל "יש עתיד" לפיתוח אמצעים אשר יאזנו בין הצורך לספק מענה לצורכי תושבי המדינה בתחומי המגורים, התעסוקה, התחבורה ועוד, ובין הצורך בשמירה על ערכי טבע ונוף למען הדורות הבאים.

משק האנרגיה והחשמל, ואנרגיה מתחדשת

הבעיה בפניה ניצב העולם, ובתוכו מדינת ישראל, היא צמיחה מהירה של האוכלוסייה מחד, וצמיחה מהירה של מקורות האנרגיה המאפשרים איכות חיים, מאידך. המשך ניצול משאבי הקרקע, המים, הדגה ועוד, יפגע ביכולת התנועה/תחבורה, הבנייה, החימום ותנאי המחיה של האנושות.

1. מפלגת "יש עתיד" מאמינה בחשיבות פיתוחן של אנרגיות חלופיות לנפט, לפחם ואף לגז ותפעל לחסוך במשאבים המוגבלים העומדים לרשותנו. לצורך כך, תעודד "יש עתיד" מחקר ותעסוקה בתחומי האנרגיה החלופית, לרבות האנרגיה הסולרית, ותבחן את ביזור ייצור החשמל הסולרי באמצעות תחנות כוח בינוניות. במקביל, תפעל לבחינת אפשרות ייצור חשמל על ידי צרכני קצה ומשקי בית.

2. מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמת מרכזי מצוינות לאקדמאים בתחומי הנדסת החשמל והאלקטרוניקה, הנדסה כימית, תחומי האנרגיה המתחדשת ותעשיית הסוללות, על מנת לשפר את יכולת אגירת האנרגיה. בדרך זו נאבק גם בתופעת "בריחת המוחות".

3. מפלגת "יש עתיד" תפעל לעידוד שיתופי פעולה בתחומי ניהול משאבי הטבע (מאגרי מים, נהר הירדן, ים המלח), מחקר ופיתוח של אנרגיה סולרית ומחקר ופיתוח בחקלאות (אגרו-טק), למטרות שלום ופיתוח כלכלי (Development) עם שכנותיה ועם הרשות הפלשתינית.

הכרה בבעיות הסביבתיות המשותפות לישראל ולשכנותיה (לדוגמא מידבור, תהליך בו האדמה מאבדת מיעילותה החקלאית) ופעולה משותפת במחקר, פיתוח והדגמה של פתרונות ירוקים, תסייע בכינון כלכלה ירוקה וכמן כן תקדם אותנו בדרך לשלום.

4. "יש עתיד" תפעל לגיוון תמהיל הדלקים במשק, הן לתחבורה והן לייצור חשמל, לחיזוק החוסן והעמידות המשקית בעתות משבר, ונגד תנודתיות במחירי האנרגיה.

על ישראל לוודא כי היא אינה מפתחת את "המחלה ההולנדית" ויוצרת תלות כלכלית מסוכנת במשק הגז הטבעי. "יש עתיד" תפעל כדי לוודא שפיתוח משאבי הטבע לא בא על חשבון השקעה בהון אנושי, טכנולוגי ומחקרי.

מים

כיום קיים בזבוז רב של מי קולחין מטוהרים - מיליוני קוב זורמים לים. על מנת לעצור את הזבוז, תפעל "יש עתיד":

- להשקיע בתשתית של צינורות אשר תוביל את המים ממכונני הטיהור ישירות לאדמות החקלאיות ובתשתית צינורות למי השתייה שתמנע את הפחת המוגבר.

- לקידום פיתוח טכנולוגיה וסכרים אשר יאגמו את מי השיטפונות, יטהרו אותם ויפנו אותם להשקיה בעונות היובש.
- לקידום חוקים אשר יאפשרו שימוש במים אפורים לצורך הדחת אסלות והשקיית גינות.
- לחיוב הממשלה להשתתף בעלות טיהור בארות, שהומלחו וזוהמו, ובכך להחזיר לשימוש את פעולתן.
- להוזיל את מחירי המים לצריכה ביתית. יחד עם זאת, יש להשתמש במים בחסכנות ולשקול הקצאת מכסות לשימושים השונים: השקיית גינות, שימוש ביתי, שימוש תעשייתי ועוד.
- לתמרץ מחקר ופיתוח בטכנולוגיות מים, טיפול בשפכים ומחקר חוצה משאבים: מים - אנרגיה - מזון.

קרינה

בכל נושא הקרינה יש לנקוט על פי עקרון הזהירות המונעת.

על מנת להפחית את הפגיעה כתוצאה מחשיפה לקרינה מפלגת "יש עתיד" תפעל:

- לקידום מהיר של תקנות הקרינה ממכשירים ומאנטנות סלולריות המתעכבות במשרד להגנת הסביבה, לקבוע מרחקי הגנה ממבני חינוך, דירות מגורים ומעונות לאוכלוסיה בעלת צרכים מיוחדים ואוכלוסיה קשישה.
- לקבוע רמות קרינה מותרות כמקובל בארצות המערב.
- לקדם את התקנות לקרינה מקווי מתח גבוה.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי יש להטיל על חברת החשמל את החובה לשמור על מרחקי הגנה, לרבות השקעה בהרחקת עמודי מתח גבוה ונמוך ותחנות טרנספורמציה זעירות ממגורים.

מחזור

בעיית הפסולת בישראל הנה אחת הבעיות הסביבתיות הקשות והמורכבות העומדות בפנינו. ישראל נמצאת כיום במקום השני בעולם בייצור אשפה לנפש. המדובר באשפה שיש להטמין, אלא שהשטח העומד לרשות המדינה לצורך הטמנה הנו מוגבל, וערכי הקרקע יקרים מאוד. שימוש חוזר במוצרים שיועדו לפח, מאפשר חיסכון רב בצריכת חומרי גלם ממשאבי הטבע וצמצום כמויות הפסולת המיועדות להטמנה. הפחתה בכמויות הפסולת חוסכת קילוגרמים רבים של דו-תחמוצת הפחמן, הנחשב לאשם המרכזי בהתחממות הגלובלית.

המדינה מקדמת מדיניות חשובה של הפרדת פסולת, אך נכון לעכשיו אין פתרונות קצה לפסולת המופרדת. עד שלא יהיו מפעלים שיעשו שימוש מסחרי בחומרים המופרדים, (זכוכית, מתכת, אורגני, ועוד) אנו עלולים למצוא את הפסולת המופרדת - שאין לה שימוש מסחרי - מוטמנת ללא הבחנה וללא הפרדה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לפתח ולקדם פתרונות קצה לפסולת המופרדת ולהעניק תמריצים שייצרו כדאיות כלכלית לתהליך ההפרדה. כיום, פינוי הפסולת נתון לשליטת תאגידים, שיצרו קרטל השולט על השוק וקובע את המחירים. מפלגת "יש עתיד" רואה בתפקידה של המדינה להפעיל את הממונה על ההגבלים ויחידות החקירה הכלכליות, כדי לפרק את הקרטל ולהחזיר את פינוי האשפה לתחרות השוק, שתביא לירידה במחירים.

תחבורה

מערכות תחבורה ממונעות - בעיקר מכוניות - הן בעלות השפעה משמעותית על הסביבה. בישראל, כמו בשאר העולם, התחבורה צורכת בין 20% ל-25% מצריכת האנרגיה ופליטות גזי החממה מתחבורה תורמות להתחממות העולמית ולזיהום האוויר.

על מנת להפחית את צריכת האנרגיה וזיהום האוויר תפעל מפלגת "יש עתיד":

1. לעודד כלי רכב המשתמשים באנרגיה מתחדשת ונקייה (היברידי, חשמלי ועוד) באמצעות מיסוי מופחת.

2. להשקיע בפיתוח אנרגיות חלופיות ודלקים חלופיים לתחבורה (ביו-דיזל וביו-אתנול) ולתעופה (ביו-ג'ט), שפיתוחם נעשה באדמת שוליים ובמים מליחים ולא על חשבון שטחים המיועדים לגידולים חקלאיים.
3. לקדם עמדות הטענה למכוניות חשמליות שיאפשרו הטענה של כל סוגי המכוניות החשמליות.
4. להשקיע בתחבורה ציבורית המונית, זמינה, נוחה, זולה ומהירה, כדוגמת הרכבת הקלה וה-BRT (אוטובוסים מהירים וירוקים). לצורך כך יש להקצות נתיבים לתחבורה ציבורית בלבד.
5. לקידום תכנון עירוני מוטה תחבורה ציבורית, שבילי הליכה, מסלולי אופניים, אזורי מיתון תנועה, אזורים ללא תחבורה ועוד.

עיר

מפלגת "יש עתיד" מבקשת לחולל שינוי תפיסתי בתחום העיר.

עד היום הורגלנו לחשוב במונחים ארציים (ייצור חשמל מרכזי של חברת חשמל לישראל, המוביל הארצי וגו'). "יש עתיד" קוראת למעבר לחשיבה עירונית.

ברחבי העולם, הופכות הערים להיות מרכז הכובד הדמוגרפי ויחידות ניהול אוטונומיות בתחומי הסביבה ומשאבי הטבע. הגאוגרפיה של ישראל מגוונת, לכל עיר ועיר אופייה הייחודי, אתגריה, איומיה והזדמנויותיה ופיזור משאבי הטבע רב.

מפלגת "יש עתיד" קוראת לרשויות המקומיות לעמוד בחזית מהפכת הקיימות והכלכלה הירוקה:

- מפלגת "יש עתיד" תקדם את הכלכלה הירוקה הישראלית בצורה מבוזרת, דרך ובאמצעות ערים, ותוך כדי העצמת האזרח.
- "יש עתיד" תעודד תחרות בינעירונית על הקמה של מרכזים לטיפול יזמות סביבתית (על בסיס המרכזים הקיימים מט"), על רמות זיהום האוויר, איכות התחבורה העירונית,

הטיפול בשפכי הביוב ואיכות הסביבה, וכן על רווחת תושביהן. דוגמאות כמו פריסת פאנלים סולריים על גגות בתי ספר בתל אביב, התל-אופן, ניצול מרחבים עירוניים מוזנחים, בין השאר לחקלאות עירונית מיניאטורית (על גגות בתי מגורים), יהפכו לנוף העירוני החדש.

- "יש עתיד" תפעל ליצירת מנגנונים שיתמרוצו תושבי רשות מקומית לתרום לשינוי המרחב העירוני שלהם.

שטחים ירוקים, פנאי ותיירות

מדינת ישראל היא בין הצפופות ביותר במדינות המערב, עובדה המשפיעה על איכות החיים בערים, זיהום האוויר, פערים חברתיים ועוד. לשטחים ירוקים וציבוריים פתוחים כמו גנים, פארקים ומגרשי ספורט יש חשיבות רבה עבור תושבי הערים. שטחים ירוקים, מגבירים את ספיגת מי הגשמים בקרקע ועל ידי כך מעשירים את מי התהום. הצמחים סופגים אליהם מזהמים וגזי חממה. העצים מספקים הצללה ובכך תורמים להפחתת אפקט האי (החום העירוני) ומהווים מחיצה מפני רעש. שטחים פתוחים מאפשרים לשמור על החי והצומח הנכחדים בסביבה העירונית הצפופה. הגינות הציבוריות, הפארקים והחופים משמשים מקום מרגוע מהמולת היום יום, מאפשרים פעילות ספורט ונופש ומהווים פיצוי לתושבים הגרים בבתי דירות צפופים.

כמו כן, שטחים פתוחים ושמורות טבע היסטוריות מהווים מנוף לתיירות אקולוגית מחו"ל.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לשמירה על המרחבים הירוקים:

- **שמירה על חופי המדינה מפני פיתוח נדל"ני; דאגה לניקיוןם והשארתם לשימוש הציבור הרחב.** החופים הם גם מנוע תיירותי ראשון במעלה ויש להתייחס אליהם כאל נכס ציבורי יקר ערך.
- כל תכנון עירוני יתחיל בתכנון השטחים הפתוחים ותינתן להם עדיפות מבחינת המיקום והשטח.
- קידום טיהור מי שופכין להשקיית השטחים הפתוחים.

- הכנת תכניות בניין עיר ותכניות מתאר הקובעות שטחים שיישארו פתוחים ללא בנייה ובכך יישמרו לדורות הבאים.

בעלי חיים ומגוון ביולוגי

אין איכות חיים שלמה ללא שמירה על בעלי החיים בכלל, וחיות המחמד בפרט. בעלי החיים משפיעים על הבריאות הפיזית והנפשית של בני האדם בכלל ושל ילדים בפרט. בעלי החיים מעניקים אהבה ללא תנאי, מהווים חבר למשחק מפתחים רגש אחריות ואף תורמים להפחתת לחץ הדם ורגשות חרדה. מחובתנו לשמור עליהם, להעניק להם מחסה, מזון ומרפא.

על מנת לשמור על בעלי החיים מפלגת "יש עתיד" תפעל:

- למניעת המתות של חיות בריאות על ידי הקמת בתי מחסה לחיות וקידום ימי אימוץ.
- להרחבת העיקורים של השירותים הווטרנריים ברשויות המקומיות כדי למנוע התרבות המונית המביאה למחסור במזון, הזנחה ומוות.
- למיקום פינות האכלה מסודרות בערים.
- לעידוד ילדים להתנדב בבתי מחסה לחיות.
- לימוד ולשמירת המגוון הביולוגי העשיר של ישראל, דרך החברה להגנת הטבע, קק"ל, ובאמצעות פעילות חינוכית במגוון ארגונים ממשלתיים וארגוני החברה האזרחית.

רווחה

תפקידו של משרד הרווחה לדאוג לשמירה על איכות חייהם ורווחתם של אזרחי המדינה, והוא עושה כן בעיקר באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים הפועלות בתוך הרשויות המקומיות. מחלקות אלה מעניקות סיוע לאוכלוסיות הפגיעות ביותר בחברה הישראלית ובהן אנשים החיים בעוני ובהדרה חברתית, ילדים ובני נוער החיים במצבי סיכון, נשים הסובלות מאלימות במשפחה, קשישים, אנשים עם מוגבלויות, משפחות ואנשים במשבר.

ככל שתחולת העוני עולה, כך גובר הצורך בחיזוק השירותים החברתיים. בהיעדר הסיוע הנדרש יתקשו אוכלוסיות אלה להשתלב בחברה, למצות את הפוטנציאל הטמון בהן ואף לממש את זכויותיהן הבסיסיות ביותר.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי התעלמות או הזנחה של צורכי אוכלוסיות אלה פוגעת לא רק בהן, כי אם בחוסנה החברתי של החברה הישראלית כולה. על מדינת ישראל מוטלת אחריות חברתית ומחויבות מוסרית להבטיח להן מענה מיטבי, לצמצם את הפערים החברתיים בין קבוצות שונות במדינה ולקדם שוויון ההזדמנויות ונגישות לשירותי הרווחה.

מצבן הכלכלי של משפחות המשתייכות למעמד הביניים העובד הולך ומתדרדר והוא קרוב יותר מאי פעם למעמד הנמוך. מנתוני המוסד לביטוח הלאומי, משנת 2010 שהתפרסמו השנה, עולה כי חלקן של המשפחות העובדות בכלל המשפחות העניות עולה בהדרגה ועומד על מעל 50%. עומק העוני וחומרתו בקרב המשפחות העובדות עולה אף הוא בהדרגה.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מאוקטובר השנה חושפים, כי 31% מאוכלוסיית ישראל נמצאה בסיכון לעוני בשנת 2010, לעומת 27% בשנת 2000, ולעומת 16% בלבד בממוצע האיחוד האירופאי. למעשה, אחד מכל ארבעה תושבים בישראל חי בעוני: יותר מפי שניים מהממוצע בעולם המערבי. בשנת 2011 נמצאה ישראל במקום ה-33 בתחולת העוני מבין 34 מדינות ה-OECD ובמקום החמישי במדד אי השוויון בהכנסות.

הפערים החברתיים בישראל גואים, ובאים לידי ביטוי בכל תחומי החיים; בחינוך, בבריאות, בדיוור, בתעסוקה וכמובן ברווחה.

כיום, כל משפחה חמישית בישראל רשומה במחלקות לשירותים חברתיים ובן משפחה אחד או יותר מתוכה מטופלים בשירותי הרווחה.

תכנית "יש עתיד" לשיקום מערך הרווחה בישראל מבוססת על העקרונות הבאים:

- חקיקת חוק שירותי רווחה אשר יקבע את סל השירותים והזכויות הבסיסיים להם יהיה זכאי כל אזרח, ללא תלות בחוסנה הכלכלי של הרשות המקומית אליה הוא שייך.
- הגדרת תחומי האחריות, הסמכויות ויחסי הגומלין בין המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות לבין משרד הרווחה.
- חיזוק מנגנון הפיקוח, לבחינת פעילויות האגפים השונים במשרד הרווחה, ולסנכרון ותיאום בין שרותי הרווחה.
- הפיכת המחלקות לשירותים חברתיים לגורם הבלעדי (ONE-STOP-SHOP) המקשר בין האזרח ובין השלטון המרכזי וכל משרדי הממשלה הרלוונטיים לטיפול בענייניו.
- ניהול המחלקות ומתן השירותים על ידי עובדים סוציאליים מיומנים ומקצועיים המתוגמלים באמצעות שכר הוגן.
- קביעת מדיניות להבטחת טיבם של השירותים החברתיים המופרטים, הכפפתם לפיקוח וביקורת של המדינה, והגנה על תנאי העסקתם של נותני השירותים במסגרות המופרטות.
- גיבוש מתווה ארוך טווח לצמצום ממדי העוני, ומתן מענה מערכתי לשיפור איכות חייהם של החיים בעוני, בשיתוף כל משרדי הממשלה וארגוני המגזר השלישי.
- תגבור מערך הרווחה הלאומי באמצעות שילובם של מתגייסי השירות האזרחי בהתאם למודל השירות של "יש עתיד".

חוק רווחה

למרות הדרישה הגבוהה לשירותי רווחה, אין בישראל חוק אחד מקיף המסדיר את כל זכויותיהם של אזרחי ישראל בתחום הרווחה. הבסיס הממלכתי להגשת שירותי רווחה אישיים

נמצא בחוק שירותי הסעד, תשי"ח - 1958 שהוא חוק מיושן אשר אינו מבטא מגמות המקובלות כיום, וכן בחוקים, תקנות, תקנון העבודה הסוציאלית וחוזרי מנכ"ל.

בהיעדר חוק רווחה, הרי שמחויבותה ואחריותה של המדינה לספק שירותים חברתיים בצורה אחידה ושוויונית בין כל הרשויות: "חלשות" ו"חזקות" כאחד, אינה מעוגנת ואינה מוגנת. כפועל יוצא, גם זכותו של כל אזרח בישראל לקבל שירותי רווחה אישיים, ופירוט האמצעים והשירותים המגיעים לו, כמו גם ההליך המנהלי הדרוש לצורך מימוש הזכאות, זכות הערעור על החלטות בגינה, אינם מוסדרים בחקיקה, ואינם ידועים לציבור.

האזרח, הזקוק לשירותי רווחה, נתקל בקושי אדיר להתמצא בזכויותיו ולדרוש את מימושו. עליו מוטל הנטל לברר מהן הזכויות המגיעות לו, ולהתנהל מול מספר משרדי הממשלה, וכל זאת על מנת לממש את זכויותיו הבסיסיות ביותר.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לחקיקתו של **חוק רווחה עדכני**. חוק זה יאגד בצורה מפורטת וישווה את כל הזכויות המגיעות לאזרחי ותושבי ישראל משירותי הרווחה.

עד לחקיקתו של חוק הרווחה, תפעל מפלגת "יש עתיד" ליצירת שקיפות מלאה בכל הנוגע לזכויות הקבועות בחוקים, בתקנונים ובחוזרי המנכ"ל.

מחלקות לשירותים חברתיים - נהלי עבודה ותחומי אחריות

פעילות משרד הרווחה מתבצעת ברובה באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. המשרד מעניק לרשויות סכום כסף למימון הפעולות הנדרשות והרשות המקומית מספקת את השירות. למרות זאת, גבולות האחריות של הרשויות המקומיות, סמכויותיהן וכפיפותן למשרד הרווחה אינם ברורים.

בנוסף, לא קיים מנגנון פיקוח מקצועי ויעיל שאמון על הבטחת טיב ואיכות השירות הניתן לאזרח ועל בחינה, תיאום וסנכרון בין המחלקות והאגפים השונים.

איכות השירות הניתנת לאזרח אינה אחידה ואינה מפוקחת, והיא תלויה במידה רבה באיתנות הכלכלית של הרשות המקומית אליה שייך האזרח: רשות אמידה תוסיף כספים על הסכום אותו קיבלה ממשרד הרווחה ותרחיב את מסגרת השירות הניתן לתושביה. לעומתה,

רשות שבה יש גרעון תקציבי מתמשך, תתקשה לספק לתושבים את השירות לו הם זכאים, חרף העובדה שכספי משרד הרווחה הועברו אליה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לחיזוק המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות על ידי הגדרה והסדרה של תחומי אחריותו וביסוס עצמאותו על פי חוק, וכן תפעל לחיזוק מנגנון הפיקוח אשר יבטיח את רמת השירות הניתן על ידה.

מפלגת "יש עתיד" מבקשת להפוך את המחלקות לשירותים חברתיים לגורם הבלעדי (ONE-STOP-SHOP) המקשר בין האזרח ובין השלטון המרכזי וכל משרדי הממשלה הרלוונטיים לטיפול בענייניו, לרבות המוסד לביטוח לאומי, משרד החינוך, משרד הבריאות, משרד הבינוי והשיכון ומשרד העלייה והקליטה. כמו כן תפעל "יש עתיד" למנות עובד/ת סוציאלי/ת למנהל משבר "case manager" אשר ייצג את האזרח ויתנהל בעניינו מול כלל הרשויות, עד למימוש מלא של זכויותיו.

עובדים סוציאליים

העובדים הסוציאליים בישראל אינם מתוגמלים כראוי, ולא פעם הם נתקלים במצב האבסורדי בו המטופלים שלהם אמידים מהם. תנאי השכר הקשים, מובילים לירידה בביקוש למקצוע ולמחסור בכוח אדם.

בנוסף, מתקשים העובדים הסוציאליים המועסקים במחלקות לשירותים חברתיים לבצע את תפקידם כהלכה ולהגיש את הסיוע הראוי, חרף רצונם העז, מהסיבות הבאות:

- מחסור במשאבים העומדים לרשותם ועומס עבודה כבד.
- מחסור חמור בכוח אדם המשבש את מתן הסיוע לאזרחים וגם מונע אפשרות להציע סיוע למשפחות שלא פנו מיזמתן אך זקוקות לו נואשות (reaching out).
- הכשרה חלקית שאינה מספקת לצורך מתן סיוע במיצוי הזכויות.

- היעדר שיתוף פעולה מסודר בין המחלקות לשירותים חברתיים ובין הארגונים הפרטיים מוביל למצבים של כפל סיוע או היעדר סיוע מתאים.

"יש עתיד" תפעל לביטול הסכם השכר שנחתם ב-2011 בין האוצר לעובדים הסוציאליים ולבחינה מחדש של תנאי העסקתם עד לשיפור מעמדם המקצועי ומקצועיותם של העובדים הסוציאליים.

שירותי הרווחה המופרטים

בשלושים השנים האחרונות, העבירה ממשלת ישראל חלק ניכר משירותי הרווחה לגופים פרטיים. צורת הפעלה זו מהווה הפרטה חלקית של שירותים חברתיים, והיא נבדלת מהפרטה מלאה בכך שהמדינה ממשיכה לממן כמעט באופן מלא את השירות.

מפלגת "יש עתיד" רואה באספקת שירותי הרווחה חלק מאחריות המדינה לאזרחיה, ועל כן חובתה להבטיח את איכותם ואת אספקתם הסדירה. על המדינה לקבוע סל שירותים הולם, להגדיר בצורה מפורטת וגלויה את תנאי הזכאות לקבלתם, ולפקח באופן מלא על אספקתם.

- מפלגת "יש עתיד" תפעל לביסוסו של מנגנון הפיקוח בתוך משרד הרווחה, אשר יבחן את השימוש שנעשה בכספים המועברים לגופים ולמוסדות פרטיים המעניקים שירותי רווחה, ויקפיד על: הגדרה ברורה של מטרת השרות, של אוכלוסיית היעד שאמורה להסתייע בו ושל אנשי המקצוע הנדרשים להגשת השירות במוסדות אלה - תפקידם ותנאי העסקתם.

- הגדרת מספר המטופלים לכל אחד מנותני השירות הישיר (באופן שבו ניתן יהיה להגיש שירות איכותי).

- פיתוח הכשרות והדרכות עבור אנשי המקצוע לצורך העלאת איכות השרות.

- הגדרת מספר אנשי המנהל בכל שירות והגדרת גבולות תפקידם.

- בדיקת איכות ויעילות השרות אחת לשנה תשמש בסיס להמלצה להמשך ההתקשרות.

צמצום הפערים החברתיים

תופעת העוני בישראל, הולכת ומתרחבת. כ-50% מהעניים מועסקים אך עדיין נשארים עניים. העניים החדשים הם שכירים, עצמאיים, מפרנסים יחידים ומשפחות בהן יותר ממפרנס אחד.

נשים, ערבים, חרדים, אנשים עם מוגבלויות ועולים, סובלים מעוני יותר מאחרים.

מפלגת "יש עתיד" תפעל לגיבוש תכנית לאומית רב מערכתית וארוכת טווח לצמצום ממדי העוני, אשר תקבע יעדים ומדדים מוגבלים בזמן, המותאמים לצרכים המיוחדים של קבוצות האוכלוסייה השונות.

התכנית תגובש בשיתוף אזרחים החיים בעוני, ארגוני המגזר השלישי, המוסד לביטוח לאומי וכמובן כל משרדי הממשלה והיא תשקף את תפיסתנו לפיה הפתרון האמתי לבעיית העוני מצוי במערכת החינוך.

בנוסף תפעל מפלגת "יש עתיד" להגדרת מדד עוני רשמי מעודכן, אשר יביא בחשבון את כל מרכיבי העוני השונים, ויסייע בגיבוש מענים ראויים לקיום חיים בכבוד.

אחריות חברתית

כדי לחזק, לתמוך ולתגבר את מערך שירותי הרווחה מחד, ולקדם אחריות קהילתית אזרחית מאידך, תפעל מפלגת "יש עתיד" לשילובם של מתגייסי השירות אזרחי במערך שירותי הרווחה בהתאם למודל השירות של "יש עתיד".

אזרחים ותיקים

מפלגת "יש עתיד" רואה באזרחים הוותיקים בישראל נכס חברתי, מכבדת ומוקירה את תרומתם לבניין הארץ, לתרבות, לחברה ולביטחון. "יש עתיד" רואה במדינה אחראית לרווחתה ולקיומה בכבוד של האוכלוסייה הוותיקה, ומציעה מערך פתרונות לטיפול במגוון נושאים, אשר יבטיחו לאזרחים הוותיקים ביטחון אישי והזדקנות בכבוד.

תכנית מפלגת "יש עתיד" לטיפול וחיזוק האוכלוסייה הוותיקה בישראל מעניקה מענה לאתגרים עמם מתמודדת אוכלוסייה זו בשלושת תחומי החיים העיקריים – הבריאות, הכלכלי והחברתי. התכנית מבוססת על התפישה כי תחומים אלה שזורים זה בזה ומחייבים התייחסות מקיפה ומעמיקה אשר תספק לאוכלוסייה הוותיקה את איכות החיים לה היא ראויה.

האוכלוסייה הוותיקה בישראל

בשנים האחרונות נמצאת אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל בעלייה מתמדת, הן באופן מוחלט והן בשיעורה מכלל האוכלוסייה. ב-20 השנים הבאות צפוי שיעורם לגדול ב-40%. בני דור ה"בייבי-בום" – התינוקות שנולדו לאחר מלחמת העולם השנייה ומלחמת השחרור – מגיעים לגיל פרישה. במקביל, לאור השיפור בשירותי הרפואה, תוחלת החיים בישראל היא מהגבוהות בעולם ועומדת כיום על 81.6 שנים בממוצע.

כיום מונה אוכלוסיית האזרחים הוותיקים כ-800,000 ישראלים בני 65 ומעלה, אשר מהווים כ-10% מהאוכלוסייה. בשנת 2030 צפוי מספרם לעמוד על כ-1.4 מיליון אנשים, אשר יהוו כ-14% מהאוכלוסייה. בתוך כך, שיעור האזרחים הוותיקים הסיעודיים גדל בקצב גבוה אף יותר. אל מול הגידול באוכלוסיית האזרחים הוותיקים, ניצבת מדינת ישראל לא ערוכה.

אחד מכל חמישה אזרחים וותיקים מוגבל בתפקודו, רבע מהם מתגוררים לבד ללא משפחה. הפנסיה החודשית הממוצעת בישראל עומדת על כ-5,000 שקלים בלבד ורק שליש מאוכלוסיית האזרחים הוותיקים נהנה ממנה. השאר חיים על חסכונות פרטיים או על קצבאות ובפועל, אחד מכל שלושה אזרחים וותיקים מטופל ע"י שירותי הרווחה – האוכלוסייה

הזקוקה ביותר לשירותי הרווחה, הינה האוכלוסייה של אזרחים וותיקים תשושים, בודדים ומעוטי הכנסות.

מדובר בבעיה המחייבת היערכות לאומית מידית וחוצת משרדי ממשלה.

ממשלות ישראל לא השכילו להתמודד עם האתגר, והיום אנו עדים להיעדר מערך תומך מספק, היודע לתת טיפול מרבי בעלות סבירה: קיים מחסור חמור במיטות בבתי חולים שיקומיים וסיעודיים, מחסור בכוח אדם מיומן במקצועות הגריאטריים, מחסור בבתי דיון מוגן, מחסור בתקציבים ופיצול הטיפול הרפואי בין מספר רב של נותני שירות.

הקשיים עמם מתמודדת האוכלוסייה הוותיקה:

1. פיצול הטיפול באזרח הוותיק בין מספר רב של גורמים: אזרחים ותיקים ובני משפחתם, כאשר נזקקים לשירות, מוצאים עצמם מתנהלים מול ריבוי גורמים מטפלים: ביטוח לאומי, המשרד לאזרחים ותיקים, הרשות המקומית, משרד הבריאות, משרד הבינוי והשיכון, משרד הרווחה, משרד החינוך, משרד הפנים, חברות ביטוח וקופות החולים. **ככל שמצבו של האזרח הוותיק סיעודי ומורכב יותר כך נדרשים ממנו מאמצים גדולים יותר בכדי לקבל את השרות, והרצף הטיפולי המתקבל הוא מקוטע ובזבזני.**

2. הקושי במימון אשפוז סיעודי: מערכת האשפוז הסיעודי, שנועדה במקורה לתת מזון לחולים, הפכה למסורבלת, מפלה ומייגעת. על מנת להיות זכאי לאשפוז סיעודי, נדרש האזרח הוותיק לעבור "מבחן הכנסה" על ידי המדינה, במהלכו נבדקים כספי הפנסיה העומדים לרשותו, נכסיו, הכנסותיהם ונכסיהם של ילדיו. רק מי שמבחן ההכנסה יוכיח היעדר יכולת כלכלית שלו או של ילדיו לממן עבורו אשפוז סיעודי פרטי, יזכה בהשתתפות המדינה במימון האשפוז.

3. דיון מוגן: גם בנושא הדיון המוגן והדיון המוגן השיקומי והסיעודי, ישראל סובלת מפערים חמורים בין מרכז ופריפריה, הבאים לידי ביטוי ביכולת של מפעילי דיון מוגן לספק שירותים, ביכולת של יזמים לקדם פרויקטי דיון מוגן, בעלויות הקרקעות ובעלויות כוח אדם. משרדי

הממשלה הרבים המטפלים בנושא אינם מתואמים ביניהם ואינם מעודדים יזמים. אזרחים ותיקים רבים סובלים מבדידות וכתוצאה מכך מבדול חברתי.

4. קשיים כלכליים: סיכונים בחיסכון הפנסיוני, חלקם מהווים נטל כלכלי על המשפחה כולה ונמנעים מרכישת תרופות עקב עלותן הגבוהה.

תכנית "יש עתיד" לרווחת האוכלוסייה הוותיקה

ביטחון בריאות:

1. טיפול באזרח הוותיק על ידי גורם אחד: מפלגת "יש עתיד" תפעל לאיחוד המשאבים והעברת האחריות הטיפולית הכוללת באזרחים ותיקים ממשרדי הממשלה השונים והרשויות המקומיות לקופות החולים. כך יהיה "מנהל טיפול" אחד ויישמר הרצף הטיפולי: החל ברפואה מונעת ומעקב אחר בריאות הקשיש דאגה לביטחון תזונתי ואורח חיים בריא, טיפול רפואי שוטף וטיפול ביתי, אשפוז, אשפוז סיעודי ושיקום – כל אלא יטופלו על ידי גורם אחד.

2. הקמת מרכזי שיקום יום: מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמת מרכזים נוספים לשיקום יום. מחקרים רבים מצביעים על כך שהשיקום היומי הוא גורם חשוב ומרכזי לחזרת האזרח הוותיק לתפקוד יומיומי ולמניעת אשפוזים חוזרים ונשנים. כיום, ישנם בישראל רק 10 מרכזי שיקום יום. לאור הצפי בגידול הדמוגרפי מדובר במהלך מתבקש למניעת אשפוזים עתידיים ולחיסכון כלכלי ניכר.

3. הגדלת מספר המומחים ברפואה גריאטרית: מפלגת "יש עתיד" תפעל לתמרץ ולעודד את הרפואה הגריאטרית בכל הרמות (מערך הרופאים והאחיות). כיום, יש בישראל כ-200 מומחים גריאטריים. על מנת לעמוד בממוצע ה-OECD בשנת 2020, תידרש ישראל לכ-850 מומחים. אנו נייחד מענקי עידוד לרפואה הגריאטרית על מנת למלא את החלל המקצועי.

4. הבטחת אשפוז סיעודי לכל: מפלגת "יש עתיד" תפעל לביטול מערכת הקודים המפלה והמייגעת לקביעת סיוע ממשלתי במימון טיפולים. תחת זאת, המפלגה תקדם חוק סיעוד ממלכתי אשר ינתק את הקשר בין זכאות לסעד ובין מצב סוציו-אקונומי: כל אזרח משלם כיום 4.8% מהכנסותיו עבור ביטוח בריאות ממלכתי. היתרות שנצברו במוסד לביטוח לאומי

נאמדות במיליארדי שקלים. מפלגת "יש עתיד תפעל להרחבת סל הבריאות הממלכתי באופן שיכלול בתוכו את האשפוז הסיעודי ובכך יבטל את הצורך בתשלום עבור ביטוחים פרטיים יקרים.

5. שילוב המשרתים בשירות אזרחי כחלק ממערך התמיכה באוכלוסייה הוותיקה: "יש עתיד", מאמינה ומקדמת חשיבה אינטגרטיבית ובינתחומית, ותפעל להקמת מערך תומך של משרתי שירות אזרחי, אשר יסופחו למרפאות אזוריות ויעברו הכשרה מתאימה לביצוע משימות עזר רפואיות, כגון: ביקורי בית, הכנת מזון, חלוקת תרופות וכולי. טיפול יומיומי באזרחים הוותיקים יסייע במניעת אשפוזים מיותרים.

ביטחון כלכלי

בנוסף לחוק הסיעוד הממלכתי, תפעל מפלגת "יש עתיד" לספק ביטחון כלכלי לאוכלוסייה המתבגרת.

1. הבטחת הביטחון הפנסיוני: מפלגת "יש עתיד" תתמוך ותקדם תכניות להקטנת הסיכונים בחסכון הפנסיוני של העומדים לפני גיל פרישה.

2. חיזוק המערך המשפחתי התומך: נטל הטיפול באזרחים הוותיקים, הן כלכלית והן מבחינת הטיפול השוטף, נופל, לעתים קרובות, על בני משפחותיהם. אנו רואים בבני משפחותיהם של האזרחים הוותיקים מטפלים החוסכים הוצאות רבות של אשפוז האזרח הוותיק, דוחים העברתו למוסד סיעודי ומאפשרים לו להמשיך ולנהל את חייו בסביבתו הטבעית. עלינו לעודד את בני המשפחות ולחזקם באמצעות הכרה בהוצאות הטיפול לצורכי מס ובתוספת ימי מחלה.

3. הגדלת הסיוע במימון תרופות על ידי המדינה: מפלגת יש עתיד תפעל להורדת השתתפות האזרחים הוותיקים ברכש תרופות - מחקרים שנעשו מצביעים על כך שעד כ-30% מבעלי הכנסות נמוכות וויתרו על לקיחת תרופות בשל עלותן.

ביטחון חברתי

שיפור הביטחון החברתי של האוכלוסייה הוותיקה הוא מרובד ולכן, יש לשפרו במגוון דרכים:

1. הקמת מרכזי יום: מפלגת "יש עתיד" תפעל לחיזוק מערך ה"קהילות התומכות" והמרכזים הקהילתיים, ולהוספת מרכזי יום לאזרח הוותיק בפריפריה החברתית והגאוגרפית. המפלגה תפעל לקדם את מערכת "טיפת גיל הזהב": מרכזים לקשישים המציעים רפואה מונעת, ייעוץ תזונתי, פעילויות פנאי, פעילות גופנית, קורסים וטיולים, הנגשת השימוש במחשבים וכיוצ"ב.

2. הקמת בתי דיור מוגן: "יש עתיד" תעודד הקמת בתי דיור מוגן נוספים על ידי זירוז ההליכים הפרוצדורליים הכרוכים בבנייתם והפעלתם, במרכז ובפריפריה, על ידי עדכון תכניות מתאר עירוניות, הפשרת קרקעות, סיוע במימון שכר לעובדים באזורי פיתוח והתניית מתן סיוע מהמדינה ליזמים פרטיים בתחום הדיור המוגן בקביעת תקרת מחירים ושמירה על רמת שירותים.

3. שילוב האוכלוסייה הוותיקה בפעילות למען הקהילה: מפלגת "יש עתיד" מעריכה את יכולתם של האזרחים הוותיקים לתרום לחברה ומאמינה כי פעילות קהילתית מצדם עשויה לשרת את שני הצדדים - את הקהילה שתזכה לכוח אדם

איכותי ואת האוכלוסייה הוותיקה שתמצא שוב את הדרך לתרום ולהיות נחוצה לאחר הפרישה. מפלגת "יש עתיד" תעודד תרומתם של האזרחים הוותיקים מניסיונם לקהילה במגוון מסגרות חינוכיות וחברתיות: הוראה והעשרה במערכת החינוך, צה"ל, סיוע למשטרה ובבתי חולים.

ניצולי שואה:

האוכלוסייה הוותיקה בארץ כוללת בתוכה כ- 200 אלף ניצולי שואה כרבע מהם נזקקו השנה לסיוע. מדובר בעלייה של 120% מהשנה שעברה, ועלייה של מאות אחוזים משנת 2005. אחד מכל חמישה ניצולים המקבלים סיוע סובל מקור, ומתקשה לשלם את חשבון החשמל עבור חימום. 5% אמרו כי הם זקוקים לסיוע במזון לאורך כל השנה. 40% מניצולי

השואה חשים בדידות בתדירות גבוהה, ואחוז דומה מהם מתקשים לצאת מביתם כדי לערוך סידורים או קניות. הם זקוקים לסיעוד, לשעות טיפול ולעזרה ברחצה, וגם לסיוע בלבישת בגדים ובאכילה, אך ידם אינה משגת זאת.

מפלגת "יש עתיד" רואה במדינת ישראל האחראית לדאוג לאוכלוסייה זו, אשר שרדה את התופת ועלתה לארץ כדי לבנות בה עתיד ראוי ובטוח לעם היהודי. **מפלגת "יש עתיד" תחתור לכך שהעיסוק במצבם של ניצולי השואה לא ירד מסדר העדיפויות, ותפעל ללא לאות על מנת להבטיח להם טיפול הולם וקיום בכבוד. תכנית השירות של מפלגת "יש עתיד", מייחדת לניצולי השואה העריריים מלווים ממערך השרות הלאומי, שתפקידם יהיה לעזור ככל שיידרש במטלות היום-יומיות, בעזרה בבית, בעזרה סיעודית אם תידרש ובמלחמה בבדידות.**

תכנית "יש עתיד" לשילוב אנשים עם מוגבלויות בחברה

"יש עתיד" מאמינה כי חברה המשלבת אנשים עם מוגבלויות, ומאפשרת להם למצות את יכולותיהם וזכויותיהם, ככל אזרח, היא חברה מופת חזקה וערכית, המקבלת כל אדם באשר הוא.

"יש עתיד" מחויבת למעבר משיח של צדקה וחסד לשיח של זכויות, המבטיח לאנשים עם מוגבלויות חיים של עשייה ומשמעות.

"יש עתיד" מאמינה כי "נגישות" אינה מתייחסת רק לבניית מעליות או רמפות, אלא מהווה שפה תרבותית רחבה, המאפשרת לכל אדם להגיע לכל מקום.

נתונים שפרסמה הנציבות לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות בנובמבר 2012, מלמדים כי הם מהווים למעלה מ-22% מהאוכלוסייה. מדובר בלמעלה מחמישית מהאוכלוסייה בארץ הסובלת מהדרה בהיבטים רבים כגון חינוך, תעסוקה, דיור, בריאות, פנאי ותרבות.

חינוך:

"יש עתיד" מאמינה כי חינוך הוא המפתח של כל אדם למימוש הפוטנציאל הגלום בו ובמקביל לצמצום פערים חברתיים. שילובם של תלמידים עם מוגבלויות בתוך מערכת החינוך הרגילה יסייע בהפיכתם לאזרחים תורמים לחברה, במיגור דעות קדומות ובצמצום תופעות הדרתם החברתית. הערכים החברתיים שיקבלו התלמידים הרגילים כתוצאה משילוב נכון של תלמידים עם מוגבלויות בכיתות מהווים את הבסיס לחברה מוסרית ומלוכדת.

מחקרים כלכליים מוכיחים כי שילובם של תלמידים עם מוגבלויות במסגרות החינוכיות הכלליות יעלה פחות כסף למדינה.

על מנת להבטיח שילוב איכותי תפעל "יש עתיד":

- ליצירת רצף מסגרות חינוכיות המותאמות לקליטתם של תלמידים עם מוגבלויות: מעונות, גנים, בתי ספר, תיכונים ומוסדות להשכלה גבוהה.
- להקמת מערך הכשרה איכותי של סניעות ומלווים תוך יישום מסקנות ועדת דורנר.

- להנגשת המסגרות החינוכיות לילדים עם מוגבלויות עפ"י חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998.

תעסוקה:

אחוז האבטלה בקרב אנשים עם מוגבלויות הנו מהגבוהים ביחס לכלל האוכלוסייה בישראל וגם ביחס למקובל במדינות ה - OECD. מחקרים מוכיחים כי שילובם של אנשים עם מוגבלויות בשוק התעסוקה מהווה מנוע צמיחה כלכלי:

- הגדלת התוצר - אנשים עם מוגבלויות הם עובדים מסורים ונאמנים למקומות העבודה, המספקים להם יציבות ותחושה של חיים בעלי משמעות.
  - זהו ציבור עם פוטנציאל צרכנות בלתי מבוטל, אותו יוכל לממש אם ירוויח כסף כראוי.
- "יש עתיד" תפעל להגדלה משמעותית של מספר האנשים עם מוגבלויות המשתלבים במעגל התעסוקה, תוך מימוש הפוטנציאל של כל אחד, בהתאם ליכולתו, הבטחת שכר הולם ותוך הפעלת תכניות לעידוד תעסוקה:
- באמצעות תמרוץ המעסיקים ע"י מתן הקלות במס.
  - הנגשת מקומות העבודה ע"י אכיפת החוק.
  - אכיפת החובה החוקית החלה על מקומות עבודה בשירות הציבורי לשילוב אנשים עם מוגבלויות תשמש דוגמא ומופת לשוק הפרטי.

נגישות:

"יש עתיד" מאמינה כי על חברה המכבדת את אזרחיה חלה החובה לדאוג לנגישותם, כדרך לשלבם. "יש עתיד" תפעל לאכיפת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח - 1998 ולהגברת הנגישות (עבור כל סוגי המוגבלויות). להשלמת התקנת התקנות ליישומן של פרק הנגישות בחוק.

דיור:

"יש עתיד" מאמינה כי זכותו של כל אדם לבחור במסגרת הדיור המתאימה לו ותפעל לקיומן של מסגרות דיור בקהילה עבור אנשים עם מוגבלויות, נוסף על ההוסטלים ועל המוסדות הקיימים. "יש עתיד" תפעל לחיזוקו של מערך הפיקוח על מסגרות הדיור הקיימות כיום.

סל שירותים:

עפ"י תכנית הרווחה תפעל "יש עתיד" לחקיקתו של חוק רווחה, המגדיר בצורה מסודרת את סל השירותים הבסיסי לו יהיה זכאי כל אדם, והמותאם לסוג המוגבלות ולדרגת חומרתה, באופן שיאפשר לו השתלבות מיטבית בחברה.

עד לחקיקתו של חוק הרווחה, תפעל מפלגת "יש עתיד" ליצירת שקיפות מלאה בכל הנוגע לזכויות הקבועות בחוקים, בתקנונים ובחוזרי המנכ"ל.

חיזוק המערך המשפחתי התומך:

נטל הטיפול באנשים עם מוגבלויות, הן כלכלית והן מבחינת הטיפול השוטף, נופל, לעתים קרובות, על בני משפחותיהם. אנו רואים בבני המשפחה מטפלים החוסכים הוצאות רבות למדינה ומאפשרים לקרוביהם עם המוגבלויות להמשיך ולנהל את

חיהם בסביבתם הטבעית. עלינו לעודד את בני המשפחות ולחזקם באמצעות הכרה בהוצאות הטיפול לצורכי מס ובתוספת ימי מחלה.

התכנית לביטחון אישי ובטחון פנים

משטרת ישראל

הביטחון האישי מטריד כיום את אזרחי ישראל לא פחות מן הביטחון הלאומי, אך מוקדשים לו משאבים ותשומת לב קטנים בהרבה מאלו שמקבלים צה"ל וזרועות המודיעין. למשטרת ישראל אין תקציב מספיק, והיא מפגרת בהרבה אחר מה שדרוש לה במונחים של כמות ואיכות כוח האדם.

"יש עתיד" מאמינה שביטחון אישי בבית, בכביש ובמקומות העבודה והבילוי, הוא מרכיב מפתח בחוסן החברתי והכלכלי ובאיכות החיים. מי ששואף למדינת חוק, שבה כל האזרחים תורמים וחשים שהם מקבלים שירות ראוי, חייב לחזק את המשטרה וכוחות בטחון הפנים האחרים, ולהעמיד אותם על אותה רמה של מצוינות ואיכות שאנו דורשים מצה"ל.

על פי עקרונות תכנית "יש עתיד" תעמיד המשטרה את השירות לאזרח במרכז עשייתה. בניין הכוח המשטרתי והפעלתו יתבססו על מקצועיות השוטר, על משטרה יוזמת ולא מגיבה, קשובה לאזרח ולצרכיו וזוכה לגיבוי ראוי מהממונים עליה. במקביל, תעצים המשטרה את הקשר עם הקהילה, תוך שיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות ומתן שירות על ידי שוטרים המכירים היטב את המקום ואופיו המיוחד.

תקציב המשטרה

רק 2% מתקציב המדינה מוקדשים לפעילות המשטרה, וזאת למרות שמוטלים עליה תפקידים שאינם נמצאים כלל על סדר יומה של משטרה במדינות אחרות, בעיקר השתתפותה המשמעותית במלחמה בטרור. התקציב מצוי בגרעון מתמיד, המקשה על המשטרה להתעצם ולהסתגל לשינויים בתחכום הפשיעה.

גם סדרי העדיפויות בתוך התקציב עצמו שגויים: למעלה מ-80% ממנו מוקדשים לשכר, ורק פחות מחמישית לפעילות עצמה או להתעצמות. אין למשטרה תקציב נוסף להקמת נקודות ביישובים חדשים או גדלים, והכל מכוסה מן התקציב השוטף והחסר ממילא שלה.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להגדיל את תקציב המשרד לביטחון פנים ולהתאים אותו לצרכים האמתיים, וכן לעשות את ההתאמות הנדרשות בתוך התקציב עצמו, כדי לעמוד ביעד של הגדלת התפוקה לאזרח.

על פי תכנית "יש עתיד" תקציב המשטרה יגדל משמעותית, מבלי לפרוץ את מסגרת התקציב הכללי.

הגדלת התקציב תמומן הן בהסטות בתוך התקציב הכללי, והן בצעדי חיסכון וייעול:

- מפלגת "יש עתיד" תפעל לביצוע התייעלות פנימית, תוך שימת דגש על צמצום מטות: המטה הארצי יוקטן משמעותית. תיבחן לעומק ההצעה לבטל בהדרגה את המרחבים, ובכך לצמצם את דרגי הפיקוד שלושה בלבד - תחנות, מחוזות והמטה הארצי - במקום ארבעה הנהוגים היום. כך יחוזקו התחנות, שהן היחידות המעניקות שירות ישיר לציבור, ויועברו מקסימום שוטרים לשטח.
- "יש עתיד" תפעל להתייעלות גם בתחום הרכש המשטירתי, תוך שימת דגש על ריכוזיות ומניעת כפילויות. החיסכון התקציבי יופנה גם הוא לחיזוק דרגי השטח וצידום.
- "יש עתיד" תפעל לבחינת נחיצותם של מערכים יקרים וגדולים, שנבנו לצרכים בהיקפים שאינם רלוונטיים עוד. במיוחד מערכים שהוקמו בשנות הלחימה המסיבית בטרור.

כל צעדי ההתייעלות יביאו להגדלת כוח השיטור בשטח בכ-800 שוטרים - שיעור צמיחה שכיום נפרש על פני לא פחות מעשר שנים.

- "יש עתיד" תפעל להסטת תקציבים מתקציב משרד הביטחון לתקציב המשטרה: למשטרה תפקיד מרכזי בחיזוק עמידותו של העורף, המהווה מרכיב חשוב בתפישת הביטחון. מפלגת "יש עתיד" תפעל להגדלת תקציב המשטרה באמצעות הסטת תקציבים מזערית במונחי תקציב משרד הביטחון, אך משמעותית מאוד עבור המשטרה.

בניין הכוח

א. שכר וכוח אדם

בישראל עומד היום מספר השוטרים ביחס לאוכלוסייה על 2.6 שוטרים לכל אלף נפש, פחות מברוב מדינות אירופה. רק לשם השוואה, במדינות כמו סלובניה או צ'כיה, שבעיות הביטחון האישי שלהן קטנות ביחס לישראל, מספר השוטרים לנפש כפול. גם כשהוקצו למשטרה אלף תקנים נוספים בשנת 2008, היא התקשתה למלא את השורות בשל שכר נמוך ותדמית ירודה של התפקיד.

כיום, שכרו של שוטר מתחיל עומד על כ-7,500 שקלים לחודש. סכום זה כולל את ההעלאה האחרונה לה הסכים האוצר, אך עדיין נמוך מהשכר הממוצע במשק.

תכנית "יש עתיד" להתייעלות המערכת, והגדלת תקציב בטחון הפנים על חשבון תקציב משרד הביטחון, תפנה כספים למימון העלאת שכרם של השוטרים, כך שיתאפשר גיוס כוח אדם איכותי וגאה לשורות המשטרה.

ב. גיוס השוטרים

כיום, הקריטריון הבלעדי (כמעט) לקבלה למשטרה הוא הדרגה הפסיכוטכנית הראשונית (דפ"ר), ללא אבחנה בין הכישורים הנדרשים לתפקידים ביחידות השונות.

- על פי תכנית מפלגת "יש עתיד" ייקבע סף מינימום קשיח ומתאים לקבלה לתפקיד ואחריו יופעלו קריטריונים דיפרנציאליים לתפקידי השיטור השונים. לשם דוגמה: שירות בצה"ל כרובאי ברמה 05 יהיה תנאי סף לקבלה לתפקיד שוטר סיור, ורמה 07 לתפקיד ביס"מ. לתפקיד חוקר יגויס מי שעבר הכשרה דומה במסגרת המשטרה הצבאית או לחילופין עורך דין, שיעבור הכשרה משטרתית מתאימה. תהליך גיוס ומיון שכזה, ייצור מאליו תחושה של ערך ומצוינות.
- תגבור הכוח באמצעות מתגייסי השירות האזרחי: על פי מודל השירות של מפלגת "יש עתיד" יהוו מתגייסי השירות האזרחי כוח עזר, ללא סמכויות שיטור, ויאפשרו לשוטר המקצועי להתפנות לתפקיד לו הוכשר בשירות הציבור. יחד עם הגידול במספר השוטרים המקצועיים יקבל האזרח שירות טוב פי כמה מהניתן היום, על ידי שוטרים מיומנים ומקצועיים.

- תוגבר ותועצם הכשרת הכוח. אמצעיה המוגבלים של המשטרה מאפשרים היום אימוני נשק בלתי מספקים: שוטר יורה מכלי הנשק שלו במטווח פעמיים-שלוש בשנה בלבד. חלק מן התקציבים שיתווספו יופנה להקניית אימון ראוי לכל שוטר על פי תפקידו.

ג. הפעלת הכוח

על פי תכנית "יש עתיד" תהפוך פעילות אגף החקירות והמודיעין ממבוססת על תגובה לאירועים לפעילות המבוססת על יוזמה, גילוי מוקדם ומניעה. האגף יפעיל כמות גדולה יותר של בלשים סמויים, שייצרו הרתעה ויבלמו פשיעה עוד בטרם תתרחש - זאת בנוסף לנוכחותם הגלויה של משרתי השירות האזרחי, שלא יחזיקו בסמכויות שיטור, אך יוכלו להזעיק עזרה משטרתית מהירה.

פעילות המשטרה תימדד לא על ידי מדידת התשומות (כמה פעולות נעשו, כמה שוטרים הופעלו) אלא על ידי מדידת התפוקות - הירידה הממשית בכמות הפשיעה לסוגיה, העלייה באחוז המקרים שפוענחו או נמנעו, חיסולם של ארגוני פשיעה וכיו"ב.

המלחמה בהון השחור

היקף ההון השחור בישראל מוערך על ידי כלכלנים בכירים בין 86 ל-216 מיליארד שקלים, המהווים למעלה מחמישית מהתמ"ג, שיעור גבוה פי שניים וחצי ממדינות כמו שוויץ או ארה"ב. בשנת 2011 נתפסו על ידי משטרת ישראל 103 מיליון שקלים בלבד, המהווים פחות מ-1% מהסכום הכולל. רשות המסים בודקת בשנה רק כ-5% מהעסקים בישראל והמשטרה פעלה בתחום זה כנגד ארגוני הפשיעה בלבד.

אם ירד שיעור ההון השחור בישראל לממוצע המוערך במדינות ה-OECD, כ-16.7% מהתוצר, יתווספו להכנסות המדינה לא פחות מ-13 מיליארד שקלים בשנה, כשיעור הקיצוץ הקשה בתקציב המדינה שמציע האוצר לשנה הקרובה. היקף ההון השחור פוגע כמובן גם בנכונותם של האזרחים משלמי המסים להמשיך לשאת בנטל.

על המשטרה להגדיר את המלחמה בהון השחור לכל סוגיו כמשימה לאומית, מתוך הבנה שמלחמה אפקטיבית בהון השחור עשויה להיות פתרון לחלק גדול מצרכיה הכלכליים של ישראל ובעיקר לתחושת הצדק והשותפות של אזרחיה הישרים ושומרי החוק.

מפלגת "יש עתיד" תפעל להגברת ההרתעה על ידי בדיקת מספר גדול יותר של עסקים, על ידי הכנסת שיפורים טכנולוגיים ובאמצעות פעילות להחרפת הענישה. יהודק הקשר עם שלטונות המס.

המימון לסעיפים אלה יבוא בחלקו מתוך הכספים שייתפסו: חלק מהם יחולט לטובת פעולתן של היחידות הנלחמות בפשיעה הכלכלית. גופים כדוגמת ה"לוטו" וה"טוטו" הסובלים מן ההימורים הבלתי חוקיים, יירתמו להעשרת התקציבים למלחמה זו. במסגרת הלחימה בפשיעה הכלכלית, ומאותם מקורות תקציביים שהוזכרו, יחזקו גם יכולותיה של המשטרה בתחום לוחמת ה"סייבר", תוך שיתוף פעולה גם גופי הביטחון האחרים המתמחים בלוחמה זו.

המגזר הערבי

השירות שנותנת המשטרה למגזר הערבי נופל בהרבה מזה הניתן על ידה למגזר היהודי: נוכחות המשטרה ברשויות המקומיות הערביות חסרה והיא נמנעת מלהתערב בפשיעה שביישובים היהודיים נחשבת בלתי נסבלת. מפלגת "יש עתיד" תפעל בתיאום עם ראשי הרשויות הערביות, להחזרת הכוחות המשטורתיים לשטחן בעצמה, סמכות ותפיסת שירות זה לחלוטין לאלה הנהוגות במגזר היהודי.

עבריינות נוער

עבריינות הנוער מהווה מרכיב הולך וגדל בסך הפשיעה בכלל, והמשטרה מעורבת בלחימה בה בעיקר לאחר מעשה. "יש עתיד" תפעל לגיבושה של תכנית לאומית לחינוך מונע בשיתוף משרד החינוך. התכנית תכלול, בין השאר, ביקורים של שוטרים במוסדות החינוך, החל מגן הילדים, דבר שיסייע ליצור תדמית חיובית ומשתפת של המשטרה, ויקנה למורים כלים להתמודדות עם הנושא. כמו כן, ייבנה מערך שיעורים בנושא לכיתות הגבוהות, ופעילות קהילתית דומה מחוץ לשעות בית הספר.

המשטרה תשתף פעולה עם הרשויות המקומיות וגופי הקהילה בתחומי השיטור הקהילתי, תוך שותפות מבצעית ותקציבית. במקום שבו אין תחנת משטרה יוקמו מרכזי שיטור קהילתיים, בהם ישרתו שוטרים מקצועיים שייעזרו בכוחות הקהילה.

מודל "עיר בטוחה"

מודל " עיר בטוחה" הוא מודל להיערכות עירונית כוללת להגברת הביטחון האישי של התושבים, בתיאום עם המשטרה. מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמת מערך עירוני שיטתי, אינטגרטיבי ומקצועי, במרכזו יעמוד מרכז עירוני לביטחון התושב, שיאגד את המשאבים העירוניים: פיקוח, מתנ"סים, מוסדות חינוך וכו'.

במסגרת שיתוף הפעולה בין המרכז העירוני למשטרה תקבע חלוקת תפקידים לפיה המרכז העירוני יעסוק במניעה יזומה של אלימות, במניעת ליקויים בטיחותיים ותברואתיים, חינוך לאי-אלימות, טיפול ושיקום ואילו המשטרה תעסוק באכיפת החוק ובמלחמה בפשיעה.

מערך זה ישמש בעתות חירום גם כמרכז הקשר של הקהילה עם גורמי צה"ל והמשטרה.

מערך הכבאות

חומרת מצבו של מערך הכבאות בישראל התגלתה באופן טראגי באסון השרפה בכרמל. מפלגת "יש עתיד" תעמוד על ביצוע מלא ושלם של דוחות מבקר המדינה על מצבו של מערך הכבאות ועל אסון השרפה בכרמל, ושל החלטות הממשלה בעניין, שלא בוצעו במלואן עד היום.

התחבורה הציבורית בישראל

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי התחבורה הציבורית אינה רק עניין של תשתיות, אלא מהווה חלק בלתי נפרד ממערך השירותים החברתיים לו זכאי האזרח מהמדינה. ועל אף שבכוחו של המגזר הפרטי לתת מענה לאתגרי התחזוק והתפעול של התחבורה הציבורית בישראל, האחריות על החזון, התכנית והפיתוח מוטלת על המדינה, הן מבחינת הקמת התשתיות והן ברמת ניהול הביקוש מצד האזרחים.

החברה הישראלית זקוקה למערכת תחבורה ציבורית מפותחת, מרכזית, שתשרת את נוסעיה בצורה משמעותית.

קצב הריבוי הטבעי במדינה הוא מהגדולים בעולם המערבי, ועם זאת נדמה כי המערכות להסעת המונים קורסות תחת הנטל. מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי בכבישי ישראל נסעו בשנת 2011 2,683,200 כלי רכב מונעים. מתוכם 2,164,400 רכבים פרטיים. הרכב הפרטי הוא צרכן האנרגיה הגדול מכלל כלי התחבורה והיקף השימוש בו רחב. מספר כלי הרכב לנפש נמוך בישראל לעומת הממוצע המערבי, אך רמת הצפיפות על כבישי המדינה גבוהה במידה ניכרת כתוצאה מהשקעות מעטות מדי בכבישים.

בדומה למדינות אחרות בעולם, גם בישראל נדרשת השקעה כספית גדולה כדי לפתח את התחבורה הציבורית, אך בשונה מהן, השימוש בה אינו צפוי להיות רווחי בגלל השטח המצומצם ומספרם הנמוך יחסית של התושבים (מתוך מסקנות "ועדת סדן").

השקעת המדינה בתשתיות, אם כן, תתורגם ל"רווחים" בתחומים אחרים כגון הרחבת מעגל התעסוקה, פתרונות לבעיות הדיור, צמצום פערים חברתיים באמצעות השוואת תנאי מרכז ופריפריה, הקטנת מספר תאונות הדרכים, צמצום זיהום האוויר ושמירה על איכות הסביבה.

תכנית "יש עתיד" לתחבורה ציבורית תאפשר לכל אזרח בישראל לבחור בכלי תחבורה ציבורית מהירים, נגישים, זולים ועם רמת שירות גבוהה, ולהעדיפם על פני השימוש ברכב פרטי.

תכנית התחבורה הציבורית של מפלגת "יש עתיד":

תכנית "יש עתיד" לרשות כל הארץ בקווי תחבורה ציבורית מסוגים שונים, המסונכרנים ביניהם מבחינת נקודות המוצא ומבחינת לוחות הזמנים, באופן שיספק מענה מושלם לנסיעה, תחולל מהפכה בהרגליו של הציבור בישראל.

מטרות התכנית:

- הגדלת מספר הנוסעים בתחבורה ציבורית איכותית, זולה ונוחה, ובמקביל הקטנת מספר הנוסעים בתחבורה פרטית. יצירת תמריצים לשימוש בתחבורה ציבורית על פני רכבים פרטיים.
- עידוד מעבר אזרחים לפריפריה הגאוגרפית בזכות תשתית מפותחת של תחבורה ציבורית.
- שמירה על רמת נסיעה איכותית וגבוהה, בעלת נגישות לנכים, תוך כדי הקפדה על מחיר נסיעה נמוך לכולם.
- ניהול מערכת רגולטורית לסנכרון מדויק בין כלי התחבורה הציבורית השונים, כך שיספקו מענה מושלם הן מבחינת נקודות המוצא והן מבחינת לוחות הזמנים.
- קיום תרבות נהיגה על הכביש המקדשת את החיים ומצמצמת את מספר תאונות הדרכים.
- יישום תכניות המפחיתות את זיהום האוויר.
- הקמת מערכות תחבורה, פיקוח ואכיפה אזוריות, כבסיס לפיתוח מערכות מוניציפליות.

תכנית "יש עתיד" מבוססת על הרציונל לפיו אין להפוך את הציבור שבוי בידי המגזר הפרטי או המגזר הציבורי. עפ"י המודל, תונהג הפרדה מוחלטת בין אחריותה של המדינה לקביעת הרגולציה ולתפעול, ובין אחריותם של היצרנים לתחזוק כלי התחבורה הציבורית. המדינה תמשיך לשאת באחריות לקיום תנאי העסקה הוגנים של העובדים בחברות הפרטיות.

אחריות משרד התחבורה על הפיקוח הארצי

בדומה להמלצתה העיקרית של "ועדת סדן" לבחינת הרפורמה בתחבורה הציבורית, מפלגת "יש עתיד" תפעל למען הסדרת שירותי התחבורה על ידי משרד התחבורה, ולא על ידי הקמת גופים בירוקרטים נוספים.

עם כניסת והצלחת המגזר העסקי בהפעלת שירותי תחבורה ציבורית, על המשרד לקיים חוזים המחייבים את הגופים המפעילים להפעיל קווים מוגדרים ולסנכרן בין לוחות זמני הנסיעה לבין נפח הפעילות המרבי. המדינה תתחייב מצידה לכסות את עלויות ההפעלה (ברוטו) ותבטיח מינימום נפח פעילות תקופתי. התקבולים ממכירת הכרטיסים יעברו למשרד, ולא

למפעיל המסחרי. התחבורה תמומן בעיקר ממכירת כרטיסי נסיעה ואף תהיה אפשרות לתת תקציב ציבורי להפעלת התחבורה (כמתן סובסידיה).

בנוסף יישא משרד התחבורה בתפקידים הבאים:

1. המשרד ישמש רגולטור ובקר מקצועי על פעילות רשויות עירוניות בנוגע לתחבורה ציבורית.
2. המשרד יקים שירות מודיעין לנוסע, שיקיף את כל התחבורה הציבורית.
3. המשרד יפקח על איכות ההפעלה של אוטובוסים.
4. המשרד יפעל לשיפור הביטחון האישי של הנוסעים.
5. המשרד יפעל לשמירה על איכות הסביבה בכל הנוגע לפליטת מזהמים של כלי הרכב הציבוריים.
6. יפעל להבטחת תחבורה ציבורית תקינה לכלל האוכלוסייה, תוך התאמה לתכונות ביקוש נקודתיות.

מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי על מנת להביא לפתרון תחבורתי כולל, המביא בחשבון את הצרכים המיוחדים בשטח, את כלי התחבורה הציבורית המתאימים במקומות השונים, ומספק סנכרון בניהם, יש להקים תחילה רשויות אזוריות, הכוללות מערכות BRT (אוטובוסים מערכתיים) וסוגים שונים של רכבות. הידע והניסיון שייצברו בשטח יקלו את משרד התחבורה בהכנת מערך ראוי בתוך הרשויות המקומיות.

שלב א' - פתרון בטוח מידי - אוטובוסים מערכתיים

סלילת קווי רכבת קלה ורכבת תחתית היא פתרון יעיל מאוד, אולם עלותה גבוהה ומשך הסלילה ארוך ומכביד על החיים בעיר. עד ליישום "שלב ב'" של תכנית זו, על מדינת ישראל לאמץ באופן מיידי פתרון תחבורה ציבורית המבוסס על אוטובוסים מערכתיים, בדומה למדינות רבות בעולם, אשר יהוו תחליף יעיל, מהיר וזול יחסית. בשלב הראשון ייושם הפתרון באזורי המגורים הגדולים שסביב שלוש הערים: תל-אביב, חיפה ובאר-שבע.

לשם הקמת מערך האוטובוסים תפעל "יש עתיד":

- להגדלת מספר האוטובוסים הקיימים.
- להגדלת מספר הנסיעות ביום וקיומן בשעות הלילה באזורי הבילוי והעבודה
- הגדלת מספר תחנות האוטובוסים בשכונות המגורים.
- הכשרת נהגי אוטובוס חדשים.
- תגבור אוטובוסים בשעות העומס.
- הנפקת כרטיס מגנטי עירוני המאפשר נסיעה פנים עירונית בכל כלי התחבורה הציבורית הקיימים בה.
- סבסוד הנסיעה בתחבורה ציבורית בשנות ההרצה, על מנת לעודד את הציבור לשנות את הרגלי הנסיעה שלו.
- הגדלת מספר הנתיבים העירוניים לתחבורה ציבורית בלבד.
- סלילת מסלולים מיוחדים לשימוש התחבורה הציבורית בלבד, תחת אכיפה קפדנית ופיקוח.
- גיבושה של מערכת אשר תסנכרן בצורה מיטבית בין נסיעת הרכבות והאוטובוסים, כך שיהוו תחליף ראוי לתחבורה הפרטית.

שלב ב' - פתרון לטווח הארוך - תשתיות לרכבות הנעות במהירות של 200 קמ"ש ומעלה

כיום, תשתית הרכבות בישראל מתאימה לנסיעה במהירות של עד 160 קמ"ש. מפלגת "יש עתיד" תפעל להקמת תשתית נוספת, המתאימה לרכבות הנעות במהירות של 200 קמ"ש ומעלה, בנתיבים רלוונטיים, ובכך תקרב את הפריפריה הגאוגרפית למרכז.

פיתוח התשתית לרכבות מהירות העולות על 200 קמ"ש ייעשה בשיטת ההקמה (BOT) הדומה לזו שננקטה ב"כביש 6 חוצה ישראל":

- במסגרת מכרז תיבחר חברה פרטית אשר תישא בעלויות הקמת התשתית. המרכז יאפשר שותפות עם גופים מבחוץ על מנת להגדיל את הסיכוי למימון בדומה לשותפות הישראלית-סינית בפרויקט כביש עוקף הקריות.
- יקבעו עשרה יעדים להקמת תחנות ראשונות בהן תעבור הרכבת המהירה החדשה.
- המדינה תקצה שטח גדול מספיק עבור תחנות הרכבת החדשות, כך שתתאפשר בניית מרכז מסחרי בכל תחנה. מרכזים מסחריים אלה יינתנו לחברה הפרטית, בתמורה להוצאות הקמת התשתית, כ"נדל"ן מניב" אשר ניתן להשכירו.
- החברה אשר תזכה במכרז תוכל לכסות את הוצאותיה בפרק זמן קצר יחסית ולהגדיל את רווחיה בטווח הארוך, מאחר והתשואה המתקבלת מהנכס באחוזים תהיה גבוהה לאורך זמן מעלות הריבית שהבנק גובה למימון העסקה.
- עם סיום החוזה והעברת הבעלות על הרכבות המהירות חזרה למדינה, המרכזים המסחריים יישארו בבעלות החברה המקימה.

רכבת הנעה במהירות של 200 קמ"ש	רכבת הנעה במהירות של עד 160 קמ"ש		
לאחר הקמת תשתית חדשה (התכנית של "יש עתיד")	החל מאוגוסט 2012 (התכנית של השר ישראל כץ)	עד לאוגוסט 2012	
32 דקות (כולל 7 דקות עצירה בתחנות)	52 דקות (כולל 7 דקות עצירה בתחנות)	76 דקות	זמן נסיעה מב"ש לת"א

על כל 1,000 איש שנוסעים מבאר שבע לתל אביב - יוחזרו 333.3 שעות עבודה למשק!

עידוד השימוש בתחבורה ללא דלק

התחבורה היא הגורם השני בפליטת גזי חממה בארץ ומהווה גורם ראשי לזיהום האוויר במרכזי הערים. על מנת לשפר את איכות האוויר, על המדינה לעודד פיתוח ושימוש באמצעי תחבורה נטולי דלק, המכילים פחות חלקים נעים ודורשים טיפול מועט וזול יותר.

עם זאת, לשימוש במכוניות חשמליות שלושה חסרונות עיקריים, המגבילים את חדירתן לשוק באופן נרחב:

- כושר מוגבל בנשיאת אנרגיה, המתבטא בטווח נסיעה קצר יחסית בין הטענה אחת לשנייה.
- מחיר גבוה של המצבר.
- זיהום אוויר כתוצאה מתהליכי הייצור.

ההתמודדות עם חסרונות אלו תלויה גם במעבר ממחקר ופיתוח לייצור המוני, אך החלטות הממשלה בנושא אינן מיושמות.

על מנת להקטין את העלויות ולהאיץ את השיפורים הטכנולוגיים הנדרשים, תפעל מפלגת "יש עתיד":

- לקידום הטבות מס לכלי רכב היברידיים וחשמליים.
- להורדת מס הקנייה על רכבים חשמליים מ-8% ל-0% משך עשור, כך שתואץ החדרת הרכבים אל השוק ותגדל הכדאיות לבחור ברכב חשמלי (הוזלה של 6,800 שקלים במחיר רכב חשמלי).
- לשינוי חוק תכנון ובנייה כך שיוסרו מכשולים בירוקרטיים להיתרי בנייה והקמת תחנות הטענת רכבים חשמליים.
- להקצאת 10% משטחי החנייה ברשויות המסומנים בצבעי כחול-לבן לטובת חניית רכבים חשמליים והיברידיים, ללא תשלום.
- למתן הטבות ותמריצים עבור פיתוח מקומי של סוללות חשמליות ומצברים של כלי רכב חשמליים (מכוניות, אופנועים וקטנועים) במטרה להזיל את מחיריהם.

תרבות נהיגה אחראית והמלחמה בתאונות הדרכים

קיים קשר ישיר בין פיתוח תשתית טובה יותר לתחבורה הציבורית בישראל ובין הפחתת כמות תאונות הדרכים וצמצום מספר הנפגעים וההרוגים בהן. משרד התחבורה משקיע תקציבים רבים מדי בקידום תשתיות הרכב הפרטי, ופחות מדי במהפכת התחבורה הציבורית הנדרשת בישראל.

כחלק מהמלחמה הכוללת בתאונות הדרכים, תפעל מפלגת "יש עתיד":

- להסמכת הרשות הארצית לבחון את הסנכרון בין תכניות העבודה של הגופים השונים בוועדות הכנסת.
- טיפול בתשתיות ומיפוי כבישים וצמתים בהם ישנה כמות גדולה של נפגעים.
- אימוץ שיטת האכיפה האירופאית והתמקדות במפגעי התנועה העיקריים: נהיגה תחת השפעת אלכוהול, נהיגה במהירות מופרזת ונהיגה ללא חגורת בטיחות.
- שיפור רמת הבטיחות בכלי רכב באמצעות קביעת אמות מידה מחמירות להתקנת מערכות הבטיחות והקלות במיסוי ברכישת רכבים בטיחותיים
- להגדלת התקציבים לחינוך ועידוד תרבות נהיגה אחראית.
- שיפור מערכי הפינוי וההצלה כך שכל פצוע יזכה לפינוי וטיפול מציל חיים עד 45 דקות מרגע הדיווח על התאונה.

אמנת צעירים

מפלגת "יש עתיד" רואה בצעירים - החל בבני נוער ועד הורים צעירים - את הבסיס לשמירה על קיומה ולהבטחת עתידה של המדינה, אשר עליה מוטלת האחריות לדאוג לרווחתם ולשגשוגם.

לשם כך תפעל "יש עתיד" לבניית תכנית עבודה ממשלתית, רב שנתית, אשר תעמיד במקום גבוה בראש סדר העדיפויות את הדאגה לדור העתיד כאינטרס מובהק של המדינה.

ציבור הצעירים הנו הכוח המניע של החברה ושל עתידה אולם, הפוליטיקה בישראל ובעולם, כמו גם תהליכי מאקרו אחרים, מובילים להרחקתם של הצעירים מהעיסוק הציבורי-פוליטי. צעירים המעוניינים לפעול למען החברה עושים זאת, לרוב, במסגרת עמותות שונות. פעילות זו מבורכת, אך אסור שתהווה תחליף למעורבות צעירים במוקדי קבלת ההחלטות במדינה.

מעבר לכך, פעולות הממשלות בשנים האחרונות הוכיחו את דאגתן לסוגיות מטרידות בהווה על חשבון הדאגה לעתיד. כתוצאה מכך, רבים מצעירי ישראל, המשווים את רמת החיים במדינה לזו המקובלת במדינות אחרות, מבינים כי אין להם אופק ומעדיפים לעזוב לחיים נוחים יותר בחו"ל.

מפלגת "יש עתיד" - בראשות יאיר לפיד" תשנה זאת!

בבסיסה של תכנית "יש עתיד" יעמדו העקרונות הבאים:

כנסת וממשלה

מפלגת "יש עתיד" תפעל למען קידום האינטרסים של הדור הבא בכנסת ובממשלה בשני אופנים:

- הקמת ועדה בין משרדית, אשר תרכז את כלל המנכ"לים משרדי הממשלה תחת מנכ"ל משרד ראש הממשלה. לוועדה זו יינתנו סמכויות ייעוץ ועל משרדי הממשלה תחול החובה להיוועץ עמה בכל תחום שלו נגיעה לצעירים או בנוגע להחלטות בעלות השפעות ארוכות טווח. הועדה תייצר מדיניות אחידה וארוכת טווח בנוגע לצעירים במדינת ישראל.

- החזרת נציבות הדורות הבאים לתפקוד בכנסת. תחול חובה להיוועץ עמה בכל חקיקה הנוגעת לצעירים או לחקיקה בעלת השפעות ארוכות טווח .
- שני הגופים יפעלו בשיתוף ארגוני הצעירים במדינה.

שוויון בנטל

- על פי תכנית "יש עתיד" לשוויון בנטל תוך 5 שנים יגויס כל צעיר בן 18 במדינת ישראל לשירות צבאי או לשירות אזרחי.
- מפלגת "יש עתיד" תפעל לגיבוש תכנית אשר תשלב את ערכי השירות השווה לכולם בתוך מערך החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי. על פי התכנית החדשה יעבור כל תלמיד כיתה י"א הכנה לשירות צבאי/שירות אזרחי כחלק ממערך הלימודים הסדיר בבית הספר. התכנית תכלול שיעורי מד"ן (מדריכי נוער צבאיים), הדרכות בנושא חשיבות צה"ל/שירות אזרחי, מערכי הסברה על חשיבות התרומה למדינה, תוך מתן דגש על האוכלוסייה החרדית והערבית.

חיילים משוחררים וחיילי מילואים

- מפלגת "יש עתיד" תפעל להוספת השירות הצבאי/אזרחי כקריטריון למתן הטבות בתחומים הבאים:
  - הטבות מס.
  - הנחה בביטוח לאומי.
  - בחינת אפשרות להחזר תשלום ביטוח לאומי, מס בריאות ומס הכנסה למשרתי המילואים (יום נוסף כנגד כל יום מילואים).
  - הטבות בשכר הלימוד באוניברסיטאות ובמכללות.
  - סיוע בפתיחת עסקים וברכישת/השכרת דירות.

- מפלגת "יש עתיד" תפעל לעיבוי מערך ההכוונה לתעסוקה/לימודים לחיילים המשוחררים, תוך שיתוף פעולה עם המוסדות להכשרה מקצועית ולחינוך טכנולוגי.
- מפלגת "יש עתיד" תפעל לניסוחה של "אמנת משרתי המילואים/שירות אזרחי", אשר תחייב את כלל המוסדות האקדמיים ותכלול החלטות מעודכנות של המל"ג בנוגע למשרתי המילואים/שירות אזרחי.

פריפריה חברתית וגאוגרפית

- מפלגת "יש עתיד" מאמינה כי על המדינה להעריך את תרומתו של הדור הצעיר לחברה בישראל על חשבון הנוחות המידית שלו. לשם כך תפעל "יש עתיד" בשני ערוצים:
- הבטחת שכר גבוה יותר ו/או מתן הטבות מס לאזרחים צעירים אשר יבחרו לעבוד במקצועות נדרשים באזורי פריפריה (למשל: מורים או רופאים).
  - פיתוח כפרי סטודנטים בפריפריה.

תחבורה

- מפלגת "יש עתיד" רואה במדינה אחראית לדאוג לקיומה של תחבורה ציבורית נרחבת ונגישה אשר תאפשר לאוכלוסיית הצעירים שימוש יעיל ונוח ותעודד אותם להתיישב בישובי פיתוח ובפריפריה.
- "יש עתיד" תפעל לפיתוחה של התחבורה הציבורית ושל השימוש בה בשתי דרכים:
- תגבור התחבורה הציבורית על ידי האוטובוסים המערכתיים והרחבת מערך הקווים בכלל וקווי הלילה בפרט.
- השוואת מעמדם של סטודנטים יוצאי צבא/שירות אזרחי למעמדם של האזרחים הוותיקים באמצעות מתן הנחות בגובה 50% על הוצאות הנסיעה בתחבורה הציבורית.

דיור

תכנית "יש עתיד" לדיור תבטיח שבתוך עשור יוכל כל צעיר במדינת ישראל לשכור דירה לטווח ארוך במחירים הנמוכים בכ- 35% ממחירי השכירות כיום על ידי נקיטת הצעדים הבאים:

- בניה של כ- 150,000 דירות לשכירות לטווח ארוך, אשר תוביל לירידה במחירי השכירות בכלל המשק ובמחירי הדירות לקניה.
- החזרת קריטריון "מיצוי כושר השתכרות" כתנאי לזכאות לקבלת סיוע בדיור, בהתאם להמלצות ועדת טרכטנברג.
- מתן עדיפות לצעירים אחרי צבא/שירות אזרחי ובעלי מקצוע מועדף בכניסה לתכנית הדיור.
- עידוד בניית מעונות מסובסדים לסטודנטים ברחבי הארץ בתכנית רב שנתית מדורגת בשיטת ה-B.O.T - בנייה באמצעות יזמים פרטיים תוך פיקוח על המחירים, בתמורה להחזקת הקרקע לטווח ארוך, הבטחת ביקוש והקלות במיסוי.
- מתן הנחות בארנונה לסטודנטים.

חינוך

תכנית "יש עתיד" לחינוך הכריזה על "עשור החינוך", במהלכו יושם דגש על שיפור דרמטי במערכת החינוך בנושאים הבאים:

- קביעת "סל חינוך" הכולל את התכנים והכלים להם זכאי כל תלמיד בישראל.
- התאמת המערכת למאה ה-21.
- שיפור במעמד המורה ובתנאי העסקתו.
- יישומו של מנגנון תקצוב דיפרנציאלי עם פער אפקטיבי של לפחות 26% לחיזוק תלמידים באזורים נדרשים ולצמצום פערים.
- חיזוק החינוך הטכנולוגי-מקצועי.

- פיתוח מרכזי תרבות ברחבי הארץ, בעיקר בפריפריה.
- הרחבת התקציבים למימון החינוך הבלתי פורמלי, בעיקר בפריפריה.

שיפור הנגישות למערכת ההשכלה הגבוהה ורמתה באופנים הבאים:

- יישומה של תכנית מימון לפיה ההחזר החודשי על הלוואה לצורך תשלום שכ"ל באוניברסיטאות ובמכללות תעשה לאחר סיום הלימודים ובהתאם לגובה השכר החודשי.
- גובה שכר הלימוד לא ישתנה ללא הסכמות עם מנהיגי הסטודנטים.
- הכרה בפעילות חברתית קבועה בבתי ספר ומוסדות אקדמאים כנקודות זכות בתעודת הבגרות/זכאות לתואר. הפעילות החברתית תיעשה בתחום הלימודים הרלוונטי ותאפשר התמחות בו במקביל לתרומה לחברה.
- הכרה כנקודות זכות בלימודים במוסדות הטכנולוגיים והדו-שנתיים.

תעסוקה

תכנית "יש עתיד" לעסקים קטנים מובילה מהפכה בסיוע לבעליהם:

- מתן ליווי צמוד ומקצועי לכל הצעירים המעוניינים לפתוח עסק.
- הקצאת ערבויות מדינה להלוואות שיינתנו לטובת צעירים שפותחים עסקים קטנים.

הורות צעירה

ברוב המשפחות בישראל נדרשים שני ההורים לשאת בנטל הפרנסה. מפלגת "יש עתיד" תפעל לאפשר להם לעבוד תוך כדי גידול הילדים באמצעות נקיטת הצעדים הבאים:

- העברת האחריות על המעונות ממשرد התמ"ת למשרד החינוך תאפשר הגברת הפיקוח עליהם ושיפור תנאיהם.
- הכרה מלאה בהוצאות עבור מעונות ומטפלת לגיל הרך לבוגרי שירות צבאי/אזרחי.

- עידוד הקמת מעונות יום במקומות עבודה על ידי מתן הטבות מס.
- החלתם של חוק יום לימודים ארוך וחוק לימוד חובה.